اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۲
• ۱۱ شوال ۱۴۴۴
• ۲ مه ۲۰۲۳

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۶۲۷ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۰۹ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

ساماندهی قراردادهای کارگری تسریع شود

سید ابراهیم رئیسی در مراسم «اختتامیه سی و چهارمین جشنواره ملی امتنان از کارگران نخبه، گروه‌های کار و واحدهای نمونه» با گرامیداشت «روز کارگر» و تجلیل از نقش کارگران در رونق تولید کشور گفت: تلاش، دلسوزی و خلاقیت کارگران در امر تولید و دستاوردهای بسیار ارزشمندشان در بخش‌های مختلف تولیدی، افتخاری برای کشور است که باید روز به روز افزایش یابد.

رئیس‌جمهوری امنیت شغلی به‌ویژه قراردادهای چندماهه را یکی از دغدغه‌های مهم جامعه کارگری دانست و وزیر کار را موظف کرد با بررسی دقیق موضوع قراردادهای کارگری ساماندهی لازم در این زمینه را انجام دهد.

۲

زمزمه‌های تشکیل وزارت بازرگانی دوباره جان گرفت

دور باطل تفکیک و ادغام

در سال ۱۳۹۰ وزارت صنایع و معادن با وزارت بازرگانی ادغام و وزارت صنعت، معدن و تجارت کنونی شکل گرفت. انتظار می‌رفت در سایه این ادغام، شاهد کاهش هزینه‌های سربار دولت پس از کوچک‌سازی این دو نهاد باشیم. چند سال بعد، در سال‌های پایانی دولت یازدهم دوباره موضوع تفکیک این دو وزارتخانه مطرح شد و در ادامه دولت دوازدهم نیز در سال پایانی تصدی، خواستار تصویب این لایحه شد که موضوع با عدم موافقت مجلس مسکوت ماند. آبان سال گذشته لایحه تفکیک دوباره در جریان استیضاح وزیر صمت در دستور کار دولت و مجلس قرار گرفت که در آن ایام استیضاح کنندگان، فرصت دوماهه‌ای به دولت دادند تا لایحه تشکیل دو وزارتخانه ارائه شود. چندی است زمزمه‌های تشکیل وزارت بازرگانی دوباره آغاز شده و به نظر می‌رسد با تغییر وزیر صمت وارد فاز جدیدی شود. ادغام و تفکیک وزارتخانه‌ها با هر هدف و برنامه‌ای که صورت پذیرد، هزینه‌های سنگینی برای اقتصاد خواهد داشت. برخی نیز معتقدند در نبود ساختاری کارآمد، صرف ادغام یا تفکیک وزارتخانه‌ها، لزوما کارگشا نیست و نتایج مثبتی نخواهد داشت.

۸-۱۱-۱۶

در گزارش صمت درباره الزام اخذ کارت هوشمند حمل بار معدن مطرح شد

نظارت هوشمندانه یا سیاست ارباب - رعیتی

۶

عکس: صمت

سرمقاله

خانه‌تکانی در نظام اقتصادی کشور

۲

گفت‌وگو

عقبگرد در جهت تثبیت ناکارآمدی

۴

همه اعضای تیم اقتصادی دولت باید تغییر کنند

۱۲

گزارش‌های روز

طرحی که خاک می‌خورد!

۱۰

کاهش بدهی خارجی ایران دستاورد یا خطر؟

در سال‌های اخیر مطابق گزارش صندوق بین‌المللی پول و اعلام بانک مرکزی میزان بدهی خارجی ایران کاهش یافته است. از منظر اقتصادی بدهی خارجی به خودی‌خود دارای مشکل نیست، بلکه مشکل اغلب کشورها که در این زمینه دچار بحران شده‌اند بازپرداخت ارزی این وام‌ها است. بر این اساس سرمایه خارجی و بازپرداخت آن هم می‌تواند به رشد اقتصادی بینجامد و هم مشکل‌آفرین باشد. در حالی مسئولان اقتصادی از کاهش بدهی خارجی به‌عنوان دستاورد نام می‌برند که آمارهای رسمی حکایت از پیش‌بینی کسری بودجه ۵ هزار میلیارد تومانی اقتصاد ایران برای سال جاری دارد. این دستاورد در شرایطی حاصل شده که فروش اوراق مشارکت کاهش یافته، سپرده‌گذاری بانکی نداریم و تقاضای حقیقی برای خرید دلار بالا گرفته و همچنین هشدارها از بابت افزایش نرخ تورم از این محل هم انتقاداتی به همراه داشته است.

۴

جناب آقای غلامرضا گل‌محمدی

مدیرعامل محترم آمیکو

انتصاب جنابعالی را صمیمانه تبریک عرض نموده، برایتان از درگاه ایزد منان، تداوم توفیق، سربلندی و عزت روزافزون مسالت داریم.

مدیرمسئول و همکاران موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت

جناب آقای احسان فراهانی

انتخاب جنابعالی را به سمت **مدیر روابط عمومی آمیکو** تبریک و تهنیت عرض نموده و تداوم توفیقات حضرتعالی را از پیشگاه ایزد منان در مسیر منتهی به کسب رضایت الهی و خدمت صادقانه مسألت داریم.

مدیرمسئول و همکاران موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت

آگهی استعلام عمومی

(تجدید نوبت دوم) شماره ۴۰۱/۱۴/س

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "راهبری، تعمیرات، سرویس و نگهداری سیستم‌های آنلاین کار خانجات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در بخش هوا و تصفیه خانه فاضلاب بهداشتی هر دو ماه یکبار" را از طریق برگزاری استعلام عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد استعلام به آدرس الکترونیکی WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور و دستورالعمل ارزیابی کیفی و فنی را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان از قسمت - مناقصه و مزایده دانلود نمایند. مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۴ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. لازم به ذکر است شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول و یا رد هر یک یا تمام پیشنهادات واصله بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی استعلام عمومی

(تجدید نوبت اول) شماره ۴۰۱/۱۳/س

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "مشاور طراحی و نظارت بر اجرای پروژه بهینه‌سازی و افزایش ظرفیت تصفیه‌خانه فاضلاب مجتمع صنعتی" را از طریق برگزاری استعلام عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد استعلام به آدرس الکترونیکی WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور و دستورالعمل ارزیابی کیفی و فنی را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان از قسمت - مناقصه و مزایده دانلود نمایند. مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۴ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. لازم به ذکر است شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول و یا رد هر یک یا تمام پیشنهادات واصله بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

«مناقصه عمومی»

شرکت معدن‌کار باختر در نظر دارد **خرید تجهیزات و ماشین‌آلات خط تولید سنگ‌شکن در واحد شهرک (استان کردستان، جاده زنجان - بیجار، سه‌راهی قجور به طرف حسن‌آباد یاسوکند، جنب روستای سراب**، مجتمع معادن شهرک شرکت صبانور آقای مهندس غلامی ۰۹۱۷۸۰۳۵۸۱۴) را از طریق مناقصه عمومی به تأمین‌کننده واجد شرایط واگذار نماید. نسبت به دریافت اسناد مناقصه از سایت www.madankarbakhtar.ir و تحویل پاکت‌های حداکثر از تا ۱۰ روز کاری به آقای بابایی ۰۹۱۸۹۰۷۰۹۰۳ (همدان، خیابان مهدیه، جنب بانک صادرات، کوچه توحید، بن‌بست کیانیان، درب دوم از راست) اقدام فرمایند.

شرکت معدن‌کار باختر (سهامی خاص)

آگهی تمدید مهلت تحویل پاکات و ابلاغ الحاقیه شماره ۱ اسناد مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۲/۰۱/ع

بدین وسیله به آگاهی متقاضیان واجد شرایط جهت شرکت در مناقصه با موضوع "انجام خدمات مشاوره ارزیابی لرزه‌ای و مقاوم‌سازی سازه‌های شرکت معدنی و صنعتی گل گهر" می‌رساند آخرین مهلت تحویل پاکات مناقصه از روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۶ به روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۳ (ساعت ۱۴) در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران موکول گردید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه و الحاقیه شماره ۱ اسناد (پاسخ به سوالات مناقصه‌گران) به وبسایت این شرکت به نشانی www.geg.ir بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را دریافت نمایند. لازم به تذکر است کلیه اوراق الحاقیه می‌بایست توسط صاحبان امضای مجاز مناقصه‌گران مهر و امضا گردیده و در قالب پاکت «ب» ارائه گردد. ضمناً فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مزایده عمومی تجدیدشده شماره ۱۴۰۲/۰۱/ز

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "ماشین‌آلات راه‌سازی مستعمل" موجود در انبارهای مجتمع خود را (به شرح ذکر شده در اسناد مزایده) از طریق مزایده عمومی واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مزایده به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را دریافت نمایند. مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۴ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از اقلام مربوطه روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۸ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مزایده بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مزایده تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

سرمقاله

خانه‌تکانی در نظام اقتصادی کشور

مقتدرالانام روانبخش
کارشناس اقتصاد

دولت سیزدهم هنوز دومین سال عمر کاری خود را به پایان نرسانده که با سیل عظیمی از نیازها و خواسته‌های مختلف به‌ویژه در حوزه اقتصاد روبه‌رو است. تغییر و تحولات گسترده وزیران و به تبع آن معاونان و مدیران بالادستی نیز بر دامنه این مشکلات افزوده است. دولت هم‌اکنون با ده‌ها مشکل اقتصادی انباشته شده مواجه است؛ هرچند برخی از آنها باتوجه به تغییرات محیطی، چهره دیگری پیدا کرده یا ضریب اهمیت‌شان، کاهش یا افزایش یافته است. با این همه اقتصاد ایران همچنان با تورم زمام‌گسیخته، کاهش ارزش پول ملی، بیکاری مزمن و فزاینده، کاهش رشد اقتصادی مواجه بوده و مشکل کنترل و هدایت نشدن نقدینگی به سمت تولید و ایجاد زیرساخت‌ها، ناتوانی در جذب سرمایه‌گذاری خارجی، کند بودن روند سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، نبود بهره‌برداری مطلوب از ظرفیت‌های موجود، افزایش ضریب جینی و گسترش فقر عمومی، استمرار وابستگی به درآمدهای نفتی، استقرار نیافتن نظام جامع مالیاتی و... نیز مشهود است. درباره محیط بین‌المللی نیز کم‌توجهی به ظرفیت‌های تجاری و بازرگانی با کشورهای همسایه (۱۵ کشور با جمعیتی بالغ بر ۶۰۰ میلیون نفر و حجم تجاری حدود ۱۴۰۰ میلیارد دلار که سهم ایران معادل ۲ درصد است)، تشنج مدام در روابط با جهان و نبود ثبات و اعتماد به رفع این تنش‌ها در روابط منطقه‌ای و جهانی، وجود تحریم و آثار اقتصادی و روانی آن بر شرکت‌های جهانی طرف مذاکره و قرارداد با ایران، بلوکه شدن بخش زیادی از درآمدهای کشور در بانک‌های خارجی و... قابل ذکر است؛ به‌تعبیری عامیانه اقتصاد ایران بین تیغه‌های قیچی تیز و برنده درگیر و گرفتار شده است. نتیجه و خروجی این چالش‌ها برای جامعه ۸۵ میلیون نفری ایران با داشتن جمعیتی جوان، توقعات و انتظارات بالا و بعضا بحق، سطح تحصیلات و بهره هوشی بالا، توان مقایسه شاخص‌های رشد و پیشرفت با کشورهای نمونه و بمباران اطلاعاتی رسانه‌های مختلف، فشارهای گوناگونی را بر دولت‌ها از جمله دولت سیزدهم وارد کرده و خواهد کرد. عامه مردم به‌ویژه قشر نخبه و روشنفکر، توقع یک نوع خانه‌تکانی در نظام اقتصادی کشور را دارند؛ اقتصادی که دچار بیماری‌های مزمن است و اطبای اقتصادی نیز در طول این چند دهه نسخ و داروهای مختلفی را تجویز کرده‌اند که یا ریشه‌ها و عوامل اصلی بیماری، ناشناخته مانده و داروها مناسب رفع آن بیماری نبوده یا بیمار طبق دستورات اطبا عمل نکرده است. ساختارهای سازمانی و قدرت اجرایی و نظام بروکراسی و مدیران عالی کشور و... نیز در این فرآیند، ضمن هزینه‌های کلان، وقت و زمان را از دست داده‌اند.

نتیجه‌ای که هم‌اکنون حاصل شده اینکه اقتصاد بیمار کشور، مانند فردی مفلوج است که بر ویلچر سوار است و باید عده‌ای نیز از آن پرستاری کنند. به‌نظر می‌رسد به‌دلیل تشخیص داده نشدن صحیح بیماری‌های اقتصادی، هماهنگی و هارمونی مناسبی نیز بین اطبای اقتصادی و داروهای تجویزشده نبوده است؛ هرچند برخی از عوامل و متغیرها نیز قابل پیش‌بینی یا تحت کنترل نبوده است، مانند خروج امریکا از توافق برجام و... . سیاست‌ها و راهبردهایی چون اقتصاد مقاومتی به‌دلیل مشکلات ارزی و بلوکه کردن دارایی‌ها و افزایش نرخ تورم به‌ویژه خرید مواد اولیه موردنیاز یا ماشین‌آلات و تجهیزات با مشکل مواجه شده و هزاران طرح نیمه‌تمام نیز راکد مانده، این در حالی است که از ظرفیت‌های موجود سرمایه‌گذاری شده بهره‌برداری مناسب و مطلوب نمی‌شود.

پرواضح است که پرداختن به راهکارهای اساسی در این مقاله چندان مقدور نیست، اما می‌توان به برخی از موارد اساسی آنها اشاره کرد:

۱- تبیین اهداف، سیاست‌ها و راهبردهای اقتصادی در چارچوب سیاست‌های کلان و چشم‌انداز اقتصادی کشور

۲- هماهنگی و همگرایی بین اعضای تیم اقتصادی دولت

۳- هماهنگی بین سران ۳ قوه به‌ویژه در حوزه مسائل اقتصادی و تیم اقتصادی دولت

۴- هدایت نقدینگی سرگردان در مسیر رشد و توسعه اقتصادی و ایجاد زیرساخت‌های موردنیاز

۵- در اولویت قرار دادن رفع مشکلات اقتصادی برخی مناطق و استان‌ها که تاکنون مورد توجه نبوده یا کمتر به آنها توجه شده است، مانند خوزستان و...

۶- انتخاب وزرا و معاونان و مدیران کل متخصص و استراتژیک، بدون هر نوع وابستگی خاص و اصلاح ساختار سازمانی، قوانین و مقررات اجرایی دستگاه‌های متولی در راستای چابکی و چالاکی آنها و توان تحقق اهداف موردنظر

۷- اتخاذ رویکرد تعامل مناسب با جهان به‌ویژه کشورهای منطقه و همسایه و پیوند با آنها در مسائل اقتصادی و تجاری

۸- تاکید بیشتر بر رفع مشکلات و موانع تولید در راستای پایه‌گذاری و ایجاد سنگ بنای پایدار و قوی اقتصاد مقاومتی

۹- تشویق بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری با اصلاح و حذف عوامل بازدارنده و تقویت سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های تخصصی

۱۰- توسعه سرمایه‌گذاری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در راستای تقویت و کاربردی کردن دانش و علوم جدید و کاهش فاصله فناوری با جهان پیشرفته

۱۱- کوچک‌سازی ساختار دولت باتوجه به وجود هزاران فارغ‌التحصیل بیکار و آموزش‌دیده از طریق حمایت و گسترش شرکت‌های خصوصی و تعاونی

۱۲- بهبود نظام مدیریت سرمایه در کشور از جمله بورس و اوراق بهادار و اصلاح قوانین مربوط و...

۱۳- برخورد شدید با مفاسد اقتصادی و بروزآوری قوانین و افزایش قدرت بازدارندگی آنها و تقویت نظام‌های نظارتی و...

مهدی نیازی سرپرست وزارت صمت شد

به دنبال استیضاح سیدرضا فاطمی‌امین از سمت وزارت صنعت، معدن و تجارت که به رای عدم اعتماد نمایندگان مجلس شورای اسلامی به او منجر شد، رئیس‌جمهوری «مهدی نیازی» را به عنوان سرپرست وزارت صمت معرفی کرد.به گزارش ایسنا، سیدابراهیم رئیسی در پی رای عدم اعتماد نمایندگان مجلس شورای اسلامی به سیدرضا فاطمی‌امین، سیدمهدی نیازی را تا زمان اعلام گزینه پیشنهادی برای تصدی این وزارتخانه به عنوان سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد. سیدابراهیم رئیسی با تشکر از زحمات و خدمات سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر سابق صنعت، معدن، تجارت، در حکمی سیدمهدی نیازی را که تا پیش از این، قائم‌مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت بود و سابقه معاونت هماهنگی و امور کسب‌وکار وزارت صمت را نیز در کارنامه دارد، به عنوان سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت معرفی کرد. در جلسه روز یکشنبه ۱۰ اردیبهشت، موضوع استیضاح سیدرضا فاطمی‌امین در صحن علنی مجلس شورای اسلامی بررسی شد و نمایندگان مجلس با ۱۶۲ رای موافق، ۱۰۲ رای مخالف، دو رای ممتنع و ۶ رای باطله از مجموع ۲۷۲ رای مأخوذه به سیدرضا فاطمی امین رای عدم اعتماد دادند. در میان ۱۳ دولت روی کار آمده در جمهوری اسلامی ایران، دولت سیزدهم یکی از پر تغییرترین دولت‌های مستقر در طول این ایام است که شاهد سلام و خداحافظی شمار زیادی از وزرا و دولتمردان در یک سال و ۸ ماه فعالیت خود بوده است. استعفای وزرای کار، تعاون و رفاه اجتماعی، راه و شهرسازی و آموزش و پرورش و همچنین برکناری وزیر جهاد کشاورزی، رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان برنامه و بودجه مواردی از تغییرات در کابینه سید ابراهیم رئیسی هستند.

دستور رئیس‌جمهوری به وزیر کار:

ساماندهی قراردادهای کارگری تسریع شود

آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی در مراسم «اختتامیه سی و چهارمین جشنواره ملی امتنان از کارگران نخبه، گروه‌های کار و واحدهای نمونه» با گرامیداشت «روز کارگر» و تجلیل از نقش کارگران در رونق تولید کشور گفت: تلاش، دلسوزی و خلاقیت کارگران در امر تولید و دستاوردهای بسیار ارزشمندشان در بخش‌های مختلف تولیدی، افتخاری برای کشور است که باید روز به روز افزایش یابد. رئیس‌جمهوری امنیت شغلی به‌ویژه قراردادهای چندماهه را یکی از دغدغه‌های مهم جامعه کارگری دانست و وزیر کار را موظف کرد با بررسی دقیق موضوع قراردادهای کارگری ساماندهی لازم در این زمینه را اعمال کند.

رئیس‌جمهوری درآیین روز کارگر درباره مطالبات مطرح شده از سوی نمایندگان تشکل‌های کارگری، به مسئله امنیت شغلی به‌ویژه قراردادهای چند ماهه به عنوان یکی از دغدغه‌های مهم جامعه کارگری اشاره کرد و وزیر کار را موظف کرد با بررسی دقیق موضوع قراردادهای کارگری ساماندهی لازم در این زمینه را اعمال کند.

رئیس‌جمهوری در ادامه تامین مسکن را از دیگر ضرورت‌های جامعه کارگری برشمرد و گفت: آنچه که ما درباره مسکن وعده کردیم، ناظر به نیاز کشور و الزام قانونی بوده است و اگر در سال‌های گذشته سالی یک میلیون مسکن ساخته می‌شد، وضعیت امروز بازار مسکن اینگونه نبود.

وی رئیسی درباره رفع نیاز مسکن در حوزه کارگری گفت: واحدهای تولیدی با تشکیل تعاونی‌های مسکن مقدمات لازم را فراهم کنند، بخش‌های مربوط در دولت هم برای تامین زمین و فراهم کردن تسهیلات لازم برای ساخت مسکن تلاش کنند. وی همچنین درباره مشکلات بازنشستگان تصریح کرد: اگر مسائل و مشکلات بازنشستگان کارگری در کنار شاغلین این قشر تعریف شود، زمینه برای رفع این مشکلات مساعدتر خواهد شد.

رئیس‌جمهوری با اشاره به موضوع شرکت‌های پیمانکاری و نارضایتی کارگران از برخی سازوکارهای مربوط به این شرکت‌ها، وزیر کار را مکلف کرد که ساماندهی سازوکار شرکت‌های پیمانکاری را در دستور کار قرار دهد. رئیس شورای‌عالی کار درباره اصلاح مواد قانون کار و حقوق بازنشستگان کارگری نیز دستور داد، این دو موضوع در کمیسیون کارشناسی دولت با حضور نمایندگان کارگری مورد بحث و بررسی قرار گرفته و نتیجه نهایی آن برای بررسی و تصویب به دولت ارائه شود.رئیس‌جمهوری با اشاره به اعلام آمادگی نماینده یکی از تشکل‌های کارگری برای جذب سرمایه‌گذار خارجی نیز گفت: دولت هم سرمایه‌گذاری داخلی با استفاده از ظرفیت شرکت‌های بزرگ، بانک‌ها و بخش خصوصی را دنبال می‌کند و هم از سرمایه‌گذاری خارجی برای رونق تولید و ایجاد اشتغال استقبال خواهد کرد و حتما سازوکار اجرایی شدن این پیشنهاد نیز در وزارت اقتصادی بررسی خواهد شد.

آیت‌الله رئیسی در بخش دیگری از سخنان خود در این مراسم، جریان دلالی در کشور را برای تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان بسیار مضر دانست و به همه تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان کالاهای مردم و همچنین نهادهای نظارتی پیشنهاد کرد، با استفاده از ظرفیت سامانه‌های رصد و پایش در کشور، آنچنان بر زنجیره تولید تا مصرف نظارت کنند که دست دلالان از مایحتاج مردم قطع شود.

رئیس‌جمهوری همچنین با تاکید چندباره در حمایت از تولیدات داخلی گفت: برای بار چندم تاکید می‌کنم واردات مشابه خارجی هر کالای تولید داخلی که استانداردهای لازم را دارا باشد، مصداق واردات بی‌رویه و غیرمجاز است چرا که این مسئله به تولید و اشتغال کشور لطمه می‌زند.

رئیس‌جمهوری همچنین با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار با کارگران، وزارت کار را به اجرایی کردن فرامین رهبری برای رفع مشکلات جامعه کارگری مکلف کرد.

فعال‌سازی مکانیسم ریال-روپیه برای پیشبرد اهداف مشترک

مشاور امنیت ملی نخست وزیر هند گفت: فعال‌سازی مکانیسم ریال - روپیه اقدام ضروری و مهمی است که در پیشبرد اهداف مشترک در حوزه‌های مختلف اقتصادی نقش تعیین‌کننده خواهد داشت.

به گزارش ایرنا، آجیت دوآل مشاور امنیت ملی نخست وزیر هند که به تهران سفر کرده است، با نماینده مقام معظم رهبری و دبیر شورای‌عالی امنیت ملی دیدار و پیرامون روابط سیاسی، امنیتی به ویژه مسائل اقتصادی دو و چندجانبه و مهم‌ترین تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی گفت‌وگو کرد.

دبیر شورای‌عالی امنیت ملی در این دیدار گفت: اشتراکات تمدنی، تاریخی و فرهنگی ریشه دار، اراده رهبران دو کشور و همچنین استقلال راهبردی ایران و هند، بسترهای اصلی در مسیر توسعه همکاری‌های دو جانبه است.

وی با بیان این که روابط ایران و هند علیه هیچ کشور دیگری نیست و از اراده طرف‌های ثالث نیز متاثر نمی‌شود، گفت: تحولات جهانی و منطقه‌ای شرایط بسیار مناسبی را برای تقویت تعاملات فی مابین در حوزه انرژی، حمل‌ونقل و ترانزیت، فناوری و بانکی میان ایران و هند ایجاد کرده است.

شمخانی گفت: فعال‌سازی مکانیسم ریال - روپیه اقدام ضروری و مهمی است که در پیشبرد اهداف مشترک در حوزه‌های مختلف اقتصادی نقش تعیین‌کننده خواهد داشت. وی با بیان این که از ارتقاء نقش و موقعیت هند در تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی استقبال می‌کنیم و حضور فعال دهلی در ابتکارات سیاسی، اقتصادی و امنیتی با مشارکت کشورهای آسیای مرکزی و حوزه خلیج‌فارس را لازم و راهگشا می‌دانیم، گفت: مشارکت دو کشور برای احصاء و بهره گیری از فرصت‌های حاصل از تحولات منطقه‌ای و جهانی و همچنین همکاری فعال در سازمان شانگهای و گروه بریکس تامین‌کننده منافع ملی ایران و هند است.

وی تصریح کرد: تصمیمات اتخاذ شده برای رفع موانع تداوم همکاری در پروژه چابهار می‌تواند در تغییر وضعیت غیر مناسب فعلی بسیار موثر باشد.

آجیت دوآل، مشاور امنیت ملی نخست وزیر هند در ادامه گفت: نفوذ جدی فرهنگ ایران در زندگی روزمره مردم هند، نشان دهنده پیوندهای عمیق میان دو ملت است که شاید در سطح منطقه نتوان نمونه دیگری برای آن ارائه کرد.

وی افزود: کشورهای مستقل باید با شناخت ویژگی‌های تحولات جدید جهانی و همزمان با تقویت توانمندی‌های داخلی خود، برای توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و ایفای نقش بین‌المللی موثر آماده شوند.

وی افزود: توافق ایران و عربستان سعودی برای عادی‌سازی روابط علاوه بر اثرات عمیق منطقه‌ای در تغییر مناسبات در نظام بین‌الملل نیز تأثیرات جدی خواهد داشت.

دوآل گفت: به سهم خود از نقش محوری و تعیین‌کننده جنابعالی (دریابان شمخانی) در مدیریت روند عادی‌سازی روابط تهران و ریاض و توافق حاصل شده میان دو کشور قدردانی می‌کنم.

وی افزود: بر تداوم همکاری مشترک درباره کمک به ثبات در افغانستان و جلوگیری از توسعه حضور و نقش‌آفرینی تروریسم تکفیری در این کشور و همچنین ایجاد دولت مسئول و فراگیر در افغانستان تاکید داریم.

وی یادآورشد: چابهار را دروازه ورود هند به همکاری‌های اقتصادی همه جانبه با ایران می‌دانیم و آماده افزایش رایزنی‌ها برای رفع مشکلات موجود هستیم.

ایران آماده جمع بندی مذاکرات است

سخنگوی وزارت خارجه گفت: توسعه روابط بین کشورهای حاشیه خلیج‌فارس، مهم‌ترین عامل دستیابی به امنیت مشترک در منطقه است.

به گزارش ایسنا، ناصر کنعانی در ابتدای نشست هفتگی خود با خبرنگاران ضمن گرامیداشت روز خلیج‌فارس اظهار کرد: خلیج‌فارس علاوه بر این که یک پهنه جغرافیایی است، بخشی از هویت تاریخی و فرهنگی مشترک در منطقه نیز هست. سخنگوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران در ادامه در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه اخیراً اخباری منتشر شده در ارتباط با اینکه برخی از طرف‌های اروپایی برجام با اعضای شورای امنیت سازمان ملل در مورد مکانیسم ماشه و فعال کردن آن علیه ایران جلساتی برگزار کرده‌اند و اکنون وضعیت برجام و مذاکرات رفع تحریم‌ها چگونه است؟ گفت: عدم برگزاری نشست‌های مذاکراتی در موضوع برجام به معنای رکود کامل در این زمینه و متوقف بودن تلاش‌های دیپلماتیک برای احیای برجام نیست.

وی با بیان اینکه مسیر دیپلماسی همچنان باز است و تبادل پیام‌ها همچنان ادامه دارد، تصریح کرد: مسیرهای مختلفی برای تبادل پیام‌ها وجود دارد. کنعانی با تاکید بر اینکه ایران با رعایت خطوط قرمز خود، آماده جمع بندی مذاکرات است، گفت: همانگونه که پیش‌تر آقای وزیر امور خارجه اشاره کرده بود، مسیر مذاکره برای همیشه باز نیست.

وی در پاسخ به سوال دیگری در ارتباط با زمان بازگشایی سفارتخانه‌های ایران و عربستان در ریاض و تهران گفت: خوشبین و امیدوار هستیم که بتوانیم در سقف زمانی تعیین شده شاهد آغاز فعالیت‌های کامل سفارتخانه‌های دو کشور در ایران و عربستان باشیم.

وی در این ارتباط تصریح کرد: البته سه نمایندگی ایران در ریاض و جده به عنوان سفارت ایران در عربستان، سرکنسولگری ایران در جده و نمایندگی دائم ایران در سازمان همکاری اسلامی در جده در گام اولیه، فعالیت‌های خود را در عربستان آغاز کرده‌اند.

سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران همچنین در این نشست بار دیگر از نقش تسهیل‌گر و کمک‌کننده عربستان در انتقال ایرانیان مقیم سودان از این کشور افریقایی به ایران تشکر و تقدیر کرد.

سخنگوی وزارت خارجه همچنین در پاسخ به سؤال دیگری درباره فعالیت صلح‌آمیز هسته‌ای ایران و تاثیر توافق اخیر ایران و عربستان بر این موضوع گفت: ما فعالیت‌های صلح آمیز هسته‌ای ایران را مشکل ساز برای هیچ طرفی نمی‌دانیم. ایران عضو آژانس و ان.پی.تی و... است و اقداماتش تحت نظارت آژانس انجام می‌شود و اعضای آژانس بر اساس حقوقی که از آن برخوردار هستند، می‌توانند از فعالیت‌های صلح آمیز هسته‌ای برای تامین نیازهای خود استفاده کنند.

کنعانی درباره زمان برگزاری نشست چهارجانبه وزیران خارجه ایران، روسیه، سوریه و ترکیه گفت: پیشرفت‌های خوبی در انجام مذاکرات چهارجانبه بین مقامات چهار کشور داشتیم، روند طی شده موفقیت آمیز بوده و دارای افق روشنی است.

عکس روز

نصب بزرگ‌ترین مجسمه برنزی پایتخت با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد و مهدی چمران در میدانگاه سعدی

عکس: ایرنا

ویژه تر از خبر

مجوز بانک مرکزی برای واردات کالا با رمز ارز صادر شد

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران گفت: بانک مرکزی مجوز واردات با رمزارزها را صادر کرده است و منتظر تایید نهایی وزارت اقتصاد هستیم.

به گزارش ایبنا، علیرضا پیمان پاک اظهار داشت: فرآیند و بستری برپایه بلاکچین تعریف شد تا هم مباحث B2B را پوشش دهد و هم پلتفرم‌های ایرانی با کشورهای اطراف ارتباط برقرار کند تا بر پایه رمز ارز قابلیت مبادله داشته باشد.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران ادامه داد: این امر نیازمند یک سامانه بود؛ چرا که سیستمی که براساس آن صادرکننده، رمز ارز بگیرد و به واردکننده منتقل کند، به فرآیندهای فنی نیاز دارد و مهمتر از آن اینکه باید به سامانه جامع تجارت و سامانه‌های تخصیص ارز بانک مرکزی هم متصل باشد.

پیمان‌پاک تصریح کرد: با کمک اتاق بازرگانی این سامانه را تعریف و طراحی کردیم که اوایل زمستان سال گذشته نیز نهایی و بر بسترهای مرتبط نیز منطبق شد. مشکلی که داشتیم موضوع حساب واسط ریالی بود که تعیین تکلیف و این حساب واسط طراحی شد.

وی با تاکید بر اینکه بانک مرکزی مجوز مربوطه را صادر کرده و فقط منتظر تایید نهایی وزارت اقتصاد است، گفت: بنا این بود که اواخر پاییز سال گذشته واردات با استفاده از رمز ارز اجرایی شود، اما راه اندازی سامانه و سازکار قانونی، عملیاتی شدن آن را به تعویق انداخت. ضمن اینکه با تغییرات در بانک مرکزی مواجه بودیم، اما در حال حاضر فرآیند کار رو به اتمام است و به زودی این فرآیند عملیاتی خواهد شد.

معاون وزیر صمت اظهار داشت: براساس آمار و اطلاعات وزارت صمت و بانک مرکزی، برخی از واحدهای تولیدکننده رمز ارز مجاز در داخل کشور، واردات در ازای رمزارز خودشان انجام دادند که البته عدد بالایی نیست و در حد چند ده میلیون دلار است؛ اما برآن اساس فرآیند کار را آزمایش کردیم که عمومیت موضوع و راه‌اندازی سامانه آن از امسال اجرایی خواهد شد.

خودروسازان ملزم به پرداخت سود مشارکت نیستند

بـه دلیل رفع ابهامات در نحوه اجرای مصوبه ۴۷۳، شـورای رقابت قراردادهای خودرویی دارای سـود مشـارکت را مشمول مصوبه ۴۷۳ دانست و بر این اساس در این موارد سود مشارکت لحاظ نخواهد شد.

بـه گزارش مهر، بر اسـاس اعلام مرکـز ملی رقابت، در پاسـخ به شـکایات مردمی و رفع ابهامات مطرح شده در خصوص نحوه اجرای مصوبه ۴۷۳، شـورای رقابت در جلسـه ۵۶۳ خود به این دلیل که در برخی قراردادهای منعقده بین خریداران و خودروسازان سود مشارکت پیش‌بینی شده است، تبصره‌ای اصلاحی به مصوبه مذکور الحاق کرد. متن تبصره مصوبه ۴۷۳ به این شرح است:

«در مواردی که قراردادهای منعقده سود مشارکت پیش‌بینی شده اسـت، این گونه قراردادها نیز مشـمول مفاد مصوبه ۴۷۳ بوده و سود مشارکت لحاظ نخواهد شد.»

گفتنی اسـت شـورای رقابت در مـرداد سـال ۱۴۰۰ طی مصوبه ۴۷۳ اظهار می‌دارد: چنانچـه مراجع ذیصلاح در رابطه با خودروهای انحصاری مشـمول دسـتورالعمل نرخ شـورا، با پیش فروش خودرو موافقت کنند به نسبت مبلغ پرداختی بابت پیش‌پرداخت، هر مشتری درصدی از نرخ رسـمی خـودرو را در زمان ثبت نام (نسـبت به نرخ کارخانه) پرداخت کرده است در این صورت سهمی از خودرو که پیش پرداخت آن قبلا انجام شـده مشمول هیچ گونه تورم قیمتی احتمالی نخواهد شد و صرفاً بقیه سهم باقیمانده مشمول تورم بخشی احتمالی خواهد بود.

نخستین زیست پالایش ایران در کرمانشاه وارد مدار می‌شود

ساخت بزرگ‌ترین واحد تولید سوخت سبز در ایستگاه پایانی

با حمایت دولت سیزدهم، بزرگترین واحد تولید سوخت سـبز در کشـورهای منطقه و نخستین زیسـت پالایشگاه تولیـد بیواتانول سـوختی کشـور در کرمانشـاه روی ریل پیشرفت و در ایستگاه پایانی افتتاح قرار دارد.

به گزارش ایدرو نیوز، سـفر پر خیـر و برکت مقام معظم رهبری به استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۰ تا کنون با اجرای ۲ هزار و ۶۵۹ طرح و با اعتبار حدود ۸۰ هزار میلیارد ریال در جهت شـتاب بخشی به توسعه و پیشـرفت این استان محروم همراه بوده است.

یکـی از مصوبـات سـفر مقام معظـم رهبری به اسـتان کرمانشـاه اجرای طرح تولید بیواتانول سوختی برای اولین بار در کشور بود.

استان کرمانشـاه با بیش از ۲ میلیون نفر جمعیت، بیش از هزار واحد تولیدی و صنعتی با اشتغال بیش از ۳۰ هزار نفر دارد

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

گامی در راستای کاهش آلودگی

در سـال ۱۳۹۲ بـود که احـداث واحـد بیواتانول کرمانشـاه از طـرح هـای مصوب سـفر رهبر معظم انقلاب به این استان با قطعی شدن خرید زمین محل احداث کارخانه، برای تولید اتانول سوختی از ضایعات کشـاورزی با ظرفیت روزانه ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار لیتر با توجه به پتانسیل‌های این استان کلید خورد.

اتانول سـوختی بهترین جایگزین MTBE جهت بهبود عدد اکتان بنزین مصرفی کشور است؛ در حال حاضر مصرف اتانول سوختی با هدف بالا بردن بهینه عـدد اکتان در دنیا روز به روز در حال افزایش اسـت و با توجه خطرات زیسـت محیطی MTBE ، اتانول می‌تواند جایگزین این ماده شده و تا ۵ درصد با بنزین مصرفی کشـور ترکیب شود.با توجه به مصرف روزانه بیـش از ۶۰ میلیـون لیتر بنزین در کشـور، حداقل روزانه ۳میلیون لیتر اتانول مورد تقاضای شرکت ملی پخش و پالایش است تا جایگزین ماده MTBE شود.

سـازمان گسترش و نوسـازی صنایع ایران (ایدرو) واحدهای تولید بیواتانول سـوختی خود را به صورتی طراحـی می کند کـه قابلیت اسـتفاده از انواع مواد سـلولزی از جمله باگاس، ضایعـات نخیلات، گندم، برنج و همچنین ذرت را نیز داشته باشند.

بیواتانـول (اتانول زیسـتی) توسـط تخمیر اجزای کربوهیدراتی مواد گیاهی تولید می‌شـود. روش‌های مرسـوم تولیـد بیواتانـول بر خـلاف نفـت، انرژی تجدیدپذیر بحسـاب می‌آید و می‌توانـد از مواد خام کشاورزی بدست آورده شود. زیست‌اتانول می‌تواند از فراورده‌ها و ضایعاتی مانند گندم، نیشکر، سیب‌زمینی و ذرت بدست آید.

طرح تولید اتانول زیستی سال ۹۲ در کرمانشاه کلید خورد

احداث نخستین زیست پالایشـگاه تولید بیواتانول سـوختی کشور در کرمانشاه توسط متخصصان داخلی که به عنوان بزرگترین واحد از این دست در کشورهای منطقه نیز به شـمار می‌رود جلـوه ای از تکیه بر توان داخلی در شرایط تحریم به شمار می‌رود.

با وجـود مشـکلات ناشـی از تحریم ها، سـازمان گسـترش و نوسـازی صنایع ایـران (ایدرو) توانسـته اسـت طرح بیواتانول کرمانشـاه که در نوع خود یکی از طرح‌هایی اسـت کـه در منطقه و کشـور بی نظیر محسـوب می شود را با بهره‌گیری از توان مهندسان و سازندگان داخلی به مرحله پایانی خود برساند.

طـرح تولیـد اتانـول زیسـتی در کرمانشـاه برای جایگزینی افزودنی های سـوخت های فسیلی در سال ۱۳۹۲ با خرید زمینی به وسـعت ۱۲.۷ هکتار، توسط سـازمان گسترش و نوسـازی صنایع ایران (ایدرو) و با مشـارکت بخش خصوصی در شهرک صنعتی بیستون کلید خورد.

عملیات اجرایی این طرح به خاطر برخی مسـایل و مشـکلات در اواخر سـال ۱۳۹۴ آغاز شد و با سرعت لاکپشتی ساخت پروژه ادامه داشت که در تاریخ هفتم شهریورماه ۱۳۹۵ «کیوان شـیدانی» مدیرعامل وقت شـرکت اعلام کرد که طبق برنامه‌ریزی صورت گرفته و در صـورت تخصیص به موقع امکانـات و اعتبارات، پروژه تا آبان ماه سـال ۹۷ آماده افتتاح و بهره برداری خواهد بود.

پروژه نـه تنها در تاریخ اعلام شـده به بهره برداری نرسـید بلکه عملیات اجرایی آن متوقف شد. ساخت و تکمیل این واحد تولیدکننده سـوخت دوباره در سال ۹۸ از سر گرفته شد، ولی در دولت سیزدهم به صورت ویژه در دسـتور کار ۲ اسـتاندار دولت (آقایان امیری مقدم و صحرایی) در این استان بوده است.

استاندار سابق کرمانشاه در تاریخ ۶ آذرماه ۱۴۰۱در حاشـیه بازدید از پروژه بیواتانـول که با حضور رییس سـازمان گسـترش و نوسـازی صنایع ایران (ایدرو) و معاون وزیر صنعت، معدن تجـارت و معاون اقتصادی استاندار برگزار شـد، تاکید کرد: مدیریت ارشد استان مصمم است تا پروژه‌های زمین مانده سفر رهبر معظم انقلاب و دیگـر پروژه‌هـای کلیدی و مهـم کرمانشـاه را تکمیـل و وارد چرخـه تولید و اشـتغال کند.

بهمـن امیـری مقـدم ادامـه داد: ایـن مجموعه از پروژه‌هـای مصوب رهبـر معظـم انقلاب اسـت که متاسـفانه رونـد اجرایی آن بسـیار طولانی شـده اما خوشبختانه با رایزنی‌ها و پیگیری‌های مداومی که طی این ماه‌های اخیر صورت گرفت، روند اجرایی این پروژه دوباره شتاب گرفته است.

اتمام ساخت اولین واحد تولیدکننده سوخت سبز در کشور اولویت اقدامات مسئولان ارشد استان کرمانشاه قرار دارد

اشتغالزایی ۲۵۰ نفره در بیواتانول کرمانشاه

محمدطیـب صحرایی اسـتاندار کرمانشـاه نیز با توجه به اهمیت پروژه و طولانی شـدن روند ساخت این طرح تولیدی سـوخت و از طرفی اشتغال حدود ۲۵۰ نفـر بـه صـورت مسـتقیم و یک هـزار نفر به صورت غیرمسـتقیم اولویت خـود را بر اتمام پروژه و پیگیـری جذب اعتبارات و امکانـات ملی جهت بهره برداری اولین تولیدکننده سـوخت سبز کشور به کار گرفت.

استاندار کرمانشاه ۹ اسفند ۱۴۰۱ در جلسه با معاون نوسازی و بهره‌برداری سـازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران(ایدرو) که با هدف بررسی و تسریع در تکمیل طرح «بیواتانول» کرمانشـاه در سالن جلسـات استانداری برگزار شـد، اظهار داشت: ضرورت و نیاز اشتغال و تولید در استان کرمانشاه چندین برابر کشـور اسـت و ما برای اشـتغالزایی و رونق تولید در استان باید هر چه بیشتر تلاش کنیم.

اسـتاندار کرمانشاه با اشاره به سفر خود به تهران برای پیگیری و کمک به اجرای طرح‌های صنعتی اسـتان گفت: به صورت جدی اجرای این پروژه‌ها را با هدف کمک به رونق اقتصادی در دستور کار قرار داده‌ایم و خوشبختانه در این زمینه به نتایج خوبی هم دست پیدا کرده‌ایم.

اسـتاندار کرمانشاه با اشاره به اجرای طرح شـرکت گسترش سوخت سبز زاگرس تولید کننده بیواتانول در استان از آن به عنوان طرحی مهم و ضروری به منظور تامین سـوخت پالایشـگاه‌ها نام برد و گفت: باید نگاه توسعه‌ای به طرح بیواتانول داشـته باشیم زیرا بازار مصرف بالایی برای این کارخانه وجود دارد به طوری که علاوه بر پالایشگاه موجود کرمانشاه، اقدامات لازم برای آغاز عملیات اجرایی پالایشگاه آناهیتا نیز در دست اجراست.

صحرایی تصریح کرد: باید تلاش کنیم که در آینده یک زنجیره تولید از این طرح در استان داشته باشیم و زیرساخت‌ها آن هم در کرمانشاه فراهم است.

افتتاح طرح بیواتانول کرمانشاه، در سفر دوم رئیس‌جمهوری

راه‌اندازی واحدی با این تکنولوژی و ظرفیت برای اولین بار در کشور هم اینک مراحل پایانی خود را پشت سرمی‌گذارد.

آن طور که معاون نوسـازی و بهره‌برداری سـازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران(ایدرو) در سـفر ۱۰ اسـفند ۱۴۰۱ به استان کرمانشاه اعلام کرد: این طرح از جمله پروژه هایی است که در سفر دوم رئیس‌جمهور به کرمانشاه یا هفته دولت توسط ابراهیم رئیسی افتتاح خواهد شد.

فرشـاد مقیمی افزود: طرح بیواتانول بیش از ۹۳ درصد پیشرفت دارد و با اعتبار بیش از ۲ هزار میلیارد تومان در استان کرمانشاه اجرایی می‌شود.

همچنین رییس اتاق بازرگانی کرمانشـاه از پذیره‌نویسـی سـهام پروژه «بیواتانول» کرمانشـاه به منظور تامین مالی آن از طریق بازار سرمایه در نیمه اول امسال خبر داد و گفت: تامین مالی این طرح یکی از دستاوردهای مهم اولین همایش تامین مالی غرب کشـور بود که با پیگیری‌های صورت گرفته به نتیجه رسید.

کیوان کاشـفی ۲۰ فروردین امسال با اشـاره به برگزاری اولین همایش تامین مالی غرب کشـور در آذر سال گذشـته با همکاری اتاق بازرگانی و بـورس منطقه‌ای کرمانشـاه، افزود: طبق اعلام مدیرعامـل بورس و اوراق بهادار تهران، پروژه بیواتانول (شـرکت سوخت سبز زاگرس) در نیمه اول امسال پذیره‌نویسی و تامین مالی شود.

به گفته کاشـفی، هم اکنون روند پذیره‌نویسی سهام این پروژه بزرگ و مهم که مدت‌ها اسـت در کرمانشاه انتظار بهره‌برداری از آن را داریم، آغاز شـده و امید آن مـی‌رود که با این روش این پروژه مهـم هرچه زودتر به بهره‌برداری برسد.

توافق راهگشا استاندار با وزیر اقتصاد

همچنین در جلسـه جمعی از مسئولان اسـتان کرمانشاه طی روزهای اخیر با خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاون سـازمان گسترش و نوسـازی صنایع ایران، مشکل مسدودی حسـاب‌های شرکت گسترش سوخت سبز زاگرس(بیواتانول) استان رفع شد.

با رفع مشـکل مسدودی حساب اصلی که یکی از مشـکلات دسـت و پا گیر ماه‌هـای اخیر این شرکت بود، بخش قابل توجهی از مشکل سرمایه در گردش کارخانه بیواتانول کرمانشـاه برطرف و پیشرفت جهت بهره‌برداری از نخستین زیست پالایش ایران شتاب گرفت.

سخن پایانی

استان کرمانشاه با بیش از ۲ میلیون نفر جمعیت بیش از یک هزار واحـد تولیدی و صنعتی با بیش از ۳۰ هزار نفر اشـتغالزایی دارد. با رونـد جاری در عملیات این پروژه انتظار می رود عملیات سـاخت، نصب، تست و راه‌اندازی این زیست پالایشگاه مهم در سال جاری به اتمام برسد و طبق برنامه‌ریزی انجام شده با افتتاح رسمی آن توسط رئیس‌جمهور وارد مدار تولید شود.

طرح زیست پالایشگاه تولید بیو اتانول سوختی از جمله طرح‌های ایدرو در مناطق کمتر برخوردار اسـت که بـا راه‌اندازی آن و تولید سالانه ۶۶ میلیون لیتر الکل سوختی غلات، بیش از ۶۵ میلیون دلار صرفه‌جویی ارزی می‌شود.

با بهره‌برداری از این پروژه همچنین سـالیانه ۶۶ هزار تن کنجاله تخمیـری باقیمانده از تولید الکل سـوختی نیـز به‌عنوان محصول جانبی تولید می‌شود که اکنون به عنوان ماده ارزشمند تغذیه دام به صورت وارداتی تامین می‌شود.

بیواتانـل سـوختی به‌عنـوان محصول پـاک در راسـتای حفظ محیط‌زیسـت جایگزین افزودنی‌های شـیمیایی بنزین می‌شود که موجب کاهش چشمگیر آلایندگی آن است.

چهره

۴۰ شهرک فناوری راه‌اندازی می‌شود

معـاون وزیـر صنعـت، معـدن و تجارت گفت: با هدف حمایـت از تولیـد محصـولات فنـاور، نـوآور و دانش‌بنیان، مجـوز راه‌اندازی ۴۰ شهرک فناوری صادر شده است.

علی رسـولیان در گفت‌وگو بـا مهر، اظهار کرد: تمام تلاش ما بر این اسـت تا در سـال «مهـار تورم و رشـد تولید» زمینه و بسـتر حمایـت همه‌جانبه را از واحدهای تولیدی و صنعتی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی مهیا کنیم تا با تلاش مضاعف در مسیر تولید بیشتر حرکت کنند.

وی رویکرد ایـن مجموعه را در حمایت از بنگاه‌های تولیـدی و اقتصادی نوآور و فناور یادآور شـد و تصریح کـرد: در حال حاضر ۶ شـهرک فناوری در کشـور فعالیت می‌کنند و امیدواریـم بـا تکمیل فرآینـد مطالعات و تحقیقات جامع شـاهد راه‌اندازی ۴۰ شهرک فناوری جدید در کشور باشیم.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: تـلاش ما بر این اسـت تا تولیـد محصولات در این مجموعه‌هـای فناورانه با نگاه علمی، تخصصـی و همـراه بـا فناوری‌هـای جدید انجام شـده و زمینه صادرات محصولات این واحدها نیز به شکل مطلوب و مناسب فراهم آید.

رسـولیان از فعال بودن بیـش از ۵۱ هزار واحد صنعتی و تولیدی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی خبر داد و افزود: این واحدها در ابعاد مختلـف تولید محصـول کـرده و صادرات محصـولات را نیز به شـکل مطلوب شـاهد هستیم.

وی در بخـش دیگـری از سـخنان خـود خاطرنشـان کرد: این واحدهـای تولیدی و صنعتـی در بیـش از ۸۶۰ شـهرک و ناحیه صنعتـی فعالیت خـود را انجام داده و تلاش بر این اسـت تا در داخل شهرک‌ها و نواحی صنعتـی بـا تـدارک زیرسـاخت‌ها حمایت همه‌جانبـه از ایـن مجموعه‌هـا بـه انجـام برسد.

رسـولیان اضافه کرد: بیـش از ۸۰ درصد واحدهـای تولیدی مسـتقر در شـهرک‌ها و نواحـی صنعتی بـه امکانات آب، بـرق، گاز، فاضـلاب و همچنین سـایر زیرسـاخت‌های اولیه مجهز شـدند و همچنـان تلاش بر این اسـت تا در حوزه‌هـای زیرسـاختی به‌ویژه زیباسـازی، توسعه فضای سبز، جاده و معابر داخل شهرک‌ها نیز آسـفالت‌ریزی به شکل مناسب انجام شود.

مدیرعامـل سـازمان صنایـع کوچـک و شـهرک‌های ایـران به افزوده شـدن اراضی توسـعه‌ای برای شـهرک‌ها و نواحی صنعتی اشـاره کرد و ادامـه داد: هیچ محدودیتی در واگذاری زمین به سـرمایه‌گذاران واحدهای تولیـدی و صنعتی وجود ندارد و در کنار آن بازپس‌گیری زمین‌های بلاتکلیف شهرک‌ها و نواحی صنعتی نیز در دسـتور کار قرار گرفته است.

وی در بخش دیگری از سخنان خود اظهار کرد: در سـال گذشته در همین راستا موفق شـدیم بیش از ۹۰۰ هکتار زمین بلاتکلیف را بـه چرخه فعالیـت صنعتـی و اقتصادی بازگردانیـم و در کنار آن واگذاری‌های ما به مسـاحت ۲ هزار و ۴۰۰ هکتار انجام شـده است.

رسولیان از تسـهیل صدور مجوز و فرآیند اداری شـهرک‌ها و نواحی صنعتی در بسـتر الکترونیکـی خبـر داد و تصریـح کـرد: بـا همگرایی بیشـتر و مسـاعدتی که صاحبان واحدهـای تولیـدی انجـام می‌دهند، تلاش بر کاهش مسـائل زیسـت‌محیطی و ارتقای زنجیره ارزش و تولید در شـهرک‌ها و نواحی صنعتی است.

وی گفت: با توجه به اینکه عمده واحدهای صنعتـی و تولیدی کشـور در شـهرک‌ها و نواحی صنعتی مسـتقر بوده و جز واحدهای کوچک و متوسـط هستند، سـعی ما بر این است تا خدمات‌رسانی به این مجموعه‌ها نیز در کوتاه‌ترین زمان و با کیفیت مطلوب انجام شود.

رئیـس هیات مدیره شـهرک‌های صنعتی ایـران افـزود: توسـعه شـهرک‌های دولتی و در کنـار آن شـهرک‌های خصوصـی جز رویکردهای اصلی بوده و قطعا سعی ما بر این خواهد بود تا بیش از گذشـته در استان‌های گوناگون توسعه این بخش را به صورت کمی و کیفی هدف‌گذاری کنیم.

یادداشت

تاثیر عوامل غیراقتصادی در توسعه

امین دلبری
کارشناس و مدرس حوزه اقتصاد

توسعه اقتصادی وقتی اتفاق می‌افتد که تغییرات زیربنایی، گسترده و در همه ابعاد باشد و همه بخش‌ها را پوشش دهد، وگرنه اقدامات ناقص، نامتقارن و ناهماهنگ در استفاده از امکانات و منابع، هرگز کارساز نیست و در واقع اتلاف منابع خواهد بود.از این‌رو در مسیر توسعه علاوه بر ابعاد اقتصادی، عوامل غیراقتصادی هم باید موردتوجه باشند. عوامل غیراقتصادی که به عوامل اجتماعی و فرهنگی، انسانی و سیاسی و تشکیلاتی اطلاق می‌شود، مانند عوامل اقتصادی در روند توسعه اقتصادی یک کشور تاثیر دارد. نورکس معتقد است «توسعه اقتصادی تا حد زیادی بستگی به خصوصیات انسانی، طرز تفکر اجتماعی، شرایط سیاسی و عوامل تاریخی دارد»؛ بنابراین عوامل سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، روانی، انسانی، اداری، نژاد، مذهب و... می‌تواند به اندازه عوامل اقتصادی بر روند رشد اقتصادی تاثیر بگذارد. عوامل اجتماعی مانند شیوه تفکر اجتماعی، ارزش‌ها، نهادها، عرف و فرهنگ بر رشد اقتصادی تاثیر می‌گذارد. شیوه تفکر اجتماعی، سیستم ارزش‌گذاری و عرف و عادات می‌تواند به‌مثابه مانعی در مقابل جریان رشد اقتصادی قرار گرفته یا به‌صورت مساعد و موافق جریان رشد اقتصادی باشد. سنت‌گرایی به‌شدت می‌تواند عکس جریان توسعه اقتصادی قرار گیرد، به‌ویژه اینکه درآمد جامعه سنت‌گرا برای کارهای غیراقتصادی هرز می‌رود. در جامعه سنتی، روابط عشیره‌ای و قومی به‌شدت حکمفرماست؛ بنابراین معیار پیشرفت، نه براساس لیاقت، بلکه به‌واسطه نسبت و نزدیکی به مراکز قدرت است؛ این جوامع به‌شدت در مقابل تغییر مقاومت و مانعی در مقابل رشد و توسعه اقتصادی ایجاد می‌کنند.

لوییس معتقد است اراده صرفه‌جویی برای به حداکثر رساندن تولید با منابع اولیه شخصی شکل می‌گیرد. رنسانس فکری در قرن شانزدهم و تشدید پروتستانیزم و تغییر در نحوه تولید اجتماعی بود که باعث انقلاب صنعتی در قرون هیجدهم و نوزدهم در اروپا شد.

نیروی انسانی نیز یک عامل مهم دیگر در رشد اقتصادی مدرن است. بهره‌وری و کارآیی نیروی انسانی ارتباط مستقیم با افزایش نرخ رشد اقتصادی دارد. به‌عقیده کوزنتس بین سال‌های ۱۷۵۰ تا ۱۹۵۰ جمعیت اروپا ۴۳۳ درصد رشد داشته، در حالی که جمعیت سایر نقاط جهان فقط ۲۰۰ درصد در طول دوره یادشده افزایش داشته است. در این دوره، جمعیت ۵ برابر شد، اما درآمد سرانه ملی ۱۰ برابر افزایش یافت. در چنین حالتی، رشد درآمد سرانه ملی می‌تواند تنها به‌دلیل رشد نرخ بازدهی نیروی کار باشد. این پدیده روند تمرکز یا تشکیل سرمایه انسانی است که موجب افزایش رشد اقتصادی شده است.

عوامل سیاسی و تشکیلاتی نیز نقش مهمی در رشد اقتصادی نوین دارند. رشد اقتصادی کشورهایی مانند بریتانیا، آلمان، امریکا، ژاپن، فرانسه و هلند مرهون ثبات سیاسی، بروکراسی و تشکیلات اداری قوی این کشورها از قرن نوزدهم به بعد است. جز امریکا، کشورهای یادشده در هر دو جنگ جهانی اول و دوم شرکت داشتند. در این دو جنگ، تقریبا اقتصاد این کشورها با تخریب اماکن و تاسیسات زیربنایی و کارخانجات صنعتی به کلی منهدم شد، اما به‌دلیل وجود پایگاه سیاسی و تشکیلاتی قوی، توانستند دوباره به رشد و توسعه اقتصادی نائل آیند. از سوی دیگر، ایتالیا نتوانست همان راه را طی کند که دلیل عمده آن بی‌ثباتی سیاسی و تشکیلات اداری فاسد و ضعیف بود.

یکی از مشکلات غیراقتصادی کشورهای در حال توسعه، داشتن ساختار سیاسی، تشکیلاتی و اداری ضعیف غیرکاراست که به‌مثابه مانعی در مقابل رشد و توسعه اقتصادی عمل می‌کند؛ بنابراین داشتن ثبات سیاسی، تشکیلات اداری قوی، منظم، منسجم، کارآ و سالم برای توسعه اقتصادی و استمرار رشد اقتصادی ضروری و لازم است.

پروفسور کایرن کراس می‌گوید « توسعه به معنی داشتن پول زیاد و صرفا یک پدیده اقتصادی نیست. توسعه در حقیقت تمام زمینه‌های رفتار اجتماعی از قبیل برقراری نظم و قانون، وسواس در معاملات تجاری از آن جمله روابط با مؤسسات پولی و مالی و همین‌طور روابط اجتماعی از قبیل خانواده، بیسوادی، آشنایی با وسایل مکانیکی و... را شامل می‌شود.»

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی صمت با عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت درباره تفکیک وزارت صمت مطرح شد

عقبگرد در جهت تثبیت ناکارآمدی

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

مسئله تفکیک یا ادغام برخی وزارتخانه‌ها مانند صمت بارها مطرح شده و در روزهای اخیر نیز همزمان با استیضاح وزیر صمت، دوباره داستان پرحاشیه و ناتمام ادغام و تفکیک این وزارتخانه از سر گرفته شد. در این باره بارها در رسانه‌های گوناگون نظرات کارشناسان آمده و در نهایت هم با تعدادی مخالف و موافق، بی‌سرانجام و مسکوت مانده است. در مجموع باتوجه به این اظهارات می‌توان گفت اگر واقعا وزارت صمت در این سال‌های ادغام نتوانسته اهداف موردنظر را به منصه ظهور برساند، تفکیک لازم است، اما اگر یک وزیر کاربلد می‌تواند وزارت صمت را اداره کند، نیازی به تفکیک نیست. واقعیت این است که اداره همزمان حوزه‌های صنعت و معدن و بازرگانی کار سختی است که احساس نیاز به تفکیک را افزایش داده، اما هنوز مشخص نیست آیا با تفکیک این وزارتخانه، بهره‌وری در آن به بهترین شکل ممکن محقق می‌شود یا خیر؟ این موضوعی است که امیرحسن کاکایی، عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت در گفت‌وگو با صمت از جوانب گوناگون آن گفته است. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

تمام کشورهای پیشرفته و در حال پیشرفت به این نتیجه رسیده‌اند که دولت باید به‌شدت کارآمد و چابک باشد و به همین دلیل با کمترین تعداد پرسنل و کوچک‌ترین و کارآمدترین ساختارها، به کار خود ادامه می‌دهند

چرا هر وقت نابسامانی‌های اقتصادی بیشتر می‌شود، یاد داستان پرحاشیه ادغام و تفکیک وزارت صمت می‌افتند. ماجرا چیست؟ چرا این موضوع به سرانجام نمی‌رسد؟

حدود یک سال و نیم از روی کار آمدن دولت سیزدهم گذشت. دولتی انقلابی و جهادی که می‌خواست اقتصاد را به قول خودشان از فساد، بی‌برنامگی و بی‌تحرکی نجات دهد. آنچه که امروز می‌بینیم این است همه چیز بهم ریخته و از نرخ مرغ و تخم‌مرغ گرفته تا لوازم خانگی و خودرو، ظاهرا تحت کنترل دولت نیست و همه مقصر را وزارت صمت می‌دانند که هم کنترل تجارت را در دست دارد و هم کنترل صنعت را. بالاخره هم وزیر صمت برکنار شد؛ وزیری که به‌جای تمرکز بر مسائل کلان و راهبردی صنعت، معدن و تجارت، وقت ارزشمند خود را صرف تنها یکی از مسائل، یعنی صنعت خودرو کرد و در نهایت هم با روش‌های نادرست صنعت را به نابودی کشاند و شکست خورد. برخی تصور می‌کنند وزیر مقصر همه این نابسامانی‌هاست و با تغییر وزیر و معاون وزیر و نهایتا مدیرکل می‌توان اوضاع را درست کرد و قیمت‌ها را ارزان و کالاها را فراوان کرد و کیفیت‌ها را بالا برد.

واقعیت این است که مشکلات ساختاری است و باید راه‌حل‌ها برمبنای شناخت این مشکلات انتخاب شود. به صرف اینکه شبانه‌روزی تلاش کنیم، نمی‌توانیم اوضاع را بسامان کنیم. اتفاقا اگر اصرار داریم رویه‌های غلط فعلی را با قدرت و سرعت بیشتر دنبال کنیم، خرابکاری‌ها با سرعت بیشتری اشاعه می‌یابند و اقتصاد بیش‌ازپیش تخریب می‌شود؛ مطلبی که درستی آن در یک سال و نیم اخیر، باز هم اثبات شد.

در این زمینه بیشتر توضیح دهید؟

به‌عنوان نمونه، صنعت خودرو کشور که با قیمت‌گذاری غلط، ساختارهای مدیریتی و اقتصادی نامناسب و اصرار بر افزایش تولید، با زیان‌های بسیار سنگین روبه‌رو شده که دولت هم با ایجاد تورم سعی در پنهان کردن آن دارد. سال گذشته وزیر معزول پز افزایش تولید را داد، اما نگفت که همزمان هم زیان دو خودروساز و هم میزان ارزبری افزایش یافته است. کیفیت خودروها و نرخ بازار هم که مشخص است. وقتی محصول تولیدی با زیان به فروش برسد، قطعا با افزایش تولید، زیان هم بیشتر می‌شود و اصرار بر ادامه این روند، یعنی خودکشی اقتصادی یک صنعت. حال اگر این خودکشی در بیشتر صنایع رخ دهد، معنی آن خودکشی یک اقتصاد خواهد بود.

مهم‌ترین اشکالات ساختاری وزارت صمت در چه بخش‌هایی است و باتوجه به وضعیت این وزارتخانه آیا ادغام حوزه‌های صنعت و معدن با حوزه بازرگانی درست بود؟

ادغام وزارتخانه‌های بازرگانی و صنایع و معادن، یک موضوع مهم و اساسی بوده و هست. برخی اصولا این ادغام را اشتباه می‌دانند و به‌دنبال تفکیک این وزارتخانه‌ها هستند. البته با استدلال این سیاست‌گذاران، بسیاری از وزارتخانه‌ها باید تفکیک شوند که این موضوع خلاف رویه‌های بین‌المللی و اقتصادهای قوی جهان است. تمام کشورهای پیشرفته و در حال پیشرفت به این نتیجه رسیده‌اند که دولت باید به‌شدت کارآمد و چابک باشد و به همین دلیل با کمترین تعداد پرسنل و کوچک‌ترین و کارآمدترین ساختارها، به کار خود ادامه می‌دهند. البته در اینکه وظیفه اصلی دولت چیست، همه در ۳ وظیفه اصلی تامین امنیت، آموزش و بهداشت موافق هستند. در کنار این مسائل، کشورهای صنعتی دنیا تامین امکانات حمل‌ونقل بار و مسافر و ایجاد زیرساخت‌های اصلی لجستیک، صنعت و تامین انرژی را از وظایف خود می‌دانند.

در حوزه تجارت و صنعت هم دولت‌های پیشرفته نقش حاکمیتی و تنظیم‌گری دارند و حتی کشوری مانند چین، تصدی‌گری صنایع را عمدتا به بخش خصوصی واگذار کرده و حکمرانی قوی و هوشمندانه را در دستور کار قرار داده است. موضوعی که ۴۴ سال پیش در اصل ۴۴ قانون اساسی ما به‌خوبی دیده شد و حدود ۱۵ سال پیش با ابتکار رهبر فرزانه انقلاب با تهیه قانون اجرایی آن (قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی)، از منظر قانونی تکمیل شد. یک دولت تنظیم‌گر، به‌خوبی می‌داند که چگونه بین صنعت، تولید، واردات و بازار تعادل ایجاد کند.

اما مشکل کجا بود که هنوز وکلای مجلس به‌دنبال تفکیک این وزارتخانه هستند و اصل ۴۴ نیز در بسیاری از صنایع از جمله صنعت خودرو پیاده نشده و مسئولان همیشه بهانه‌هایی دارند که جلوی این کار را بگیرند؟

این موضوع از چند منظر قابل‌بررسی است. مشکل اول از آنجایی ناشی می‌شود که برخی ادغام را باعث بزرگی وزارتخانه و پیچیدگی کارها می‌دانند، در حالی که مشکل ادغام نیست و اصولا ادغامی رخ نداده است. ما فقط چند وزارتخانه و سازمان را کنار هم قرار دادیم و یک وزیر را حذف کردیم؛ در حالی که باید فرآیندها را به‌روز، سازگار و رقابت‌پذیر می‌کردیم. این کار برای این وزارتخانه، حیاتی است که باید در اسرع وقت، به‌خوبی و در فرآیندهایی مستمر انجام شود. البته برداشتن گام اول و دیدن تاثیرات اولیه آن دست‌کم یک سال زمان می‌برد، اما چاره‌ای نیست و باید این حرکت را آغاز کنیم. متاسفانه در این سال‌ها که دو وزارتخانه ادغام شده، اولویت هیچ وزیری، مهندسی مجدد سازمانی و ایجاد وزارتخانه جدید با ساختاری چابک‌تر، کوچک‌تر و کارآمدتر نبوده است. جالب‌تر اینکه وزیر اخیر صمت به‌جای اینکه وزارتخانه را کوچک‌تر و چابک‌تر کند، بزرگ‌تر و بهم‌ریخته‌تر و در نهایت ناکارآمدتر کرد. به‌عنوان مثال در ساختار اخیر، مدیریت خودرو تبدیل به معاونت حمل‌ونقل شد، اما بعد موضوعی مانند واردات خودرو به مدیریت دیگری داده شد؛ ضمن اینکه تضادهای بین سازمان گسترش و نوسازی و این معاونت افزایش پیدا کرد.

من در کنار صنعت خودرو، سال‌هاست با سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران از نزدیک آشنا هستم. متاسفانه همچنان پس از سال‌ها، شهرک‌سازی و کسب درآمد از طریق گرفتن هزینه‌های زیرساخت از کارآفرینان کار اصلی این سازمان است، در حالی که توسعه صنایع کوچک و متوسط برنامه‌ای است که باید برای آن هزینه کرد و به‌جای کار عمرانی، کار ساختاری، مدیریتی، آموزشی و فرهنگی انجام داد. صنایع کوچک و متوسط در تمام کشورهای پیشرفته برای ایجاد اشتغال و زنده ماندن چرخه کارآفرینی جدی گرفته شده‌اند، چراکه شرکت‌های بزرگ، معمولا به‌راحتی شرکت‌های کوچک و متوسط را زیر پای خود له می‌کنند و اگر دولت‌ها اجازه دهند این نوع شرکت‌ها نابود شوند، رقابت به‌تدریج از بین می‌رود و میزان اشتغال به‌شدت پایین می‌آید.

از نظر تئوری در بسیاری از صنایع، شرکت‌های بزرگ، بهره‌وری بالاتری دارند و به‌تدریج تا جایی قوی می‌شوند که کوچک‌ترها که بهره‌وری کمتری دارند، در رقابت با شرکت‌های بزرگ، نمی‌توانند هزینه‌های خود را تامین کنند و تعطیل می‌شوند، اما از سویی خلاقیت، در بیشتر مواقع از شرکت‌های کوچک شروع می‌شود. البته در جایی مانند امریکا هم شرکت‌های بزرگی مانند گوگل و مایکروسافت، به شرکت‌های کوچک کمک و بعد از مدتی به‌طور کامل آنها را تملک می‌کنند. اشتغال هم موضوع مهمی است که به‌ویژه در قرن بیست‌ویکم با عرض اندام هوش مصنوعی در بالاترین حد ممکن، تنها با کمک شرکت‌های غول، امکان‌پذیر نیست؛ بنابراین دولت‌ها ناچارند بهروی موضوع صنایع کوچک و متوسط حتی یارانه بدهند.

سازمان مهم دیگری که در حدود ۱۸ سال گذشته مغفول و به‌تدریج مضمحل شد، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران بود که زمانی سازمانی پیشرو و محرک اصلی توسعه صنعتی کشور بود. البته در این سازمان هم که با هدف گسترش راه‌اندازی شده بود، سال‌هاست موضوع نوسازی فراموش شده است. این سازمان زمانی دارای بودجه‌های خوبی بود و با ساختار بسیار هوشمند و کارمندان و مدیرانی بسیار کارآمد، کارهای بزرگی را انجام داد، اما متاسفانه از ۲ دهه گذشته اتفاقات عجیبی در این سازمان کارآمد که الگویی بین‌المللی بود، رخ داد که کلا این سازمان را از حیزانتفاع خارج کرد. البته همچنان همان کارمندان و مدیران ارزشمند در حال ایده‌پردازی و ارائه طرح هستند. واقعیت این است که سال‌هاست بودجه مناسبی برای این موضوعات در نظر گرفته نمی‌شود و همچنان ساختار یک ساختار دولتی بودجه‌محور است؛ به‌عبارتی، سازمانی داریم که برای بودجه طرح می‌دهد، اما بودجه نمی‌آید و آنها همچنان طرح می‌دهند و این عین ناکارآمدی است. همچنین بسیاری از کارمندان و مدیران این نهاد به صنایع مختلف از جمله صنعت خودرو مامور می‌شوند و خدمات ارزنده‌ای ارائه می‌دهند. همین موضوع، یکی از عوامل دل‌نکندن دولتی‌ها از سهام اندک در جایی مانند خودروسازی‌هاست.

شبیه همین الگو با تاخیر در بخش معدن در سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران پیاده شد و یکی از دلایل دولتی ماندن بسیاری از صنایع همین ساختار غلط است که متاسفانه توسط هیچ وزیری موردتوجه قرار نگرفت.

یکی از دلایل این بی‌توجهی این است که این دو از بهترین سازمان‌های این وزارتخانه بودند و هستند و به همین دلیل نسبت به دیگر سازمان‌های وزارتخانه و خود وزارتخانه، همیشه در اولویت چندم تغییر قرار داشتند. درحالی‌که می‌شد طی همین مدت از این دو سازمان برای طراحی و اجرای یک تحول اساسی در وزارتخانه و ساختار حاکمیت و تنظیم‌گری مسیر معدنی، صنعتی، تجاری و ارزش‌آفرینی در کشور، استفاده کرد و کشور را از این تار عنکبوتی تصدی‌گری دولتی رهاند.

موضوع بعدی که باید آن را جدی گرفت، تکمیل فرآیندهای دولت الکترونیک به‌ویژه در زمینه تجارت و صنعت در این وزارتخانه است. با توسعه فرآیندهای دولت الکترونیک و تکمیل بانک‌های اطلاعاتی، شبکه‌های مجازی مرتبط و انواع نرم‌افزارهای خدماتی که خوشبختانه خیلی از آنها در دولت قبلی و فعلی اجرایی شد، می‌توان جلوی بسیاری از مفسده‌ها از جمله دلال‌بازی‌ها و بی‌برنامگی‌ها در بازارهای گوناگون را گرفت. تا کی باید چرخه سیب‌زمینی‌پیاز (یک سال سیب‌زمینی کم است و پیاز زیاد و سال دیگر برعکس) درباره کالاهای مختلف اساسی و مصرفی ادامه پیدا کند؟ اگر دولت الکترونیک به‌طور کامل پیاده شود، حتی اگر کارمندان بی‌مسئولیت و نادان هم باشند، هوش مصنوعی به کمک مدیران می‌آید و به‌موقع هشدار خواهد داد. هرچند نرم‌افزارها بدون افراد خوبی که اطلاعات درست وارد و بدون مجریان متعهدی که نتایج آنها را تحلیل و برمبنای آن برنامه‌ریزی و اجرا کنند، عملا کارآمدی لازم را نخواهند داشت، اما بهانه‌ها را از دست مسئولان می‌گیرد. البته باید در اجرای این مهم هم دقت کرد. وزیر اخیر صمت، برخی طرح‌ها مانند راه‌اندازی سامانه‌های یکپارچه را بدون طراحی درست فرآیندها و صرفا با طراحی و اجرای عجله‌ای نرم‌افزارها دنبال کرد و نتیجه آن فعلا معلوم نیست. هرچند تا همین حد هم می‌توانیم ادعا کنیم کمی اوضاع بازار قطعات یدکی و برخی کالاها، حداقل از نظر آمار تحت کنترل‌تر شده، اما برای به ثمر رسیدن کل کار و رویت آثار آن در سفره مردم، نیازمند برنامه‌های جامع‌تر و مدیران متعهدتر و پرتلاش‌تر هستیم.

در این میان نقش نیروی انسانی چیست؟

این نکته از اهمیت بسزایی برخوردار است. منابع انسانی کارآمد، عامل اصلی تحول و طراحی درست ساختارها و اجرای درست قوانین هستند. وقتی منابع انسانی جدی گرفته نمی‌شود، هیچ برنامه‌ای به‌موقع و درست، نه تدوین می‌شود و نه اجرا. توسعه منابع انسانی در این وزارتخانه نیازمند توجه ساختاری است. نمی‌دانم چرا به بهانه کوچک‌سازی دولت طی ۲۰ سال گذشته به‌جای اینکه تعداد کارمندان کم شود، کیفیت کارمندان در مجموع پایین آمده است. هرچند همچنان انسان‌های خدوم، دانشمند و پرکار در جای‌جای این وزارتخانه و زیرمجموعه‌های آن در حال خدمت‌رسانی هستند، اما افت دائمی تدریجی در این ۲۰ سال قابل مشاهده است.

بازنگری نظام تنظیم‌گری به موازات مهندسی مجدد سازمانی و بهبود فرآیندها در این وزارتخانه هم بسیار مهم است. هم‌اکنون شوراها و کمیته‌های مختلفی در این وزارتخانه تشکیل می‌شود که شامل نمایندگان سازمان‌ها، وزارتخانه‌ها و نهادهای مختلف هستند و یک بی‌نظمی و در هم‌پیچیدگی در مسئولیت‌های این ارکان به‌وجود آمده که باعث بی‌برنامگی در تنظیم‌گری و کنترل بخش‌های مختلف تولید و بازار شده است. به‌عنوان مثال درباره صنعت و بازار خودرو بیش از ۲۰ نهاد و سازمان مختلف بازیگر نظام تنظیم‌گری آن هستند، در حالی که عمدتا مسئولیت مشخصی در قبال تصمیماتی که اخذ می‌شود ندارند. همین قیمت‌گذاری که توسط شورای رقابت انجام می‌شود و در نهایت هم بازار به‌هم‌ریخته و صنعت نابودشده روی دست‌مان مانده، مثال بسیار عینی برای تایید این مدعاست. در حال حاضر زیان رسمی دو خودروساز بیش از ۱۴۰ هزار میلیارد تومان است؛ دو خودروسازی که قیمت محصولات‌شان را شورای رقابت و مدیران عامل آنها را وزارتخانه تعیین می‌کند و تمامی فرآیندهای آن توسط این ارکان تنظیم‌گر کنترل می‌شود و در نهایت هم معلوم نیست مسئولیت این همه نابسامانی کیست. آخرش هم دیدیم که وزیر صمت عملا به‌عنوان وزیر خودرو توسط وکلای مجلس مورد محاکمه قرار گرفت و عزل شد.

در بازنگری نظام تنظیم‌گری به مکانیسم بازار معتقدیم یا یک بازار کاملا کنترل‌شده می‌خواهیم؟

اگر به اصول قانون اساسی معتقدیم و اصل ۴۴ را قبول داریم، باید تصدی‌گری را در بسیاری از بخش‌های اقتصاد و صنعت به بخش خصوصی بسپاریم و دولت به مسائل حاکمیتی بپردازد؛ بنابراین باید دولت و البته بقیه ارکان نظام فضا را برای بخش خصوصی باز کنند و فقط به تنظیم‌گری اصول بپردازند، نه اینکه مانند ۲۰ سال گذشته نه‌تنها در هدایت کلی صنایع گوناگون دخالت کنند، بلکه حتی درباره جابه‌جایی یک کارمند و کارگر در فلان کارخانه بزرگ نظر بدهند. سال گذشته که فاجعه بزرگ‌تری رخ داد و قیمت‌گذاری و فروش تمامی خودروسازان و حتی واردات در اختیار وزارت صمت قرار گرفت.

در پایان اگر موردی هست بفرمایید.

تقاضا می‌کنم دولت با همفکری وکلای مجلس یک وزیر خوب معتقد به اصول یادشده را انتخاب کند و همچنین وکلای مجلس تا مدتی دندان روی جگر بگذارند، از دخالت‌های شخصی و فامیلی در صنایع بزرگی مانند خودرو، فولاد، مس و... دوری کنند و به دولت در بازسازی نظام حکمرانی و تدوین نظام تنظیم‌گری درست مبتنی بر منافع ملی یاری برسانند و از هیچ کوششی برای تسهیل اجرای آن فروگذار نکنند و با اجرای کامل اصل ۴۴ به صنایع بزرگ اجازه دهند در این نظام، تنظیم‌گری درست راه خود را پیدا کنند.

امیرحسن کاکایی

منابع انسانی کارآمد، عامل اصلی تحول و طراحی درست ساختارها و اجرای درست قوانین هستند. وقتی منابع انسانی جدی گرفته نمی‌شود، هیچ برنامه‌ای به‌موقع و درست، نه تدوین می‌شود و نه اجرا

در بررسی برنامه‌های ایمیدرو تاکید شد

تامین زیرساخت و تعامل با بخش خصوصی

عکس: صمت

کتایون ملکی: سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) در سال گذشته و تنها در ۱۰ ماه ۷۰۷ میلیون دلار طرح معدن و صنایع معدنی را تکمیل و راه‌اندازی کرده است که برخی از آنها در حوزه زیرساخت‌ها بودند. این در حالی است که در دهه ۹۰ ایمیدرو نقشی پررنگ تر از امروز را در این بخش ایفا می‌کرد و حالا انتظار بر آن است تا با بازنگری در سیاست‌های ۲ سال اخیر، نقش خود در توسعه بخش معدن را افزایش دهد. زیرا در ادامه جبران عقب ماندگی از دنیا بسیار سخت تر خواهد شد و سوددآوری صنایع معدنی در گرو توسعه بخش معدن به ویژه توسعه اکتشافات است.

سازمان‌های توسعه‌ای براساس اهداف و سازکارهای اجرایی به عنوان بازوی اجرایی دولت باید فراهم‌کننده بسترهای توسعه باشند. این بسترها در عمده موارد به تامین زیرساخت‌ها باز می‌گردد که از چالش‌های جدی فعالان صنعتی و معدنی محسوب می‌شود.

عدم توجه به رفع این چالش‌های می‌تواند شرایط را برای توسعه بخش‌های تولیدی و صنایع سخت کند و نرخ تمام شده برای تولید را افزایش دهد. اما کارنامه ایمیدرو به عنوان سازمان توسعه‌ای و نوسازی معدن و صنایع معدنی، نشان می‌دهد سال گذشته اقدامات خوبی در حوزه تامین زیرساخت‌ها به ویژه زیرساخت‌های انرژی و همچنین اکتشافات انجام شده است.

▣ راه‌اندازی ۷۰۷ میلیون دلار طرح

به گزارش صمت، توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، تا پایان دی ۱۴۰۱ حدود ۷۰۷میلیون دلار طرح معدن و صنایع معدنی تکمیل و آماده راه‌اندازی کرد. تعداد این طرح‌ها به ۲۷ فقره در بخش معدن و صنایع معدنی می‌رسد که با مشارکت شرکت‌های بزرگ بخش خصوصی تکمیل و آماده افتتاح شده‌اند.

از مهم‌ترین طرح‌های تکمیل و راه‌اندازی شده می‌توان به نخستین نیروگاه از تفاهمنامه وزارت صنعت معدن و تجارت با وزارت نیرو اشاره کرد که از ظرفیت تولید ۳۶۶مگاوات برق برخوردار است. این نیروگاه در استان سمنان واقع شده و شهید باکری نام دارد.

راه‌اندازی واحد تولید شمش طلای هیرد در استان خراسان جنوبی از دیگر اقدامات ایمیدرو در سال گذشته بوده است. ظرفیت تولید شمش طلا در این مجتمع سالانه به ۲۰۰ کیلوگرم می‌رسد. معدن طلای هیرد از جمله معادنی است که اکتشافات تکمیلی آن طی سال‌های گذشته صورت گرفته است.

▣ همکاری برای تامین زیرساخت

همانطور که اشاره شد یکی از مهم‌ترین پروژه‌ها نیروگاه شهید باکری است که با مشارکت گروه مپنا انجام گرفت. اما اجرای پروژه‌ها در حوزه انرژی از موضوعاتی است که باید در امسال با شتاب بیشتری دنبال شود. بدون شک برای تحقق شعار سال باید زیرساخت‌ها جهت افزایش تولید فراهم شود. تامین برق و گاز از فاکتورهای اصلی است که ایمیدرو باید در تامین آنها با حمایت وزارت صمت، راندمان بخش معدن و صنایع معدنی را افزایش دهد.

سال گذشته چالش برق و گاز توانست صنایع معدنی را با مشکلات بسیاری همراه کند و حالا سوال این است با بحران کم گازی چطور می‌توان به افزایش تولید دست یافت و به دنبال آن تورم را مهار کرد. درواقع سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران علاوه بر تاکید بر اقدامات انجام گرفته باید هدف گذاری‌های سال جدید در راستای حمایت از بخش معدن را هم مشخص کند.

▣ افزایش تعامل با بخش خصوصی

شاید یکی از چالش‌های جدی در بخش معدن تصمیم‌گیری‌های ناگهانی است که می‌تواند تولید را تحت تاثیر قرار دهد. در نتیجه فعالان بخش معدن باید بدانند امسال قرار است چه حمایت هایی از سمت ایمیدرو صورت بگیرد تا براساس آن برنامه‌ریزی‌های تولید انجام شود.

اما نگاهی به کارنامه ایمیدرو در سال گذشته نشان می‌دهد این مجموعه به دنبال افزایش تعاملات خود با بخش خصوصی است تا بتواند توسعه را با کمک این بخش پیش ببرد. باید پذیرفت بخش معدن در سال‌های اخیر توانمندی‌های بسیاری کسب کرده که می‌تواند با حمایت‌های دولت میزان بهره‌وری در بخش معدن را افزایش دهد. البته ترویج و توسعه این نگاه امروز دیگر یک ضرورت برای بخش معدن محسوب می‌شود و باید ایمیدرو سطح حمایت‌های خود را از این بخش افزایش دهد. بخش خصوصی در سال گذشته نشان داده است می‌تواند در تمامی حوزه‌ها در کنار دولت میزان بهره‌برداری از ذخایر معدنی را افزایش دهد. درنتیجه ایمیدرو باید بیش از گذشته در امسال به این بخش اطمینان کرده و کار را به‌دست آن بسپارد.

▣ ضرورت توسعه اکتشاف

اما از دیگر الزاماتی که ایمیدرو باید در سال جدید در آن پر قدرت ظاهر شود بحث توسعه اکتشافات است. توسعه اکتشافات از موضوعاتی است که در سال‌های اخیر بارها بر آن تاکید شده و در صورت بی‌توجهی به آن میزان فاصله ایران که در میان ۱۵ کشور معدنی قرار دارد با دنیا بیشتر می‌شود. جبران عقب ماندگی کار بسیار سختی است که هنوز محقق نشده زیرا در شرایطی که تحریم‌ها تعامل با دنیا را سخت کرده، پیشرفت تکنولوژی باعث شده تا میزان بهره‌وری شرکت‌های بزرگ معدنی افزایش پیدا کند.

▣ حل چالش تامین سنگ آهن

امروز صنعتی همچون فولاد با چالش تامین سنگ آهن مواجه است که می‌تواند میزان توجیه اقتصادی برای سرمایه گذاری‌های انجام شده را کاهش دهد. عدم توسعه اکتشافات در سال‌های اخیر این چالش را پدید آورده و می‌تواند عمق آن را بیش از گذشته کند. البته در سال‌های قبل سیاست پیشنهادی برای حل این موضوع ورود فولادی‌ها به حوزه معدن بود که در این راستا معاونت‌های معدنی در شرکت‌های فولادی شکل گرفت. البته این مسکن موقت تنها توانست چالش‌ها در بازار را افزایش دهد زیرا فولادی‌ها با ورود به بخش معدن و معدنی‌ها با ورود به صنعت فولاد دچار رقابت منفی شدند که توانست به کمبود مواد اولیه دامن بزند. با توسعه زنجیره ارزش در واحدهای معدنی، معادن بزرگ سنگ آهن خود تولیدکننده فولاد شدند و بخشی از ماده معدنی به مصرف خودشان می‌رسد در نتیجه این سیاست چندان در توسعه اکتشافات کارساز نبود. از سویی دیگر معادن کوچک و متوسط نیز به دلیل افزایش هزینه‌ها و همچنین برخی قوانین و مقررات چندان توانی برای توسعه در اختیار ندارند.

▣ ضرورت بازنگری در برخی سیاست‌ها

هرچند سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) تاکید دارد که تا پایان دی سال ۱۴۰۱ حدود ۷۰۷میلیون دلار طرح معدن و صنایع معدنی تکمیل و آماده راه‌اندازی کرده است اما شاید بهتر باشد برخی سیاست‌های این مجموعه برای سال جدید مورد بازنگری قرار بگیرد و ایمیدرو بار دیگر بتواند نقش اصلی خود در توسعه بخش معدن و صنایع معدنی را ایفا کند.

سخن پایانی

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) در دهه ۹۰ توانست نقش آفرینی بسیار خوبی در بخش معدن و همچنین عرصه بین‌المللی داشته باشد و با بسیاری از کشورهای معدنی جهان وارد مذاکرات و همکاری‌های مشترک شود. امروز این انتظار وجود دارد که ایمیدرو در کنار بخش خصوصی بیش از گذشته توسعه در بخش معدن را محقق کند زیرا توانمندی‌های بخش خصوصی بیش از گذشته شده است و بازارهای جهانی نیز با تقاضا بالایی برای مواد معدنی مواجه هستند. پس نباید چنین فرصتی را به راحتی از دست داد و پس از آن به دنبال راهکاری برای جبران بود.

درواقع ایمیدرو باید حمایت از بخش معدن، تامین زیرساخت‌ها و افزایش تعاملات با بخش خصوصی را برای امسال در اولویت قرار دهد در غیر این صورت چندان نمی‌تواند مانند دهه گذشته نقش پررنگی در بخش معدن و صنایع معدنی ایفا کند.

سال مهار تورم و رشد تولید؛

حامی شرکت شیشه مظروف یزد باشیم

بزرگترین واحد تولیدی شهرک صنعتی یزد در آستانه رشد تولید

شرکت شیشه مظروف یزد در زمینه تولید شیشه و بلور یکی از کارخانجات گروه صنعتی شیشه کاوه می‌باشد که در سال ۱۳۷۳ شروع به کار نموده است.

به گزارش خبرنگار صمت از یزد، این شرکت در زمینی بالغ بر صدهزار متر مربع واقع در شهرک صنعتی یزد و با به کارگیری بیش از ۱۴۰۰ نفر کارگر به صورت مستقیم همچنین اشتغال آفرینی برای زنان سرپرست خانوار، بزرگترین واحد تولیدی شهرک صنعتی یزد همچنین بزرگترین تولیدکننده بلورجات در خاورمیانه می‌باشد که با رعایت تمام موازین تا کنون هر ساله حائز رتبه‌های برترین صادرکننده و تولیدکننده بوده است.

گفتنی است: این شرکت همواره خود را ملزم به رعایت تمامی استانداردهای زیست‌محیطی می‌داند که اخذ گواهینامه‌های iso ۱۴۰۱ (سیستم مدیریت زیست‌محیطی) و iso ۴۵۰۰۱ (سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت) گواه این ادعا است.

همچنین شرکت شیشه مظروف یزد همکاری خوبی با سازمان محیط زیست داشته و در پایان هر فصل (۴ بار در طول در سال) کلیه عوامل زیست محیطی را به دقت توسط آزمایشگاه‌های معتمد سازمان محیط‌زیست اندازه‌گیری کرده و به سازمان محیط‌زیست تحویل می‌دهد و در صورت وجود مشکل به سرعت در جهت رفع آن اقدام می‌نماید.

حال در این شرایط سخت اقتصادی و با توجه به تاکید فراوان رهبر معظم انقلاب بر رشد تولید و نظر به اینکه شرکت شیشه مظروف یزد با کسب جوایز تولیدکننده و صادرکننده برتر در طول سال‌های متوالی یکی از موفق‌ترین صنایع استان به ویژه در زمینه سرمایه‌گذاری است ابتدا براساس پیشنهاد مسئولان استانی در جهت ارتقای کیفی و کمی محصولات خود و اشتغال‌زایی بیش از سیصد نفر به صورت مستقیم، اقدام به احداث کارخانه فرآوری مواد اولیه با تاکید بر رعایت اصول زیست‌محیطی نموده که پس از اخذ مجوزهای لازم و ساخت و تکمیل کارخانه فرآوری، دچار مشکل در راه‌اندازی کارخانه شده است که ضمن تشکر و قدردانی از زحمات تمامی مسئولان استانی انتظار می‌رود دستگاه‌های ذیربط با توجه به تاکید مقام معظم رهبری از صنعت و صنعتگران حمایت نموده و گامی در جهت حل مشکلات شرکت شیشه مظروف بردارند تا همچنان شاهد رشد و پیشرفت این صنعت در استان و خاورمیانه باشیم.

لازم است برای تحقق رشد تولید و اشتغال آفرینی بومی همه مردم و مسئولان از صنعت بزرگ، استاندارد و حامی محیط زیست شیشه و بلور در استان حمایت کنند چرا که کارخانه فرآوری شیشه مظروف یزد با دارا بودن مجوزهای کامل، آذر ماه سال گذشته مورد بازدید، تایید و حمایت مقامات دادگستری استان و دادستانی هم قرار گرفته است و متعهد به رعایت تمام شیوه نامه‌های محیط زیستی است؛ لازم به ذکر است که با همت این شرکت قادر به خودکفایی استان یزد در حوزه فرآوری مواد اولیه شیشه و بلور خواهیم بود.

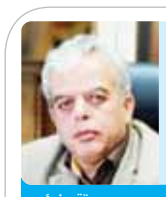

یادداشت

تسهیل حمل‌ونقل ضرورت توسعه معدن

نقی نبئی
کارشناس و فعال معدنی

برای صادرات مواد معدنی، بهترین شیوه استفاده از امکانات حمل‌ونقل دریایی است. دلیل عمده برتری این شیوه نسبت به شیوه‌های دیگر این است که مواد و محصولات معدنی معمولا از حجم و تناژ قابل‌توجهی برخوردار هستند و حمل‌ونقل غیردریایی بیشتر آنها امکان‌پذیر نیست.

علاوه بر این، حمل‌ونقل دریایی، به مقاصدی که امکان انتقال از طریق دریا وجود دارد، نسبت به سایر روش‌های ترابری سریع‌تر و سهل‌الوصول‌تر است، بنابراین بیش از ۸۵ درصد حمل‌ونقل خروجی و ورودی کشور از طریق دریا اتفاق می‌افتد.

کشور ما بیش از ۳ هزار کیلومتر مرز دریایی دارد که مزیتی بزرگی به‌شمار می‌رود، البته به‌شرط آنکه امکانات حمل‌ونقل دریایی بهبود یابد و برای توسعه آن سرمایه‌گذاری شود. متاسفانه در یک دهه گذشته به‌واسطه تحریم‌های شدیدی که بر بنادر و کشتیرانی ما تحمیل شد، بخش زیادی از شرکت‌های خارجی، امکان همکاری‌های ترانزیتی دریایی را با ایران از دست دادند و بخش زیادی از ظرفیت شرکت کشتیرانی داخلی هم تحت‌تاثیر تحریم‌ها قرار گرفت. البته باید اعتراف کرد که در بهترین حالت، ظرفیت حمل‌ونقل دریایی ما هم قابل‌قیاس با کشورهای توسعه‌یافته نیست.

درباره حمل‌ونقل ریلی باید گفت که بعد از انقلاب، توسعه ریلی اتفاق افتاد، اما به‌علت پهناور بودن کشور، این میزان توسعه هنوز به میانگین بین‌المللی خود نزدیک نشده است. ایران چیزی در حدود ۱۴ تا ۱۵ هزار کیلومتر خط ریلی دارد که در قیاس با وسعت کشور و پراکندگی سکونتگاه‌ها، مراکز فعالیت اقتصادی، شهرک‌های صنعتی و بندرگاه‌ها (که در سرتاسر سرزمین پراکنده و گاه در فواصلی بعید از هم قرار گرفته‌اند)، عدد قابل‌توجهی نیست. علاوه بر این، باتوجه به اینکه مدیریت کلان همین ظرفیت هم، در اختیار دولت است، متاسفانه از آن به‌شکل بهینه استفاده نمی‌شود. همچنین لکوموتیوها و واگن‌های ما از نظر لجستیکی هم در حد استاندارد نیستند و فاصله زیادی با امکانات کشورهای توسعه‌یافته دارند. به‌عنوان‌مثال، در ایران هر قطاری به‌طورمیانگین می‌تواند حدود ۲ هزار تن مواد معدنی را حمل کند، در صورتی که در کشورهای توسعه‌یافته این میزان به عدد قابل‌توجه ۳۰ هزار تن می‌رسد.

از سوی دیگر، متاسفانه شبکه ریلی ما تاب و تحمل وزن‌های بیش از ۲ هزار تن را ندارد. علاوه بر این، بسیاری از خطوط هم، تک‌لاین است که به‌خودی‌خود، موجب توقف و کاهش سرعت حمل‌ونقل و این مشکلات به زیان معدنکار تمام می‌شود.

مهم‌تر اینکه که در همه جای دنیا برای حمل‌ونقل مواد معدنی، به‌ویژه در بخش داخلی، از شبکه ریلی استفاده می‌شود، اما در کشور ما این حوزه همکاری لازم را با بخش معدن انجام نمی‌دهد و جز چند مورد استثنایی می‌توان گفت در بیشتر موارد، معدنکار ترجیح می‌دهد برای حمل‌ونقل داخلی به‌جای استفاده از امکانات ریلی از حمل‌ونقل جاده‌ای استفاده کند.

در زمینه ترابری جاده‌ای هم باید این نکته را در نظر داشت که ما از این امکان هم برای حمل‌ونقل مواد و فرآورده‌های معدنی به کشورهای همجوار استفاده می‌کنیم و حجم قابل‌توجهی از محصولات از قبیل سیمان، گچ، کاشی، شیشه و محصولات ساختمانی دیگر به‌صورت جاده‌ای و از طریق مرزهای رسمی کشور به عراق، افغانستان، ترکمنستان، آذربایجان، ارمنستان و ترکیه ارسال می‌شود و از آن‌سو هم، مواد اولیه‌ای مانند بوکسیت، آلومینا و زغال‌سنگ وارد کشور می‌شود.

یکی از دلایل مشکلات حمل‌ونقل جاده‌ای درون کشور به این دلیل است که ما کشور پهناوری داریم. ایران هجدهمین کشور وسیع دنیا است که ۱.۱ درصد کل مساحت کره زمین را به خود اختصاص داده، از این‌رو مناطق معدنی ما عموما فاصله زیادی تا محل فرآوری یا استفاده دارد. از جمله دلایل وجود این فواصل بعید میان محل معدن تا واحد مصرف‌کننده، فقدان آمایش سرزمین مناسب است که از ضعف مدیریت کلان حوزه آمایش صنعتی در گذشته ناشی شده و متاسفانه موجب شده است که بخش زیادی از ظرفیت حمل‌ونقل جاده‌ای ما صرف پوشش این نقیصه شود.

می‌توان گفت در ۲ دهه اخیر، وضعیت جاده‌های ما تاحدودی بهتر شده و توسعه خوبی پیدا کرده است، اما از نظر لجستیکی، بخش قابل‌توجهی از ماشین‌آلات حمل‌ونقل فرسوده است و استهلاک بالایی دارد. افزایش شدید نرخ ماشین‌آلات هم باعث می‌شود که امکان بازسازی و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل به‌سادگی میسر نشود.

از آنجایی که انجام فعالیت‌های رقابتی مهم‌ترین چالش موضوع سرعت و نرخ کالا است، هرچقدر چالش‌های کشور در زمینه حمل‌ونقل کمتر شود، توان رقابت آن با رقبای خارجی منطقه‌ای و جهانی بیشتر می‌شود.

بهبود روند حمل‌ونقل کالا می‌تواند هم سرعت دادوستد را افزایش دهد و هم موجب کاهش نرخ تمام‌شده باشد.

برای بهبود کیفیت و کمیت زیرساخت‌ها به‌ویژه حمل‌ونقل جاده‌ای در درجه اول باید تلاش کنیم مشکلات موجود رفع شود و در مرحله بعد با اولویت قرار دادن برنامه‌هایی که جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی را تسهیل می‌کند، به توسعه زیرساخت‌های ضروری کمک کنیم.

دورخیز آنگلوامریکن برای گریز از کم‌آبی

شرکت معدنی آنگلوامریکن از برنامه‌های این شرکت برای حل مشکل کمبود آب خود تا سال ۲۰۳۰ میلادی خبر داد. به‌گزارش دنیای‌معدن، این شرکت در تازه‌ترین گزارش بااشاره به بحران تامین آب حوزه معدن و صنایع‌معدنی در شیلی اعلام کرد: این شرکت در نظر دارد با استفاده از راهکارهای جایگزین تا سال ۲۰۳۰ میلادی، بی‌نیاز از تامین آب شیرین شود. بنابراین، آنگلوامریکن با بهره‌برداری از واحد آب‌شیرین‌کن تا سال ۲۰۲۵ میلادی و نیز استفاده از پساب‌ها تا سال ۲۰۳۰ میلادی قادر به تامین کامل آب موردنیاز خود خواهد شد. آنگلوامریکن در نظر دارد با همکاری یک شرکت سوئدی گام‌هایی در راستای دستیابی به تولید فولاد سبز بردارد. در این راستا طی ۳ماهه نخست امسال میلادی، برنامه‌ای برای تامین هیدورژن سبز در شیلی آغاز و مجوزهای محیط‌زیستی آن را نیز دریافت کرده است. شرکت‌های معدنی شیلی هرچند امروزه با مشکل تامین آب مواجهند، اما تولید کلی مواد معدنی این شرکت طی ۳ماهه نخست سال ۲۰۲۳ میلادی با رشد ۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۲ میلادی به ثبت رسید. تولید مس این شرکت نسبت به مدت مشابه سال گذشته میلادی، رشد ۲۸ درصدی داشته که علت این امر، رشد تولید در معادن جدید این شرکت در شیلی اعلام شده است. میزان تولید زغال‌سنگ متالورژی این شرکت در مدت یادشده، رشد ۵۹ درصدی و سنگ‌آهن نیز افزایشی ۱۵درصدی را تجربه کرده است. همچنین، طی ۳ ماهه نخست امسال میلادی، میزان تولید نیکل این شرکت با افزایش ۴ درصدی و تولید الماس نیز بدون تغییر نسبت به سال گذشته اعلام شده است.

در گزارش صمت درباره الزام اخذ کارت هوشمند حمل بار معدن مطرح شد

نظارت هوشمندانه یا سیاست ارباب - رعیتی؟

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

در خبرها آمده بود از تاریخ ۱۵اردیبهشت ۱۴۰۲ ،حمل مواد معدنی از طریق جاده تنها توسط وسایل نقلیه و رانندگان دارای کارت هوشمند مجاز خواهد بود.

طی اطلاعیه معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت نظر به الزامات قانون بودجه ۱۴۰۲ و لزوم ساماندهی حمل مواد معدنی و توافقات انجام‌شده با وزارت راه و شهرسازی و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای کشور، پس از این تاریخ، هرگونه حمل مواد معدنی در سطح جاده‌ها و شهرها برای ماشین‌ها و رانندگان فاقد کارت هوشمند ممنوع است. براساس این اطلاعیه، مسئولیت تصمیمات متخذه (جرایم احتمالی یا توقیف محموله) در صورت تحویل بار به رانندگان و وسایل حمل بار فاقد کارت هوشمند برعهده بهره‌برداران معدن است و باری که این دستگاه‌ها حمل می‌کنند، به‌عنوان برداشت غیرمجاز تلقی خواهد شد. علاوه بر این، از تاریخ یادشده، اختصاص سهمیه سوخت به ناوگان حمل‌ونقل معادن مشروط به گرفتن بارنامه و تاییدیه پیمایش از طرف اداره کل راهداری حمل‌ونقل جاده‌ای استان‌ها خواهد بود.

گفته می‌شود، بخش عمده‌ای از تناژ حمل کالا در جاده‌های کشور مربوط به کالاهای معدنی است و حمل اضافه تناژ تولیدات معدنی سالانه خسارت زیادی به جاده‌ها وارد می‌کند. بنابراین، باتوجه به الزام قانون بودجه امسال و ساماندهی حمل مواد معدنی، اخذ کارت هوشمند برای حمل بار و مواد معدنی برای رانندگان الزامی شده است.

در گزارش امروز صمت از محمدحسین بصیری و کامران وکیل، ۲ تن از کارشناسان و فعالان حوزه معدن خواستیم تا نظر خود را درباره این تحول اظهار کنند.

عکس: صمت

تصمیم‌گیری در خلأ، مشکلات فراوانی به‌دنبال دارد که عدم‌بررسی کارشناسی و ایجاد ابهام و سردرگمی میان ذی‌نفعان ازجمله آنها است. بنابراین، این شیوه ارباب- رعیتی دیگر نمی‌تواند پاسخگوی حل مشکلات باشد

کارهای بر زمین‌مانده

محمدحسین بصیری ـ استاد دانشگاه و فعال معدن:

ازیک‌طرف باید گفت کنترل‌های هوشمند فعالیت‌ها همواره خوب است و می‌تواند آثار و نتایج مثبتی به‌همراه داشته باشد، اما نباید این نکته را فراموش کرد که نمی‌توان همه کارها را با بگیروببند و نظارت و کنترل اداره کرد و پیش برد. به‌اعتقاد من، زیرمجموعه معدنی وزارت صمت کارهای بر زمین‌مانده مهم‌تری دارد و نباید در چنین شرایطی، تمام هم‌وغم خود را روی برنامه‌های کنترلی متمرکز کند. رسالت وزارت صمت باید حمایت و پشتیبانی از فعالیت‌های معدنی و تلاش برای توسعه زیرساخت‌ها باشد و در مرحله بعد، اقدامات کنترلی لازم را انجام دهد. اما این روال در کشور ما برعکس طی می‌شود و اصل همواره بر کنترل و بقیه وظایف و مسئولیت‌ها به حال خود رها شده است.

خسته از تکرار مکررات

اولویت در حال حاضر باید حل مشکلات معدن باشد تا این فعالیت زمینگیر نشود. برای این منظور، هر سال کنفرانس‌های متعدد، گردهمایی، جلسه و امثال آن برگزار و مشکلات مو به مو تحلیل و بررسی می‌شود. کار به‌جایی رسیده که دیگر از این‌همه تکرار خسته شده‌ایم، اما خروجی آن هیچ است.

در صورتی که انتظار می‌رود، وقتی بارها و بارها مشکلات به زبان آمده و دولت شناخت کافی نسبت به آن پیدا کرده است، کاری برای حل آن انجام دهد. به‌طورکلی، بخش خصوصی در نظر دولت کیسه پولی است که تنها باید اعتبار مالی موردنیاز بودجه را تامین کند و از هیچ حقی و حقوقی برخوردار نیست.

صدای ناشنیده بخش خصوصی

در حال حاضر اگر کسی بخواهد پروانه اکتشاف دریافت کند، باید کفش آهنین بپوشد، زمان زیادی صرف کند و به‌عناوین‌مختلف هزینه بپردازد تا بتواند از هفت‌خوان دریافت مجوزها بگذرد و اجازه فعالیت خود را به تایید ارگان‌های گوناگون برساند. به‌گمان من، این نظام بروکراتیک اداری یکی از مشکلاتی است که کشورهای سلطه‌گر برای عقب نگه‌داشتن کشورهای در حال توسعه به آنها تحمیل کرده‌اند و این آفت، کاهش شدید بهره‌وری را برای ما به‌دنبال آورده است.

زیرمجموعه معدن دولت هم از این آفت در امان نمانده است و به‌جای اینکه این فرآیندها را کوتاه کند و زمینه تسهیل فراهم آورد، ده‌ها سال است که صدای بخش خصوصی را نشنیده می‌گیرد و تا امروز هیچ اقدامی برای حل چالش‌ها انجام نداده و به‌این‌ترتیب، هیچ‌یک از این مشکلات گذشته گریبان فعالان حوزه معدن را رها نکرده و هر روز بر حجم آنها اضافه نیز می‌شود.

ضرورتی غیرقابل‌انکار

اگر برای همین تصمیم اخیر، که دریافت کارت هوشمند برای حمل مواد معدنی است، از قبل اطلاع‌رسانی درستی انجام می‌شد و کار با شفاف‌سازی پیش می‌رفت، بازتاب آن در جامعه به‌شکل دیگری بود، اما وقتی تصمیمات ناشناخته است، برای همه ایجاد ابهام می‌کند و هنوز کاری آغاز نشده، واکنش منفی برمی‌انگیزد. به‌طورکلی، تصمیم‌گیری در خلأ مشکلات فراوانی به‌دنبال دارد که عدم‌بررسی کارشناسی و ایجاد ابهام و سردرگمی میان ذی‌نفعان از جمله آنها است. بنابراین، این شیوه ارباب‌رعیتی دیگر نمی‌تواند پاسخگوی حل مشکلات باشد.

نظارت در کشورهای دیگر

سازکار نظارتی در کشورهای دیگر با روش‌های سنتی ما تفاوت دارد. در بسیاری از کشورها سیستم‌های کنترلی از سوی بخش خصوصی اعمال می‌شود تا زمینه افزایش بهره‌وری بالاتر رود.

ماشین‌آلات همه به جی‌پی‌اس مجهز هستند و نه‌تنها بار که میزان سرعت و سوخت مصرفی و... همه رصد می‌شود، اما هدف اقدامات کنترلی ما، افزایش درآمدهای دولت از بخش خصوصی است.

مشکلات در حمل بار معدن

بزرگ‌ترین مشکلی که امروزه ما در حمل‌ونقل با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنیم، این است که باوجود برخورداری از سوخت بسیار ارزان و یارانه‌ای، هزینه حمل بار در کشور به‌شدت گران است.

حمل ریلی که به‌طورمنطقی باید بسیار ارزان و در دسترس باشد، گران است و زیرساخت‌های آن برای بسیاری از مناطق وجود ندارد. این موضوع در مقام مقایسه خود را بیشتر نشان می‌دهد. برای مثال، استرالیا سنگ‌آهن تولیدی خود را با کشتی‌های ۶۰۰ هزار تنی با قیمت هر تن ۵ تا ۶ دلار حمل می‌کند، اما هزینه حمل داخلی بار با خطوط ریلی در کشور ما نزدیک ۲۰ دلار تمام می‌شود. به‌علاوه، گاهی یک ماه طول می‌کشد تا بار از طریق خطوط ریلی در برخی از مسیرها منتقل شود. این محدودیت و گرانی، باعث شده است تا نرخ تمام‌شده همه تولیدات و محصولات کشور به‌شدت بالا برود و فعالیت معدنی در بسیاری از مواقع مقرون‌به‌صرفه و اقتصادی نباشد.

اما دلیل گرانی و غیراقتصادی بودن حمل بار از طریق جاده هم، نبود یا نامناسب بودن مسیرها است که استهلاک ماشین‌ها را بالا می‌برد. از سوی دیگر، افزایش بی‌رویه نرخ لوازم یدکی ماشین‌آلات هم به این مشکل دامن زده است. وقتی رانندگان با افزایش ۱۰۰ درصدی نرخ لاستیک روبه‌رو می‌شوند، طبیعی است که به‌ناچار به افزایش هزینه حمل بار متوسل شوند.

دولت و وظایف مغفول

توسعه حمل‌ونقل یکی از کارهای زیربنایی و از جمله وظایف دولت است. علاوه بر این، باید روی حمل‌ونقل صنعتی سوبسید پرداخت شود. اگر دولت دیدگاه خود را تغییر دهد و به‌جای اینکه بخش معدن را منبعی برای تامین مالی و کسب درآمد در نظر بگیرد، آن را حوزه‌ای نیازمند حمایت ببیند و قدمی در این راه بردارد، به‌طورخودکار درآمد هم حاصل خواهد شد.

> اطلاعات هرقدر شفاف‌تر باشد و با دقت بیشتری رصد شود، تخلفات کمتر خواهد شد. به‌این‌ترتیب، نظام معدنی کشور سروسامان می‌گیرد و کمک می‌شود تا دولت بتواند مطالبات خود را در قالب حقوق دولتی دریافت کند

هوشمندانه و مفید

کامران وکیل ـ عضو اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران:

به‌گمان من، این تصمیم معاونت معدنی اقدام هوشمندانه و بسیار خوبی است که گام بزرگی در راستای شفاف‌سازی است و تاثیرات بسیار مثبتی در مدیریت تولید مواد معدنی خواهد داشت.

روش‌هایی که دولت تا امروز برای کنترل برداشت مواد معدنی به کار می‌برد، کارآیی لازم را ندارد و در بسیاری از موارد، برای محاسبه و دریافت حقوق دولتی دچار چالش می‌شود. حال که چنین سازکاری پیش‌بینی شده است، به‌راحتی تردد بارهای معدنی در سراسر کشور رصد می‌شود و با ثبت آمار آن، سیاست‌گذار به اعداد و ارقام واقعی تولید دسترسی پیدا می‌کند. علاوه بر این، با وضوح بیشتری می‌توان رصد کرد که چقدر بار معدنی حمل می‌شود، تردد در کدام مسیرها بیشتر است و زیرساخت‌ها باید در کجا ارتقا پیدا کند؟

پیشنهاد قدیمی اتحادیه

این موضوع پیش‌ازاین بارها از سوی اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران مطرح شده بود، اما متاسفانه توجهی به آن نمی‌شد، زیرا همواره کسانی در قالب دولت یا شرکت‌های خصولتی حضور داشتند که منافع آنها در سایه نبودشفافیت تامین می‌شد. به‌نظر من، باید از این اقدام شجاعانه و ارزشمند معاونت معدنی استقبال و تلاش کرد تا به‌دقت به مرحله اجرا گذاشته شود.

سازکار این اقدام هم، چندان پیچیده نیست و رانندگان می‌توانند از طریق دفاتر پیشخوان دولت، کارت هوشمند خود را دریافت کنند.

این الزام در راستای تلاش معاونت معدنی برای تعریف مکانیزمی است برای رصد حمل‌ونقل بار معدنی و انتظار می‌رود که معاونت معدنی به‌زودی سامانه‌ای برای این منظور طراحی و راه‌اندازی کند تا دردسرهای کار اداری هم از میان برداشته شود و به‌این‌ترتیب، فرآیند دریافت کارت بدون واسطه و در کمترین زمان ممکن انجام خواهد شد.

برای محاسبه حقوق دولتی

با این روش، رصد کردن بارهای معدنی تسهیل می‌شود تا در نهایت، آمار دقیقی از میزان استخراج مواد معدنی به‌دست‌آید که این اطلاعات می‌تواند برای محاسبه دقیق‌تر و عادلانه‌تر حقوق دولتی به‌کار رود.

مسئولیت بهره‌بردار

اگر قرار است، باری جابه‌جا شود که در آمار بهره‌بردار به آن اشاره نشده، مسئولیت توقیف آن برعهده بهره‌بردار است، زیرا وی موظف است برای انتقال هر بار معدنی خود، مجوزهای لازم را دریافت کند. به‌گمان من، هرچقدر اطلاعات شفاف‌تر باشد و با دقت بیشتری رصد شود، تخلفات کمتر خواهد شد. به‌این‌ترتیب، نظام معدنی کشور هم سروسامان می‌گیرد و کمک می‌شود تا دولت بتواند مطالبات خود را در قالب حقوق دولتی دریافت کند و تصمیم‌گیری‌های مجلس برای تنظیم بودجه واقعی‌تر شود. بنابراین، انتظار می‌رود که روش اجرای این تصمیم روزبه‌روز تکمیل و به‌زودی سازکار هوشمندانه‌ای برای آن تعریف شود.

مدیریت سوخت

هیچ کشوری در دنیا وجود ندارد که به مصرف سوخت یارانه بدهد. یکی از آفت‌های ویرانگر این سیاست در اقتصاد معدنی ما، جانمایی نادرست کارخانه‌های فرآوری است. به‌عنوان‌مثال، کارخانه‌ها و کارگاه‌های سنگ‌بری به‌جای آنکه نزدیک معادن احداث شوند، در شهرک شمس‌آباد در نزدیکی تهران در کنار هم قرار گرفته‌اند و پولی که باید صرف گسترش زیرساخت‌ها، ایجاد کارخانه‌ها و رشد و توسعه کشور شود، برای حمل سنگ، در حلق ماشین‌های فرسوده ریخته، دود می‌شود و به آسمان می‌رود، اما با ثبت حمل بار معدنی، کاملا روشن می‌شود که گازوئیلی که به ماشین‌های حمل بار تعلق می‌گیرد، چگونه و کجا به مصرف می‌رسد و به‌این‌ترتیب، پرداخت سوبسید هوشمندانه‌تر خواهد شد.

سخن پایانی

با کارت قرمزی که یکشنبه گذشته مجلس به رأس وزارت صمت نشان داد، شاید اجرای بسیاری از طرح‌ها و برنامه‌های وزارتخانه با چالش روبه‌رو شود. یکی از این طرح‌ها، شاید همین موضوع دریافت کارت هوشمند حمل بار معدنی است که هنوز امضای آن خشک نشده و ممکن است تحت‌الشعاع رفت‌وآمدهای ناشی از تغییر وزیر قرار گیرد.

خروج از اقتصاد تک محصولی

میـزان تجارت اتحادیه اوراسـیا با کشـورهای جهـان بالغ بر ۸۵۰ میلیارد دلار اسـت. از این میزان ۳۳۱ میلیارد دلار مربوط به واردات اسـت. به گزارش ایبنا، سـهم ایران از این میزان حـدود ۲.۵ میلیارد دلار اسـت که یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار واردات و ۸۲۳ میلیون دلار آن صادرات اسـت. دسـت کـم ۸۰ درصد صادرات اوراسـیا به ایران، محصولات کشـاورزی به ویژه غلات و ۶۸ درصد صادرات ایران به اوراسـیا، محصولات کشـاورزی به ویژه میوه و خشـکبار است. از مهم‌ترین مزایای همکاری ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسـیا، استفاده از امتیازات گمرکی خاصی اسـت که این امکان را برای کشـور فراهم می‌آورد تـا حجـم صـادرات خـود را بـه مقصد کشـورهای اوراسیایی تا چند برابر افزایش دهد. از سـوی دیگر، یکی از مسائلی که می‌تواند ایران را دسـتخوش بحران اقتصادی کند، اقتصاد تک محصولی است و تعامـلات ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسـیا مانع ایجاد اقتصاد تک محصولی می‌شـود. برخی دیگر از کارشناسـان معتقدند، با مشارکت ایران در ابتکار پلتفرم مشـترک انرژی اوراسیا، کشورمان قادر خواهد بـود حجم صادرات انرژی خود به کشـورهایی چون هند، پاکسـتان و چیـن را افزایـش دهد، در حالی پیش‌تر بـه دلیل تحریم‌های غرب نتوانسـته بود از این فرصت اسـتفاده کند. البته بـا توجه به موقعیت جغرافیایـی ایران و نیاز همسـایگان به برق ایران، در صورت همکاری در چارچوب اوراسیا ایران می‌تواند توان صادراتی خود را افزایش دهد. همچنین گسـترش تعاملات ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسـیا منجر به جهش بزرگی در صادرات نفتـی و غیرنفتی ایران خواهد شـد و در نهایت می‌تواند موجب ارز آوری شـده و نقش موثری را در عبور ایران از شرایط دشوار اقتصادی ایفا کند.

توافقنامه تجارت آزاد با اوراسیا وارد فاز جدید شد

ارزش‌گذاری کالا طبق قوانین WTO

تجارت از مولفه‌هایی اسـت که رشـد و توسـعه اقتصادی کشـورها را تعریف می‌کند، زیرا با واردات کالا هر کشور نیاز داخلی خود را تامین کرده و با صادرات محصـولات تولیـدی، در بازارهـای بین‌المللـی جایگاهی را برای خود به‌دسـت مـی‌آورد که به بهبود اقتصادی می‌انجامد. پس از سـال‌ها مذاکـره برای امضای موافقت‌نامـه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسـیا، با تلاش دولت سـیزدهم این توافق در ماه‌های پایانی ۱۴۰۰ به امضا رسـید و سرآغازی برای توسعه روابط با پنج کشـور عضو شده و دستیابی ایران به بازار ۳۰۰ میلیارد دلاری و تجارت با کشـورهای ثالث را فراهم می‌کند. در تازه‌ترین اخبار رئیس کل گمرک ایران در دیدار با مسـئول گمرکی اتحادیه اقتصادی اوراسـیا گفت: تجارت با کشـورهای اوراسـیا را باید به ۱۰ میلیارد دلار برسانیم. صمت در این گزارش به ابعاد مختلف تجارت ایران با اوراسیا پرداخته است.

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

روسیه، قزاقسـتان، بلاروس، ارمنسـتان و قرقیزستان ۵کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا بازاری بیش از ۳۰۰ میلیارد دلاری دارند که می‌توانند تاثیر چشمگیری بر آمار تجاری ایران بگذارند

دروازه‌ای بزرگ به اروپا

توافـق برای تجارت آزاد نه‌تنها بـازاری ۱۸۵ میلیون نفری را در اختیار ایران می‌گذارد، بلکه می‌تواند دروازه‌ای بزرگ به کشـورهای اروپایی را به روی ایران بگشـاید تا با اسـتفاده از تسـهیلات اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا، صادراتی فراگیر را در جهان از این مسیر به‌دست آورد.

آبان سـال ۹۸، موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با کشورهای عضو اتحادیه اقتصـادی اوراسـیا برای مبادله بیش از ۸۰۰ کالا بـه اجرا در آمد و از آن زمان تـا دی ۱۴۰۱ مذاکرات برای تبدیل این توافق به مبادله آزاد کالاها میان این ۵ کشور ادامه داشت.

روسیه، قزاقسـتان، بلاروس، ارمنستان و قرقیزسـتان پنج کشور عضو اتحادیـه اقتصادی اوراسـیا بازاری بیش از ۳۰۰ میلیـارد دلاری دارند که می‌تواند تاثیر چشـمگیری بر آمار تجاری ایران بگذارد و با توجه به روابط مناسـبی که ایران با همسـایگان خود برقرار کرده اسـت، دسـتاوردهای چشمگیری را می‌تواند به همراه داشته باشد.

▣ امضای موافقتنامه تجارت آزاد با اوراسیا

بر همین اسـاس کامبیز میرکریمی، نایب رئیس اتاق بازرگانی مشـترک ایران و روسـیه در گفت‌وگو بـا ایرنا با بیان اینکـه مهم‌ترین اقدام دولت سیزدهم در یک سال گذشته امضای موافقت‌نامه تجارت آزاد با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا بود، اظهارکرد: بر اساس این توافق کالاهایی کـه پیش از مشـمول تجارت ترجیحـی بودند با نرخ تعرفـه صفر مبادله می‌شوند.

وی افـزود: از نیمـه دوم امسـال و بـا تایید کشورها، تعرفه ۹۷ درصد کالاهای مورد مبادله ایران با پنج کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا به صفر می‌رسد که موجب چند برابر شدن آمار واردات و صادرات خواهد شد.

میرکریمـی با تاکید بر اینکه این اقدام دولت سـیزدهم بسـیار مهم و ارزشمند بوده است، خاطرنشان کرد: پیش از این در توافق ترجیحی برخی کالاهای مورد مبادله با تعرفه تخفیفی یا اندک انتقال می‌یافت، اما اکنون می‌تواند با نرخ ارزان‌تری در اختیار مشـتری قرار بگیرد و از سوی دیگر با نرخ واقعی به ایران برسد.

استراتژی دولت همکاری بلند مدت با اوراسیا است

رئیس کل گمرک ایران در دیدار با مسـئول گمرکی اتحادیه اقتصادی اوراسـیا گفت: تجارت با کشـورهای اوراسیا را باید به ۱۰ میلیارد دلار برسانیم.

بـه گزارش مهـر، محمد رضوانی فـر رئیس گمرک جمهوری اسـلامی در دردیدار با ایلدار علیشروف وزیر مسـئول گمرکی اتحادیه اقتصادی اوراسـیا گفت: اگر چه موافقت‌نامه‌های ایران و اوراسـیا ۳ سـاله اسـت اما استراتژی دولت همکاری بلند مدت با اوراسیا است، در سال گذشته شمسـی حجم مبادلات تجاری با اوراسیا ۳ و ۳ دهـم میلیـارد دلار بوده اسـت کـه از این میان ۱.۷ میلیـارد درهم واردات و بقیه صادرات بوده اسـت.

رضوانـی فر افزود: باید این میزان را به ۱۰ میلیارد دلار رسـاند که کاملاً امکان‌پذیر اسـت، یک میلیون تن از مبدا اوراسـیا با ایران واردات شده و ۷۰۰ میلیون تن از مبدا ایران صادر شـده است. رئیس گمرک افزود: نکته بعدی ترکیب واردات و صادرات اسـت، اگرچه تعاملات ما مبادلات محدود به چند قلم اسـت، نکته ظریف این اسـت مبادلات ما با تعامل خوبی همراه است، کالاهای کشـاورزی، صنعتی، ساختمانی و پتروشیمی است که این نشان می‌دهد تحقق ۱۰ میلیارد دلار نشدنی نیست. رضوانی فر افزود: نکته بعدی این است که با پنج کشور اوراسـیا مجموعه توافقنامه‌ها را از قبل داشتیم و برخی از آنها قدمت ۴۰ تا ۵۰ سـاله دارد و وظیفه ما آن اسـت که این توافقنامه را بیشتر کنیم. پیشنهاد این است که یک کارگروه مشـترکی را امـروز تعیین کنیم تا برنامه اقدام برای افزایش سرعت مبادلات تجاری به روزرسانی شـود، سر فصل‌های پیشـنهادی ما به شرح ذیل است: تبـادل الکترونیک، تبادل الکترونیک اسـناد گمرکی، اطلاعـات ارزش و تعرفـه به صـورت ۲ دوطرف مبادله شـود و از آنجایی که ایران پایگاه آموزشـی منطقه‌ای گمرک است علاقه مندیم آموزش‌های گمرک را اجرایی کنیـم، افزایش تبادل ترانزیت وای تی، افزایش خدمات بـه افراد فعال در حوزه گمرک و افزایش تسـهیلات به فعالان ۲ طرف در این حوزه از دیگر پیشـنهاداتی است می‌شود عملیاتی کرد. رضوانی فر افزود: هر گونه مبادله اطلاعات باید دو طرفه باشـد، این اصل اول را اگر قبول داشـته باشـند درباره شرح اطلاعات مشـکلی نداریم، ایـن اطلاعات ۲ بعد فنـی و محتوایی دارد، در موضوع محتوایـی هر اطلاعاتی را که بخواهند به شـرط اینکه اطلاعـات متقابل را به ما بدهنـد. رضوانی فر گفت: در مبادلات هر چیز مبادله شـده دو طرفه بوده و بر اساس ارزش‌گذاری سـازمان تجارت جهانی باشد. باید درباره این دو موضوع یک راهکار عملیاتی داده شود و ۱۰ قلم کالاهای وارداتی و صادراتی که ۹۰ درصد تبادل تجاری است به صورت ریز بحث شده تا مشخص شود اختلاف ریـز برای چه کالاهایی اسـت. رضوانی فر با اشـاره به اینکه شاید برخی از تجار اطلاعات را بالاتر نشان دهند تا ارز بیشـتری بگیرند تصریح کـرد: بنابراین ما باید بر اساس مبادله دوجانبه و بر اساس استانداردهای سازمان جهانی تجارت عوارض را تعیین کنیم، مهم این اسـت که بر چه اساس عوارض بگیریم، بر اساس ارزش یا تناژ و لیتر که این موضوع باید شفاف شود.

رضوانی فر با تاکید بر اصل بودن ارزش در کالا گفت: ارزش‌گذاری باید مبنا باشد. در این فرآیند باید ۵۰۲ قلم کالاهای تجاری بررسی و مشخص شود در کدام کالاها اسـتاندارد ارزش‌گذاری رعایت نشده است تا با این کار رضایت تجار را جلب کنیم، از طرف ایران یکی از مدیران در مسکو مستقر شده تا جزییات این ۵۰۲ کالا بررسی شـود. رضوانی فر در پایان گفت: با مشـورت با وزارت خارجـه نوع امضا و سـطح امضا توافقنامه را مشـخص خواهیـم کـرد در این جا به نمایندگـی از وزیر اقتصاد و رئیس‌جمهوری می‌گویم اراده ایران در سـطح بالایی بوده و در هشـت ماه گذشـته میزبان مقامات بلندپایه ارمنسـتان، قرقیزسـتان، قزاقسـتان، روسیه و بلاروس بودیـم. در ایـران حتی اگر چیـزی را هـم امضـا نکرده باشـیم خـود را موظـف به اجرای آن می‌دانیم.

▣ تعاملات ایران و اوراسیا باید دو برابر شود

ایلدار علیشـروف در این دیدار گفت: ایران شـریک قدیمی اتحادیه اوراسـیا اسـت و این دسـت از دیدارها موفقیت‌ها و تعاملات را بیشـتر می‌کند. وی با اشاره به وجود موافقت‌نامه موقت ۳ ساله بین کشورها گفت: باید این تفاهمنامه نامحدود شود، نتیجه این تفاهمنامه‌های جدیدی ۲ برابر شدن تعاملات تجاری است، در طی این دیدار باید مشکلات را متذکر شد.

وی اضافـه کـرد: اگر ما ایـن تفاهمنامـه را به امضا برسانیم شرایط را برای اجرای تعهدات ۵ کشور مشخص می‌شود و در این شرایط موضوع مهم ارزش‌گذاری کالا است که باید طبق قوانین سازمان تجارت جهانی اعمال شـود. علیشـروف تاکید کرد: اگر توافقنامه جدید امضا شـود گمرک‌های کشورهای اوراسیا مجبور هستند آن را اجرایی کنند.

براساس برنامه‌ریزی میزان تجارت با اوراسیا را باید به ۱۰ میلیارد دلار برسانیم

تقویت مبادلات بازرگانی با کشورهای ثالث

تجارت از مولفه‌هایی اسـت که رشـد و توسعه اقتصادی کشورها را تعریـف می‌کنـد زیرا با واردات کالا هر کشـور نیاز داخلی خود را تامین کرده و با صادرات محصولات تولیدی، در بازارهای بین‌المللی جایگاهـی را بـرای خود به‌دسـت مـی‌آورد که به بهبـود اقتصادی می‌انجامد. بسیاری از کارشناسان در همین راستا معتقدند؛ تجارت با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا افزایش صادرات و تقویت تجـارت و مبـادلات با مقاصد ثالـث را در پی دارد. به گفته این گروه منطقه اوراسـیا می‌تواند یک هدف فوق العاده برای توسـعه صادرات ایران باشـد و موافقت‌نامه تجارت ترجیحی فعلی، تمرینی مناسـب برای مبادلات آزاد محسوب می‌شود.

از سـوی دیگر فعالان تجاری معتقدند برای دسـتیابی به اهداف، رونـد واردات و صـادرات ایران به اتحادیه اقتصادی اوراسـیا نیاز به تحلیل و اقدام برای رفع موانع دارد تا شرایط مناسب تجارت خارجی مهیا شـود. شـواهد حاکی از آن است که کشـورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسـیا می‌توانند نیازهای داخلـی ایران را مانند خوراک دام تامین کند.

از سـوی دیگر ظرفیت بالایی برای صادرات صنایع غذایی به این منطقه وجود دارد که این توسـعه تجاری نه تنها می‌تواند توازن در مبادلات را فراهم کند بلکه افزایش صادرات را نیز در پی داشته باشد.

چنین شـرایطی تجـارت آزاد را رقابتی می‌کند و موجب علاقه به توسـعه مبادلات را در فعالان اقتصادی داخلی و کشـورهای اوراسیا می‌شود.

به گفته کارشناسان، ارتباط با کشورهای همسایه به ویژه اتحادیه اقتصـادی اوراسـیا همانطور که از اولویت‌های دولت سـیزدهم قرار گرفته باید با شـتاب بیشـتری دنبال شـود. بدون شـک تحقق این برنامه‌ریزی‌هـا با احصا مشـکلات و رفع آنها ممکن خواهد شـد. از سـوی دیگر صادرات به کشـورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسـیا باعث رشـد و تقویت تجاری ایران می‌شود و می‌تواند مسیر مناسبی برای مبادلات با کشورهای ثالث ایجاد کند.

در نهایت اینکه بررسـی تجارت با اتحادیه اقتصادی اوراسیا نشان می‌دهد موافقت‌نامه تجاری با کشـورهای عضو مزایای فراوانی برای ایران دارد.

سخن پایانی

دسـتیابی بـه توافقنامـه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسـیا از همـان آغاز نیز از مهم‌ترین اهداف دولت سـیزدهم بود و مذاکرات در این زمینه با سـرعت انجام شـد تا در کوتاه‌تریـن زمـان، از تجـارت ترجیحی عبور کرده و بتوانیم با در نظر گرفتن بسـیاری از تسـهیلات و فراهم کردن زیرسـاخت‌ها صادرات و واردات میان کشورهای عضو را افزایش دهیم. بر اساس این گزارش، با تایید توافقنامه تجارت آزاد ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا از سوی دولت‌ها و مجلس شورای اسلامی ایران در نیمه اول سال ۱۴۰۲ این امکان فراهم می‌شـود تا در ۶ ماهه دوم سـال شاهد اجرای آن باشیم که می‌تواند از یک سو بازار بزرگ کشورهای عضو اتحادیه را در اختیار ایران قرار دهد، از سوی دیگر مسیر را برای دستیابی به بازار کشـورهای غربی و دورتر برای ایران تسـهیل کند. توسعه تجارت با توافق مبادلات آزاد هزینه صادرات و واردات را کاهش می‌دهد که می‌تواند در نرخ نهایی محصول تاثیر به سـزایی بگذارد و همین موضوع سبب می‌شود، محصولات با نرخ مناسب‌تری در بازارهای جهانی در اختیار مشتری قرار بگیرد و همین روند می‌تواند به‌عنوان یک مزیت رقابتی در دستیابی به بازارهای بیشتر به ایران کمک کند. توافقنامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسـیا راهی برای ایران باز می‌شـود که می‌تواند اقتصاد را شکوفا و تجارت را توسعه دهد اما باید منتظر ماند تا در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ به مرحله اجرایی برسد.

دریچه

پل ورود ایران به بازارهای جهانی

اتحادیه اورآسـیا یـک بلوک اقتصادی متشـکل از ۵ کشـور ارمنسـتان، روسیه، قزاقستان، قرقیزسـتان و بلاروس است که با ۱۸۳ میلیـون نفر جمعیـت فعال و تولید ناخالـص داخلی هزار و ۹۰۰ میلیـارد دلار، دارای رتبـه اول در تولیـد نفت، رتبه دوم در تولیـد گاز و رتبه چهـارم در تولید برق اسـت که یکی از پر رونق‌ترین بازارهای سرمایه‌گذاری در جهان به شمار می‌آید. این بلوک اقتصادی در ژانویه ۲۰۱۵ فعالیت خود را آغاز کرد.

طبق نقشـه راه اتحادیه اوراسیا بر اساس میزان آزادی سرمایه، تجـارت، خدمـات و تحـرک کالا ایـن بلوک اقتصـادی یکی از کارآمدترین سـاختارهایی است که در حوزه شوروی سابق شکل گرفته است.

فضایی که برای تسـهیل تحقق اهـداف اتحادیه در نظر گرفته شده‌اند شـامل قوانین گمرکی، اشتغال، مالیاتی، پذیرش مدارک تحصیلی، بازار مشـترک دارو و محصولات پزشـکی اسـت. یکی از نکات قوت این اتحادیه موتور متحرک و پیشـران روسـیه در آن اسـت که این کشور توانسته تاکنون حرکت رو به جلوی این اتحادیه را حفظ کند.

زیرساخت‌ها، شهرک‌های بزرگ صنعتی و نیروی انسانی ماهر، مزارع کشـاورزی، مجموعه‌های صنعتی- نظامی برخی از مزایای اعضای اوراسیا است. استقرار این اتحادیه در منطقه ژئواستراتژیک و کلیدی مابین شرق و غرب و در میان اتحادیه اروپا، چین، هند، آسـیای میانـه و خاورمیانه نیز نکته قابل توجـه مثبت دیگر در خصوص این بلوک اقتصادی است.

▣ آغاز همکاری ایران

در پـی تلاش‌های ایران برای گسـترش تجارت با سـایر ملل و خلاصـی از تنگناهای تحریم، ایران توانسـت قـرارداد تجارت ترجیحی را با اتحادیه اقتصادی اوراسـیا در سـال ۲۰۱۹ اجرایی کند.

این قرارداد که بـر روی ۸۶۲ نوع کالا تعرفه‌های کمتری ارائه می‌کرد که ۵۰۲ قلم آن شامل صادرات ایران به اوراسیا است. این توافق حجم تجارت ایران و کشـورهای عضو اتحادیه را به میزان قابل توجهی افزایش داد، به طوری که در بازه زمانی اکتبر ۲۰۱۹ تا اکتبر ۲۰۲۰، حجم تجارت بیش از ۸۴ درصد افزایش یافت.

اما شـوربختانه بحران کرونا منجر به بسته شدن مرزها و ایجاد محدودیت‌هایی در صادرات شـد و این روند رو به رشد را کاهش داد. البتـه با پایان همـه گیری کرونا و بازگشـایی مرزها، حجم مبـادلات تجاری به‌تدریج افزایش یافـت و ارزش تجارت ایران و اعضای اوراسـیا در پنج ماهه اول امسـال از مرز ۱.۹۵۷ میلیارد دلار گذشت.

امضاء موافقت نامه تعرفه ترجیحی و ایجاد منطقه آزاد تجاری میان ایران و اتحادیه اوراسـیا هم منجر به توسعه روابط اقتصادی ایران و اتحادیه اوراسـیا شـده اسـت که به اعتقاد کارشناسـان می‌توانـد به هاب منطقه‌ای ایران کمک کرده و کریدور شـمال- جنوب را تقویت نماید.

ناگفتـه نماند که درحال‌حاضر ایران در حالی از مزایای قرارداد تجارت ترجیحی با اوراسـیا بهره‌مند می‌شود که شهریور امسال علیرضا پیمان پاک، رئیس سـازمان توسـعه تجارت ایران گفت: آذرماه بحث‌های کارشناسی مربوط به قرارداد تجارت آزاد ایران و اتحادیه اوراسیا را نهایی خواهیم کرد و مورد امضا قرار می‌گیرد و برای تصویب به مجالس می‌رود.

اگـر توافقنامه تجارت ترجیحی اوراسـیا - ایـران به توافقنامه تجارت آزاد ارتقا یابد، جهش چشـم‌گیری در روابط تجاری ایران و اوراسـیا شـاهد خواهیم بود و این موضوع می‌تواند بسیاری از ظرفیت‌ها و ظرفیتهای اقتصـادی و تجاری ایران را وارد اتحادیه کـرده و بازار ۸۰ میلیون نفری آن را بـه یک بازار مصرف عمده برای کشورهای عضو اتحادیه تبدیل می‌کند.

همـکاری ایـران با این بلوک اقتصادی بـا ارزش بیش از ۸۰۰ میلیـارد دلار، نویـد بخش توسـعه تعاملات اقتصـادی متقابل کشـورمان با کشـورهای مختلف دنیا و به خصوص همسـایگان است؛ به ویژه در شرایطی که غرب و در راس آن امریکا به دنبال منـزوی کردن ایران و قطـع ارتباط اقتصادی و تجاری آن با دنیا هستند.

ایـن بلوک اقتصادی که با هدف ایجـاد فضای واحد اقتصادی، توسعه بازارهای مشـترک، ترویج رقابت سالم در بازار مشترک و سیاست‌های مشترک در کشـاورزی، انرژی فناوری و حمل‌ونقل ایجاد شده است، امکان بهره‌مندی تجار ایرانی از تعرفه‌های ویژه تجاری با کشورهای عضو در آسیا را فراهم می‌آورد که از نتایج آن کاهش آسـیب‌پذیری اقتصادی کشور در برابر تحریم‌های امریکا است.

عضویـت در ایـن اتحادیه در شـرایط تحریـم، می‌تواند نقش مؤثری در عبور از تنگناهای اقتصادی کشورمان ایفا کند و امکان اسـتفاده از تعرفه‌های تجاری، فرصت سـرمایه‌گذاری و صادرات و تسهیل روابط اقتصادی با اعضای این اتحادیه را فراهم کند.

▣ نتیجه

بنا بر اعتقاد کارشناسـان اقتصادی پیوسـتن ایـران به بلوک اقتصادی اوراسـیا می‌تواند حجم تجارت کشـورمان را با اعضای این قطب اقتصادی نوظهور در یک دوره پنج سـاله به ۱۰ تا ۱۵ میلیارد دلار در سـال برساند و تجارت خارجی کشور را به مسیر جدیدی هدایت کند که ضمن کاهش وابستگی به بازارهای سنتی از آسـیب‌پذیری این بخش مهـم اقتصاد کشـور، از تحریم‌های ظالمانه غـرب و در راس آن امریکا در دراز مدت به مقیاس قابل توجهی بکاهد.

گسترش همکاری‌های اتحادیه اقتصادی اوراسیا و ایران به نفع هـر دو طرف اسـت، زیرا در این صورت مرزهـای این اتحادیه تا خلیج‌فارس گسترش می‌یابد و فرصت‌های جدید تجاری را برای همه اعضای اتحادیه به ارمغان می‌آورد.

اوراسـیا به دنبال افزایش همگرایی و هم افزایی با کشـورهای شـرق و جنوب آسیاسـت که ایران نیز به نوبه خود از منافع آن بهره‌مند خواهد شـد خصوصا آنکه ارزیابی‌ها نشان می‌دهد شرق آسیا کانون گسترش تجارت جهانی در عصر کنونی خواهد بود.

گپ‌وگفت

صلاحیت ندارید، مسئولیت نپذیرید!

کیمیا ملکی: اوایل تابستان ۱۴۰۱ دوباره بحث تشکیل وزارت بازرگانی و تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت بین مجلس شورای اسلامی و دولت و همچنین فضای رسانه‌ای کشور مطرح شد.

این طرح در مجلس دهم به تصویب رسیده بود که در رفت‌وبرگشت‌ها به شورای نگهبان و رفع ایرادات شورا، به عمر مجلس دهم نرسید و به‌نوعی از دستورکار خارج شد. از سال ۹۴ با گذشت ۴ سال از ادغام دو وزارتخانه صنایع و معادن و بازرگانی، بحث احیای دوباره وزارت بازرگانی آغاز و این موضوع در دولت قبلی و فعلی پیگیری شد، اما در نهایت به نتیجه نرسید.

این موضوع به‌تازگی دوباره مانند سال گذشته هنگام مطرح شدن نارضایتی‌ها از عملکرد فاطمی‌امین اعلام شد، این در حالی است که براساس لایحه تشکیل سازمان بازرگانی، با موافقت مجلس شورای اسلامی و تایید شورای نگهبان، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و شرکت بازرگانی دولتی ایران به همراه تمامی امکانات، تعهدات، وظایف و مأموریت‌ها، ساختار و نیروی انسانی و اموال منقول و غیرمنقول آنها و کلیه وظایف و مسئولیت‌های حوزه بازرسی بازار به ترتیب از وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی منتزع و به سازمان ملحق می‌شوند.

تشکیل ساختاری عریض و طویل و بزرگ مرتبط و انتقال سازمان‌های دیگر به این سازمان امکان نظارت مجلس و پاسخگویی این سازمان به مجلس را کاهش می‌دهد. از طرفی براساس بند ۴ این لایحه با اعطای مجوز مجلس برای انتقال سازمان‌ها از وزارتخانه‌های مختلف به سازمان بازرگانی، امکان جداسازی شرکت پشتیبانی امور دام از وزارت جهاد کشاورزی وجود دارد و به این ترتیب هر ۳ بند موردتاکید در قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی عملا منتفی و قانون از بین می‌رود و علاوه بر بخش تولید، ساختار اجرایی کشور با مشکل مواجه می‌شود.

صمت به‌منظور بررسی بیشتر تاثیرات لایحه تفکیک به گپ‌وگفت با علی سعدوندی، کارشناس اقتصاد پرداخت که در ادامه می‌خوانید.

◉ به‌نظر شما تفکیک صمت و تشکیل وزارت بازرگانی چقدر می‌تواند در مدیریت مسائل اقتصادی تاثیرگذار باشد؟

وقتی پس از بارها آزمون و خطا قرار است اتفاق‌هایی تکرار شود، باید برای آن دلایل مهمی آورده شود. باید به فکر مردم بود و این کار تنها هدر رفتن بیت‌المال است و تاثیر دیگری ندارد.

◉ به‌نظر شما مدیریت بدون تخصص چه تاثیری می‌تواند بر این موضوع داشته باشد؟

فردی که توانایی کافی برای انجام یک مسئولیت را ندارد، بهتر است مسئولیت نپذیرد. فردی که صلاحیت ندارد باید بلافاصله برکنار شود، نه اینکه برای رفتن فرد زمان بخواهند. هر لحظه‌ای که افراد بی‌صلاحیت سکاندار باشند به ضرر کشور است و باید پاسخگوی نسل آینده بود. برای این افراد نیز می‌توان مسئولیت‌های دیگری باتوجه به توانمندی‌های آنها در نظر گرفت.

◉ به‌نظر شما راهکار درست چیست؟

در موضوع درج نرخ تولیدکننده روی کالا دقت کنید. این موضوع با چه هدفی و دقیقا توسط چه شخصی طراحی شد. حال تاثیرات این طرح کجاست؟ فرد باید مسئولیت‌پذیر باشد و اگر سیاستی که در نظر می‌گیرد با شکست مواجه می‌شود باید عذرخواهی کند و مسئولیت کار اشتباه خود را بر عهده بگیرد. تخصص و توانمندی شرط اول برای قبول هر نوع مسئولیتی است که اگر نباشد نتیجه آن چیزی جز وضعیت فعلی نخواهد بود.

تغییر نرخ نان در حال بررسی است

اتحادیه نانوایان سنتی تهران پیشنهاد داده نرخ نان سنتی متناسب با نرخ تورم افزایش پیدا کند که این موضوع در حال بررسی است و تا پایان اردیبهشت تصمیم‌گیری و نهایی می‌شود. به گزارش مهر، بنا بر تصمیم شورای قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی قرار است پیش از موعد مقرر (شهریور) نرخ گندم افزایش پیدا کند. نرخ پیشنهادی دولت برای هر کیلوگرم گندم ۱۵ هزار تومان است اما بخش خصوصی تاکید دارد اگر این عدد کمتر از ۱۷ هزار تومان باشد ناچار به واردات خواهیم بود، زیرا کشاورزان حاضر به کشت نخواهند بود یا در صورت کاشت گندم آن را با نرخ بالاتر در بازار آزاد به فروش خواهند رساند. آیا با تغییر نرخ گندم نرخ نان‌های سنتی هم تغییر خواهد کرد؟ بیژن نوروزمقدم، رئیس اتحادیه نانوایان سنتی تهران درباره تغییر نرخ گندم و نرخ آرد گفت: تعداد محدودی از نانوایی‌های فعال در تهران آرد آزاد تهیه می‌کنند که آمار آنها از ۱۰۰۰ نانوایی تجاوز نمی‌کند. سایر نانوایی‌ها سهمیه آرد دولتی دریافت می‌کنند. وی افزود: هزینه آرد ۱۰ تا ۱۵ درصد نرخ تمام‌شده نان را تشکیل می‌دهد و ۸۵ تا ۹۰ درصد هزینه تمام‌شده مربوط به بخش‌های دیگر است. نوروزمقدم اظهار کرد: اتحادیه نانوایان سنتی تهران پیشنهاد داده افزایش نرخ نان سنتی متناسب با نرخ تورم انجام شود. او گفت: دولت باید اردیبهشت هر سال متناسب با نرخ تورم قیمت‌ها را بروزرسانی کند؛ در غیر این صورت نانوا برای تامین هزینه‌های تولید ناچار است از کیفیت و وزن نان کم کند. معمولا هنگامی که قیمت‌ها متناسب با تورم تغییر نکند کیفیت محصولات پایین می‌آید و مصرف‌کننده ناراضی خواهد بود.

قصه تکراری تفکیک و ادغام دوباره آغاز شد

جداسازی یا جاسازی؟!

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

آخرین تغییر در ساختار معماری وزارت صمت به ۱۲ سال پیش برمی‌گردد؛ با معماری به‌نام محمود احمدی‌نژاد. پر بیراه نیست اگر بگوییم خشت‌های ساختمان وزارت صمت هر بار به‌دست یک دولت جابه‌جا شده و باز گره مشکلات صنعت، معدن و تجارت آن‌طور که باید باز نشده است. صحبت از تفکیک است؛ تفکیک در ساختاری که پیش از این ادغام شده بود. اصلا انگار وزارت صمت ایجاد شده که هر بار پس از مدتی طعم تغییر را بچشد. وقتی بحث تفکیک به میان می‌آید، نزدیک به یک سال دعوای میز و صندلی پیش می‌آید و کارها دوباره با تاخیر انجام می‌شود. دوباره زمزمه‌های تفکیک وزارت صمت بر سر زبان‌ها افتاده و دولت و مجلس هر یک توپ تصمیم‌گیری نهایی در این زمینه را به زمین هم می‌اندازند. هرچند موضوع تفکیک یا ادغام وزارت صمت مخالفان و موافقان بسیاری دارد، اما همچنان موضوعی مطرح است. صمت در این گزارش نظر فعالان تجاری در زمینه تفکیک صمت و تشکیل نهاد مستقل بازرگانی را جویا شد.

عکس: صمت

ادغام در اصل کوچک شدن، واگذاری برخی تصدی‌گری‌ها و چابک شدن بدنه دولت را به همراه دارد، اما هنگامی که حوزه بازرگانی با صنایع و معادن ادغام شد، این اتفاق رخ نداد

نظر موافقان و مخالفان تفکیک!

هرچند بحث ادغام و تفکیک وزارت صمت در تمام دهه‌های گذشته وجود داشته، اما بررسی جریانات یک دهه اخیر این فرآیند کافی است تا خواننده را به بی‌نتیجه بودن این سیاست‌گذاری‌ها مجاب کند. طرح تفکیک وزارتخانه صمت موافقان و مخالفانی دارد. به‌اعتقاد موافقان این طرح تشکیل وزارت بازرگانی و تفکیک بخش تولید و تجارت می‌تواند به حل چالش‌های فعلی کشور از جمله سیاست‌گذاری در حوزه تنظیم بازار، صیانت از حقوق مصرف‌کننده، رفع دقیق‌تر موانع صنایع و... منجر شود، اما در مقابل مخالفان تفکیک این وزارتخانه معتقدند تشکیل دوباره وزارت بازرگانی صرفا منجر به بزرگ شدن بدنه دولت، ناهماهنگی در سیاست‌گذاری‌ها، ایجاد بستر فساد و رانت، هزینه‌تراشی‌های جدید و روان شدن فرآیند واردات به کشور می‌شود.

موافقان طرح تفکیک وزارت صمت با تاکید بر اینکه بخش بازرگانی تحت تاثیر صنعت و معدن قرار گرفته و پاسخگوی نیازها و انتظارات نیست معتقدند باید به این سمت حرکت کنیم که بازرگانی خارجی (صادرات و واردات) متصل به بخش صنعت باشد و تنظیم بازار داخلی برعهده سازمانی منفک به نام بازرگانی قرار گیرد. در نقطه مقابل مخالفان اجرای این طرح معتقدند باتوجه به وضعیت اقتصادی، تفکیک دو وزارتخانه بار مالی ایجاد می‌کند و به‌راحتی اجرایی نیست و ممکن است جریان تفکیک به تولید آسیب جدی وارد کند.

موضوع تفکیک چندان در مجلس جدی نیست

موافقان تشکیل وزارت بازرگانی، حجیم بودن وزارت صمت را دلیل موافقت خود با تفکیک عنوان می‌کنند، اما مخالفان تاکید دارند تشکیل وزارت بازرگانی منجر به واردات گسترده و ضربه به تولید می‌شود و بر همین اساس با آن مخالف هستند.

در این باره غلامرضا نوری‌قزلجه، نماینده مجلس و رئیس دوم کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت گفت: بحث تفکیک وزارت صمت چندان ازسوی مجلس جدی گرفته نشده و در واقع بیان این مسئله ازسوی دولت در زمان استیضاح وزیر صمت نوعی گمراه کردن مجلس بود، چراکه باوجود وعده دولت تاکنون لایحه‌ای مبنی بر تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت به مجلس ارائه نشده است. قزلجه با اشاره به اینکه در شرایط فعلی این بحث اصلا اولویت ندارد، افزود: دولت در بحث تنظیم بازار و تولید مشکلات مختلفی دارد اما باید توجه داشت که تفکیک وزارتخانه‌ها راهکار حل این مشکلات نیست و این اقدام خیلی موثر نخواهد بود.

به‌گفته این نماینده مجلس شورای اسلامی تغییر ساختار وزارتخانه با هدف رفع مشکلات صنعت، معدن و تجارت راهکار منطقی و عملیاتی نیست و یک به‌هم‌ریختگی در وزارتخانه‌های جدید ایجاد می‌کند که نه‌تنها کمکی به حل مشکلات نخواهد کرد، بلکه مشکلات را دوچندان می‌کند. علاوه بر این فرآیند تفکیک توان انجام وظایف عادی را هم از وزارتخانه‌ها خواهد گرفت.

مشکل کشور ما ادغام یا تفکیک وزارتخانه‌ها نیست

قدیر قیافه، نایب رئیس کنفدراسیون صادرات ایران درباره تفکیک وزارت صمت و تشکیل نهادی مستقل با عنوان وزارت بازرگانی به صمت گفت: بعد از انقلاب اسلامی وزارت صمت بارها دستخوش تغییر شده است. حدود ۱۲ سال پیش صحبت از ادغام وزارت بازرگانی با وزارت صنایع و معادن شد. حرف موافقان ادغام این بود که بتوانند یک مجموعه را کوچک کنند و تعداد کارکنان دولت نیز کمتر شود. همچنین تصدی‌گری از دولت گرفته و به اهلش سپرده شود، اما متاسفانه در نهایت ادغام انجام نشد و یک تجمیع صورت گرفت و وزارتخانه نه‌تنها کوچک نشد، بلکه بسیار بزرگ‌تر شد و بدنه‌ای فربه پیدا کرد و نتوانست هیچ مشکلی از صنعت، معدن و تجارت حل کند. متاسفانه وظیفه مهمی به‌نام تنظیم بازار به این وزارتخانه سپرده شده که شاهد نتایج منفی آن هستیم، این در حالی است که بسیاری از فعالان تجاری با این موضوع مخالف هستند. وی با اشاره به نداشتن تخصص کافی برخی از سکانداران این وزارتخانه اظهار کرد: متاسفانه برخی از وزرایی که پست گرفتند، توانایی و تجربه لازم را برای حل مشکلات را نداشتند. در حقیقت یکی از دلایل اینکه اکنون شاهد این اوضاع نابسامان هستیم نبود یک مدیریت توانمند و کارآمد در وزارت صمت بوده است.

▣ تغییر ساختار راهکار نیست

نایب رئیس کنفدراسیون صادرات ایران درباره میزان تاثیر تفکیک وزارت صمت و تشکیل وزارت بازرگانی در حل مشکلات تجاری و اقتصادی گفت: بعید می‌دانم تفکیک کمکی به حل مشکلات وزارت صمت و تنظیم بازار کشور کند. دولت در بحث تنظیم بازار و تولید مشکلات مختلفی دارد و باید توجه داشت تفکیک حوزه‌های گوناگون وزارتخانه راهکار حل این مشکلات نیست و این اقدام خیلی موثر نخواهد بود؛ بنابراین تغییر ساختار راهکار نیست و در واقع یک به‌هم‌ریختگی در وزارتخانه‌ها ایجاد می‌کند که نه‌تنها کمکی به حل مشکلات نخواهد کرد، بلکه مشکلات را دوچندان می‌کند. وی در ادامه ضمن تاکید بر بی‌تاثیر بودن این موضوع بر اقتصاد افزود: این اتفاق خود نوعی نقض غرض است. در حقیقت تنظیم بازاری که قبلا به وزارت جهاد کشاورزی داده شده بود دوباره قرار است به وزارت بازرگانی برگردد.

▣ تخصص یا تفکیک؟

قیافه با اشاره به آثار منفی تفکیک وزارت صمت اظهار کرد: اگر این لایحه تصویب شود باید بیش از ۸ ماه منتظرتعیین‌تکلیف‌ها از مسئولیت‌ها تا چارت وزارتخانه بمانیم و تمام هزینه این آثار منفی را باید مردم بدهند. نایب رئیس کنفدراسیون صادرات ایران با تاکید بر لزوم حل مشکلات اقتصادی به‌صورت ریشه‌ای گفت: اگر قرار به حل مشکلات بود باید با ادغام وزارت بازرگانی در وزارت صنایع و معادن حداقل برخی از این مشکلات حل می‌شد. مشکل کشور ما ادغام یا تفکیک حوزه‌ها نیست، بلکه مدیران این وزارتخانه‌ها باید دارای تخصص و توانمندی باشند تا بتوانند مدیریت بهتری داشته باشند.

▣ منتظر معجزه‌اید؟

قیافه با بیان اینکه آنچه انتظار می‌رفت رخ نداد، اظهار کرد: ادغام در اصل کوچک شدن، واگذاری برخی تصدی‌گری‌ها و چابک شدن بدنه دولت را به همراه دارد، اما هنگامی که حوزه بازرگانی با صنایع و معادن ادغام شد، این اتفاق رخ نداد. وقتی ۳ وزارتخانه تبدیل به یک وزارتخانه شد باید با توانمندی در ابتدا ساختار را کوچک کنند و سپس کارآمدی آن را افزایش دهند و آن را چابک کنند. در نهایت نیز تصدی بخشی از امور را به بخش خصوصی واگذار کنند. وقتی سال‌هاست تصمیمی برای عملی کردن این موارد نداریم، نباید در انتظار معجزه باشیم.

مشکل کشور ما این است که وزارت صمت به یک ایجادکننده انحصار و محدودکننده واردات تبدیل شده است

اکنون وزارت صمت یک ابزار اختلال در اقتصاد است

پیمان مولوی، کارشناس اقتصاد درباره تفکیک وزارت صمت و تشکیل وزارت بازرگانی به صمت گفت: مشکل کشور ما این است که وزارت صمت به یک ایجادکننده انحصار، ایجاد سد در مقابل واردات و محدودکننده حق انتخاب طبیعی مردم تبدیل شده است.

در نتیجه این اقدامات اقتصاد ایران پر شده از کالاهای بی‌کیفیت تولید داخل یا کالای وارداتی و متاسفانه مدت‌هاست نقش مخل اقتصادی را دارد. موضوع تفکیک و ادغام آنقدر تکراری و بی‌اهمیت است که ارزش وقت گذاشتن ندارد.

وضعیت ما اکنون اسفناک است و از این بدتر این است که پس از این تصمیم وارد یک هرج‌ومرج می‌شویم.

وی با اشاره به برخی از شنیده‌ها که حاکی از مسئولیت‌های زیاد وزارت صمت است، افزود: انسان‌هایی که برای یک مسئولیت توانایی لازم را ندارند سعی می‌کنند محیط خود را کوچک‌تر کنند تا بتوانند نمایش بیشتری داشته باشند.

▣ اقتصاد در کشور ما اولویت نیست

این کارشناس اقتصاد ضمن تاکید بر اینکه باید رفاه مردم هدف باشد و برنامه‌ها در راستای آن تنظیم شود، گفت: اکنون وزارت صمت یک ابزار اختلال در اقتصاد است. وقتی رویکردها غیرعلمی و من‌درآوردی است و اقتصاد در کشور ما اولویت نیست، قطعا نتیجه چیزی خواهد بود که الان شاهد هستیم.

تحمیل هزینه به دولت جدی است

یدالله صادقی، رئیس سابق سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران در گفت‌وگو با صمت، به ارزیابی پیامدهای تفکیک وزارت بازرگانی از وزارت صنعت و معدن پرداخت. او ادغام این ۳ بخش در دهه گذشته را اقدامی نامناسب توصیف کرد و گفت: زمانی که بخش بازرگانی با بخش صنعت و معدن ادغام شد، کارشناسان با این اقدام مخالفت کردند، چراکه هر بخش در آن زمان کارکردهایی متناسب با شرایط کشور داشتند. از سویی دیگر، مسائلی که به‌عنوان دلایل ادغام عنوان شد، موجه نبود و در نهایت ادغام ۳ حوزه صنعت، معدن و تجارت بدون پشتوانه کارشناسی مناسب اجرایی شد. این تحولات ساختاری هزینه‌های مادی و معنوی زیادی را به بدنه دولت وارد کرد؛ بنابراین ادغام مذکور را نمی‌توان تصمیمی مناسب و دارای پیامدهای مثبت برای اقتصاد عنوان کرد. صادقی ادامه داد: فعالیتی که در ۱۰ سال گذشته انجام شد، ادغام نبود، بلکه تجمیع بود. ادغام، فعالیتی عظیم‌تر و دارای ابعاد مثبت بسیاری است که متاسفانه در زمان شکل‌گیری وزارت صنعت، معدن و تجارت شاهد آن نبودیم. به‌عنوان مثال، چابک‌سازی ساختاری، سهولت فرآیندهای اداری و تدوین دستورالعمل‌ها، همواره از مزایای ادغام وزارتخانه‌ها برشمرده می‌شوند که با تشکیل وزارت صنعت، معدن و تجارت چنین نتایجی نه‌تنها در ساختارهای اداری بلکه در فرآیندهای صنعتی و تجاری کشور رخ نداد. بنا بر دلایلی که عنوان شد، تجمیع ۳ حوزه صنعت، معدن و تجارت، اقدامی غیرضروری بوده و جز تحمیل هزینه به دولت، ثمره مهم دیگری نداشت. صادقی در ادامه صحبت‌های خود، به تفکیک حوزه بازرگانی از وزارت صمت واکنش نشان داد. او معتقد است: در حال حاضر، بستر مناسبی برای اجرای این تصمیم وجود ندارد. صادقی افزود: باید در نظر داشت، نظام توزیع در بازار و مسائل مربوط به بازرگانی داخلی تاثیر مستقیمی بر زندگی روزانه مردم دارد. همچنین مباحث تجاری و بازرگانی خارجی موتور محرک درآمدهای ارزی کشور هستند. با تمام مشکلاتی که در امر بازرگانی داخلی و خارجی کشور وجود داشته و سبب شده نارضایتی‌های متعددی شکل گیرد، اولویت قرار دادن تغییر ساختارهای مدیریتی، اقدامی نامعقول است. به‌طور کلی باید گفت در حال حاضر شرایط مساعدی برای پرداخت هزینه‌های مادی و معنوی و صرف وقت برای تفکیک حوزه‌های گوناگون وزارتخانه از هم وجود ندارد. رئیس سابق سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران تشکیل وزارتخانه‌های مستقل را هزینه‌بر و دارای فرآیندی پیچیده توصیف کرد و گفت: جداسازی وزارتخانه‌ها به‌ذات خود نزاع‌ها و درگیری‌های متعدد را به‌همراه دارد. شکل‌گیری ساختارهای جدید بسیار پیچیده است و در مدت زمان کوتاه، امکان‌پذیر نیست. من در زمان شکل‌گیری وزارت صنعت، معدن و تجارت، یکی از مجریان طرح بودم و سمت‌های مختلفی داشتم؛ بنابراین برای من واضح است که این کار چه پیامدهایی خواهد داشت.

سخن پایانی

وزارت صنعت، معدن و تجارت آن‌طور که باید به وظایف خود عمل نکرد و در نتیجه آن دولت سیزدهم آخرین تلاش‌های خود را برای بقای فاطمی‌امین در جایگاه سکاندار این نهاد کرد و دوباره موضوع تفکیک صمت و ایجاد وزارت بازرگانی را راه انداخت؛ موضوعی که اگر تاثیرگذار بود در هنگام ادغام تاثیر آن سر سوزنی نمایان می‌شد. باوجود مشکلات بی‌شمار هر بار طرحی جدید بیان می‌شود و وای به حال شهروندان که تنها پذیرنده این آزمون و خطا هستند. البته ممکن است این لایحه لابه‌لای برگه‌های آقای وزیر با خود از وزارتخانه خارج شده باشد.

اخذ مالیات از وجوه واریزی به حساب‌های تجاری

سازمان امور مالیاتی نیمه فروردین درباره وجوه واریزی به حساب‌های تجاری اطلاعیه صادر کرد. باتوجه به قوانین و مقررات موجود، کلیه وجوه واریزی به حساب‌های بانکی تجاری از کلیه طرق از جمله درگاه‌های الکترونیکی پرداخت، دستگاه‌های کارتخوان، کارت به کارت، ساتنا، پایا و ... به‌عنوان فروش تلقی می‌شود و مبنای محاسبات مالیات قرار می‌گیرد.مودیان مالیاتی توجه داشته باشند به‌گونه‌ای اقدام کنند که تنها مبالغ ناشی از فعالیت‌های اقتصادی و تجاری به حساب‌های مذکور واریز شود.بدیهی است، حساب‌های بانکی غیرتجاری نیز به‌صورت مستمر پایش می‌شوند و چنانچه مبالغی بابت فعالیت‌های تجاری به آن واریز شود و در اظهارنامه‌های مالیاتی ابراز نشود، درآمد کتمان‌شده تلقی و مشمول مالیات و جرایم متعلقه خواهد شد.سازمان امور مالیاتی از ابتدای خرداد سال گذشته، تفکیک حساب‌های تجاری و شخصی را شروع کرد و براساس اعلام مسئولان این سازمان تا پایان شهریور همان سال به‌پایان رسید. در راستای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان پس از ساماندهی دستگاه‌های کارتخوان و سایر ابزارهای پرداخت، از اوایل خرداد امسال تفکیک حساب‌های تجاری و شخصی اجرایی خواهد شد.معاون فناوری‌های نوین بانک‌مرکزی نیز با بیان اینکه بیش از ۹۷ درصد ابزارهای پرداخت به سامانه مودیان مالیات متصل شده است، گفت: با اقدامات مشترک بانک‌مرکزی، شبکه پرداخت و سازمان امور مالیاتی، اجرای ماده ۱۱ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان به مراحل انتهایی خود نزدیک می‌شود. مهران محرمیان اظهار کرد: در حال حاضر بیش از ۹۷ درصد از ابزارهای پرداخت، اعم از دستگاه‌های کارتخوان و ابزارهای پذیرش اینترنتی به سامانه مودیان مالیات متصل شده‌اند و دارای پرونده مالیاتی هستند.

تحلیل صمت از یک گزارش تحقیقی

«مالیات بر گردش مالی» در ایران اجرایی خواهد بود؟

مالیات بر گردش مالی، نوعی مالیات غیرمستقیم است که چون مالیات بر ارزش‌افزوده برپایه ارزش وضع می‌شود. تفاوت دیگر، مالیات بر گردش مالی این است که این مالیات خلاف مالیات بر ارزش‌افزوده از کالاهای واسطه‌ای و گاه سرمایه‌ای هم اخذ می‌شود. کمابیش همه کشورها شکلی از مالیات بر گردش مالی را براساس همه کالاها و خدمات عرضه‌شده توسط تولیدکنندگان، بازرگانان و ارائه‌دهندگان خدمات وضع می‌کنند. این مالیات به‌عنوان مالیات بر فروش چندمرحله‌ای یا تک‌مرحله‌ای در تعدادی از کشورها اخذ می‌شود. صمت در این تحلیل به امکان اجرایی شدن یا نشدن مالیات بر گردش مالی، در ایران پرداخته است.

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

یک موسسه پژوهشی گزارشی را زیر نظر سازمان امور مالیاتی تدوین و منتشر کرده است که براساس آن، پایه مالیات بر گردش مالی، با هدف کاهش هزینه‌های وصول مالیات و همچنین کاهش هزینه‌های تمکین شرکت‌های کوچک و متوسط مورداستفاده قرار می‌گیرد. به‌گزارش صمت، منطق این رویکرد این است که سنجش، ثبت و شناسایی فروش‌ها در مقایسه با سود آسان‌تر است. جامعه هدف این نظام مالیاتی، بنگاه‌هایی است که فروش آنها از یک سطح آستانه کمتر است. مقایسه بین‌کشوری حاکی از آن است که در بیشتر کشورها برای تعیین شاخص مشمول از ۲ معیار گردش مالی سالانه و گردش مالی موارد مشمول مالیات استفاده می‌شود. روش‌های اخذ مالیات بر گردش مالی را می‌توان برحسب مودیان هدف تعیین کرد. به‌طورکلی، مالیات بر گردش مالی برای ۳ گروه از مودیان که همواره منشأ بروز مشکلاتی برای نظام مالیاتی هستند، اعمال می‌شود. کسب‌وکارهای کوچک، اشخاص حقیقی و مودیان هدف کسب‌وکارهای عمده از جمله شرکت‌های بزرگ است.

طراحی مناسب نظام مالیات بر گردش مالی به مشکل خاصی بستگی دارد که این مالیات برای حل آن در نظر گرفته شده، بنابراین پیش از تعیین روش مالیات مزبور یا طراحی آن برای یک کشور، لازم است گروه‌های مختلف مودیان که در چارچوب قوانین معمولی مالیاتی برای نظام مالیات‌ستانی مشکل ایجاد می‌کنند، شناسایی و ماهیت این مشکلات بررسی شود.

▣ مالیات بر گردش مالی در ایران

همان‌طور که گفته شد، مالیات بر گردش مالی در کشورهای در حال توسعه و کشورهایی که دسترسی کامل به اطلاعات درآمدی مودیان ندارند، اعمال می‌شود. از آنجا که در ایران به‌موجب تاکید قانون، مالیات مقطوع بدون رسیدگی و براساس فاکتورهایی نظیر میزان درآمد یا فعالیت خریدوفروش مودی و سوابق مالیاتی مودی در سال گذشته تعیین می‌شود، ضرورت توجه به نظام گردش مالی و شباهت‌های آن با تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم، بیش از پیش آشکار می‌شود.

سازمان امور مالیاتی می‌تواند برخی مشاغل یا گروه‌هایی از آنان را که میزان فروش کالا و خدمات سالانه آنها حداکثر ۱۰۰ برابر معافیت موضوع ماده ۸۴ قانون مالیات‌های مستقیم باشد، از انجام بخشی از تکالیف چون نگهداری اسناد و مدارک موضوع قانون موردبحث و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف و مالیات مودیان مذکور را به‌صورت مقطوع تعیین و وصول کند.

به‌همین دلیل، صاحبان مشاغل با جمع فروش و درآمد تا مبلغ ۴ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان امکان قبول مالیات مقطوع تعیین‌شده در راستای تبصره فوق را خواهند داشت. به‌منظور تعیین مالیات مقطوع، سازمان امور مالیاتی فاکتورهایی را در نظر گرفته است.

با در نظر داشتن این موارد و مقایسه سیستم مالیات بر گردش مالی و همچنین تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم و نحوه عملکرد کمابیش مشابه نکات حائزاهمیتی برای سیستم مالیاتی ایران وجود دارد که می‌توانند در زمینه سیاست‌گذاری موردتوجه قرار بگیرند. در راستای انجام معاملات در سطح کشور حدنصاب‌هایی وجود دارد که هر ساله توسط هیات‌وزیران تعیین می‌شود.

به‌موجب مصوبه مذکور در سال ۱۴۰۰ حدنصاب معاملات کوچک برابر با ۶۵ میلیون تومان و برای معاملات متوسط ۶۶۵ میلیون تومان بوده است.

باتوجه به اینکه در تبصره ماده ۱۰۰ مودیان هدف، مشاغل هستند و جزو معاملات سطوح کوچک و متوسط محسوب می‌شوند و همچنین با در نظر داشتن حدنصاب ۱۰۰برابری معافیت موضوع ماده (۸۴) در شرایط تورمی و به‌منظور کاهش وقفه وصول مالیات، این رقم بسیار بزرگ‌تر از حدنصاب اعلامی هیات‌وزیران بوده است و به‌نظر می‌رسد این امر خود یکی از عوامل زمینه‌ساز افزایش ریسک فساد و فرار مالیاتی خواهد بود و همان‌طور که پیش از این اشاره شد، لازم است مراجع نظارتی این فرآیند را موردپایش قرار دهند. می‌توان گفت روند اجرای این تبصره و اعمال معافیت‌های موردبحث به مودیان مالیاتی نشان‌دهنده این مهم است که هدف سازمان امور مالیاتی بیشتر به کاهش هزینه‌های وصول مالیات معطوف بوده تا کاهش هزینه‌های تمکین.

در ایران چنانچه یک فعال اقتصادی براساس معیارهای نوع فعالیت و سطح گردش مالی واجد شرایط برای ثبت‌نام در نظام مالیات بر ارزش‌افزوده شناخته شود، مکلف به انجام سایر تکالیف مربوطه نیز خواهد بود، اما در برخی کشورها ثبت‌نام در سیستم مالیاتی مذکور الزامی برای انجام سایر تکالیف نیست، به‌عبارت دیگر، در این کشورها علاوه بر تعیین سطح آستانه برای ثبت‌نام برای انجام سایر تکالیف مانند تسلیم اظهارنامه نیز آستانه‌های مجزا وجود دارد که بیشتر از آستانه ثبت‌نام است. بنابراین باتوجه به تعیین ارزش آستانه گردش مالی برحسب نوع فعالیت در برخی کشورها، بهتر است در صورت اتخاذ تصمیم بر اخذ این نوع مالیات، به‌جای استفاده از ۲ معیار گردش مالی و نوع فعالیت، این ۲ با هم ادغام و برای گروه‌های مختلف فعالیت، آستانه مجزایی تعیین شود.

▣ جوانب یک پایه مالیاتی ویژه

برای تعیین مالیات بر گردش مالی به‌طورکلی از چند روش استفاده می‌شود. از جمله در مواردی که مودی در تنظیم اظهارنامه قصور یا درآمد خود را کمتر از مبلغ واقعی گزارش کند و در عین حال، معاملات انجام‌شده قابل ردیابی نباشد، به مراجع مالیاتی اجازه می‌دهد تا درآمد مودی را با انجام یک برآورد درست، تشخیص دهد.در نبود اطلاعات اصلی درباره درآمد مودی، یکی از روش‌های معمول برای تعیین این پایه مالیاتی، استفاده از ثروت خالی مودی است که به آن مبلغ برآوردی از بابت هزینه‌های شخصی اضافه می‌شود که این خود با ارزیابی سبک زندگی مودی تعیین می‌شود. این روش به‌شدت به نیروی انسانی و حسابرس نیاز دارد.

در مواردی که اطلاعات دارایی و ثروت خالص مودی در دسترس نباشد، می‌توان درآمد مودی را از طریق کل مخارج نقدی محاسبه کرد. در کشورهایی که روش اثبات غیرمستقیم، قانونی نشده است، این روش احتمالا برای قضاوت صحیح، روش مناسبی باشد.

در قانون بعضی از کشورها یک حداقل مالیات برآوردی تصریح شده که در آنجا درآمد مشمول مالیات درصد مشخصی از دریافتی‌های ناخالص کسب‌وکار است. برای کسب‌وکارهایی که به این روش، مالیات پرداخت می‌کنند، مالیات همان تاثیر اقتصادی مالیات بر گردش مالی را دارد تا مالیات بر درآمد. جذابیت این نوع مالیات، اجرای آسان و ایجاد درآمد بیشتر است. آثار آبشاری این مالیات ۲ وجه دارد؛ نخست بیشتر بنگاه‌ها به‌جای درآمد، برمبنای دریافتی ناخالص مشمول مالیات می‌شوند.

دوم درجه انسجام یک بنگاه ممکن است برمبنای پرداخت مالیات برآوردی تعیین شود. مشکل دیگر این نوع مالیات حداقلی این است که بین درآمد یک سال مشخص و حجم معاملات ارتباط نزدیکی وجود ندارد. به‌علاوه، درآمد خالص با درصدهای دریافتی‌های ناخالص بسته به صنعت، میزان یکپارچگی شرکت مشخص و نوع محصول تولیدی و خدمت ارائه‌شده متفاوت است. بنابراین استفاده از یک درصد مشخص و ثابت برای همه شرکت‌ها، روش غیردقیقی برای برآورد درآمد خالص مودی خواهد بود. دقیق بودن این روش نیازمند تحقیق درباره حاشیه سودها است؛ کاری که به منابع زیادی نیاز دارد.

منطق اقتصادی برای اخذ مالیات از سرمایه این است که سرمایه‌گذاران می‌توانند انتظار داشته باشند، در آینده میانگین مشخصی از بازدهی سرمایه‌های خود را به‌دست می‌آورند. این دست از مالیات‌ها را می‌توان غیرمنصفانه دانست، زیرا بازدهی آتی از چیزی که موردانتظار است، متفاوت خواهد بود.

باتوجه به ماهیت مالیات بر گردش مالی که علاوه بر فروش کالاها و خدمات، از کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای اخذ می‌شود، این مالیات تنها در تعداد معدودی از کشورها و با نرخ‌های متفاوتی اعمال می‌شود. در کشورهای دیگر این مالیات با نرخ استاندارد مالیات بر ارزش‌افزوده اخذ می‌شود.

مالیات بر گردش مالی در کشورهای در حال توسعه و کشورهایی که دسترسی کامل به اطلاعات درآمدی مودیان ندارند، اعمال می‌شود

محاسبه مالیات بر گردش حساب چگونه است؟

چندی است که اصطلاح جدیدی از قانون مالیات در میان مردم دست‌به‌دست می‌شود؛ این اصطلاح بین عامه مردم به «مالیات بر گردش حساب‌های بانکی» و بین صاحبان مشاغل و مدیران مالی با نام «مالیات بر تراکنش‌های بانکی» شناخته می‌شود.برخی پا را فراتر نهاده و آن را به‌طوررسمی «قانون مالیات بر حسابهای بانکی» نامیده‌اند و حتی به‌دنبال فرمول نحوه محاسبه مالیات بر گردش حساب هستند. اما به‌راستی داستان بررسی تراکنش‌های بانکی و کنترل حساب بانکی اشخاص چیست؟

▣ بررسی گردش مالی؛ یک الزام

هر فردی که در حال کسب درآمد از راه درست و قانونی است، به‌طبع برای درآمد کسب‌شده به میزانی که قانون مشخص کرده، موظف به پرداخت مالیات است. به‌طورمثال، تمامی کارگران و کارمندان هر ماه و هنگام دریافت حقوق و دستمزد خود، مالیات آن را پرداخت می‌کنند؛ مالیاتی که توسط کارفرما از حقوق آنها کسر و به اداره مالیات پرداخت می‌شود.از سوی دیگر، گردش مالی در کسب‌وکارهای قانونی کاملا شفاف و مبدأ و مقصد پول مشخص است. برای مثال یک کارمند به‌ازای یک ماه کار در یک شرکت، ۴ میلیون تومان حقوق دریافت می‌کند. این ۴ میلیون تومان، هزینه کاری است که این کارمند در شرکت انجام داده که هم برای کارمند مبدأ آن مشخص است و هم برای شرکت مقصد آن مشخص است.

حالا فردی را در نظر بگیرید که قصد دارد بخشی از درآمد خود را از اداره مالیات پنهان کند؛ در این صورت مبدأ پول نامشخص می‌شود. در عین حال، فردی را در نظر بگیرید که قصد درآمدزایی از راه‌های غیرقانونی همچون قاچاق دارد؛ به‌طبع این فرد به‌دنبال پنهان کردن مبدأ و مقصد درآمد خود است.

یکی از بهترین راه‌هایی که می‌توان از بروز چنین جرم‌هایی که آنها را «فرار مالیاتی» و «پولشویی» نام‌گذاری کرده‌اند، جلوگیری کرد، بررسی و کنترل گردش مالی حساب بانکی اشخاص است. در ادامه، نگاهی داریم به اجرای این طرح در برخی کشورهای جهان.

▣ کنترل حساب بانکی اشخاص در برخی کشورهای جهان

بهتر است، بدانید که امروز مبارزه با پولشویی یکی از بزرگ‌ترین دغدغه‌های سیستم‌های اقتصادی جهان است. درآمدهای کسب‌شده در قاچاق انسان، قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و بسیاری دیگر از بزرگ‌ترین جرائم سازمان‌یافته تنها از طریق پولشویی قادر به ورود به سیستم مالی قانونی یک کشور است. در کنار این، به‌دلیل اینکه مالیات اصلی‌ترین و عمده‌ترین درآمد بیشتر دولت‌ها است، مبارزه با فرار مالیاتی نیز از جمله اهداف بزرگ دستگاه‌های قضا در سراسر جهان است. از این‌رو، دولت‌ها با اجرای قوانینی سختگیرانه به کنترل هرچه بیشتر گردش‌های مالی و تراکنش‌های مشکوک می‌پردازند. در کشورهایی مانند استرالیا، اسپانیا، نیوزیلند، ترکیه، فنلاند، دانمارک، ایتالیا، فرانسه، اسپانیا و نروژ، ماموران اداره مالیات به‌راحتی و بدون هیچ‌گونه محدودیتی قادر به بررسی گردش حساب اشخاص و شرکت‌ها هستند و در هر زمان که نیاز داشته باشند، می‌توانند مستندات حساب بانکی افراد را از بانک تقاضا کنند.

در کانادا و امریکا نیز ماموران اداره مالیات با کسب مجوزهای لازم قادر به دسترسی به تراکنش‌های مالی مودیان هستند. در کشوری مانند ایتالیا، اگر ماموران اداره مالیات به گزارش و مستندات ارائه‌شده از سوی بانک تردید کنند، این اختیار قانونی را دارند که به بانک مراجعه کنند و تمامی اسناد را بدون محدودیت از نزدیک موردبررسی قرار دهند.

اینها نمونه‌هایی ساده بود از اختیارات قانونی ادارات مالیات در کشورهای مختلف برای بررسی حساب بانکی اشخاص و شرکت‌ها.

▣ قانون کنترل تراکنش‌های بانکی در ایران

البته شاید این نام‌گذاری چندان صحیح نباشد، زیرا قانونی به این نام وجود ندارد. در اصل به‌استناد به موادی از قانون مالیات‌های مستقیم، سازمان امور مالیاتی این اختیار را دارد که برای مبارزه با فرار مالیاتی در صورت نیاز، حساب‌های بانکی و تراکنش‌های بانکی مودیان را موردبررسی قرار دهد.

این مواد قانونی از سال‌های دور در قانون مالیات‌های مستقیم وجود داشتند، اما بنا به دلایل مختلف از جمله عدم‌همکاری بانک‌ها به اجرا درنمی‌آمدند. از سال ۹۵ این قانون جدی گرفته شد و از سال ۹۶ با اصلاحاتی به‌طوررسمی به اجرا گذاشته شد.

▣ نحوه محاسبه مالیات بر گردش حساب

نحوه محاسبه مالیات بر گردش حساب این‌گونه است که مالیات درآمد محاسبه‌شده توسط سازمان امور مالیاتی از گردش حساب بانکی شما، براساس ماده ۱۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم خواهد بود. مطابق این ماده، برای درآمد تا ۵۰ میلیون تومان، ۱۵ درصد؛ برای درآمد نسبت به مازاد ۵۰ میلیون تومان تا ۱۰۰ میلیون تومان، ۲۰ درصد و برای درآمد نسبت به مازاد ۱۰۰ میلیون تومان، ۲۵ درصد است.

دریچه

تراکنش‌های مشکوک زیر ذره‌بین مالیاتی‌ها

براساس قانون، سازمان امور مالیاتی این اختیار قانونی را دارد که تراکنش‌های بانکی مودیان را موردبررسی قرار دهد.

هم‌اکنون یکی از راه‌های مرسوم در سازمان امور مالیاتی برای تشخیص صحت اظهارنامه مالیاتی مودیان، بررسی تراکنش‌های بانکی آنها است.

اما چیزی که در این‌باره جدیدتر است، بررسی تراکنش‌های مشکوک اشخاصی است که حتی پرونده مالیاتی ندارند. طبق دستورالعمل جدید بانک مرکزی، بانک‌ها موظف به ارائه گزارش مستندات برخی حساب‌های بانکی هستند که تراکنش‌های مشکوک دارند. اما مصداق تراکنش مشکوک چیست؟

▣ تراکنش مشکوک چیست؟

کاملا روشن است که میزان سرمایه موجود در حساب‌های بانکی اشخاص به‌هیچ‌عنوان برای سازمان امور مالیاتی اهمیتی ندارد. آنچه برای اداره مالیات مهم است، تراکنش‌های بانکی اشخاص است؛ یعنی میزان پولی که از حساب آنها خارج یا به حساب آنها وارد شده است.

پیش از آنکه، درباره مصداق تراکنش‌های مشکوک برای سازمان امور مالیاتی صحبت کنیم، بهتر است تراکنش‌های بدون مشکل را معرفی کنیم. گردش حساب بین‌بانکی یک شخص؛ یعنی یک فرد مبلغی را از حساب خود در یک بانک به حساب خود در یک بانک دیگر انتقال دهد که عبارتند از:

- گردش حساب ناشی از دریافت وام و تسهیلات

تراکنش‌هایی که مربوط به دریافت طلب یا پرداخت بدهی است

تراکنش‌های ناشی از دریافت یا پرداخت دستمزد، اجاره یا سایر منابع درآمدی

گردش مالی ناشی از درآمد حاصل از کشاورزی

- گردش مالی ناشی از ارث، وقف، نذر و حبس

- تراکنش‌هایی که از درآمد معاف از مالیات به وجود آمده‌اند

حالا اگر گردش حساب فرد شامل هیچ‌یک از مصادیق بالا نباشد، به‌طبع از سوی سازمان امور مالیاتی موردبررسی قرار می‌گیرد، البته در صورتی که از مبلغ مشخصی بالاتر باشد.

▣ سقف تراکنش بانکی مشکوک به کدام عامل بستگی دارد؟

در سال ۹۵ که دستورالعمل بررسی گردش حساب بانکی اشخاص به مرحله اجرا درآمد، سازمان امور مالیاتی اعلام کرد که حساب‌های بانکی افرادی که جمع تراکنش‌های یک سال آنها (اعم از پرداخت و دریافت) ۵۰۰ میلیون تومان باشد، موردبررسی قرار می‌گیرد.

این تصمیم همان ابتدا با مخالفت‌های فراوانی به‌ویژه از سوی بانک‌ها همراه شد. این تصمیم عملیاتی نشد و سال بعد، با یک عقب‌نشینی بزرگ از سوی سازمان امور مالیاتی، سقف ۵۰۰ میلیون تومان به ۵ میلیارد تومان افزایش پیدا کرد. هم‌اکنون این سقف همچنان ۵ میلیارد تومان است.

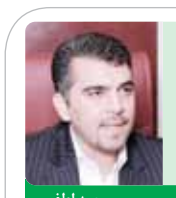
حال اگر پرونده‌ای در سازمان امور مالیاتی ندارید و جمع تراکنش‌های بانکی شما در یک سال بیش از ۵ میلیارد تومان است، از سوی سازمان امور مالیاتی برای شما پرونده تشکیل داده شده و به‌طبع باید برای این گردش حساب توضیح قانع‌کننده‌ای داشته باشید. از سوی دیگر نیز، باید آماده اتهام سنگین پولشویی باشید!

بااین‌حال، اگر در سازمان امور مالیاتی پرونده دارید و هر سال اقدام به ارسال اظهارنامه مالیاتی می‌کنید، باید در نظر داشته باشید که اداره مالیات در هر صورت گردش حساب بانکی شما را موردبررسی قرار می‌دهد و با درآمد اظهاری شما در اظهارنامه مالیاتی تطبیق می‌دهد.

با تمام اینها و باتوجه به تحرکات اخیر دولت و سازمان امور مالیاتی، به‌نظر می‌آید، حتی اگر جمع تراکنش‌های بانکی شما کمتر از ۵ میلیارد تومان باشد و پرونده‌ای در سازمان امور مالیاتی نداشته باشید، باز هم حساب بانکی شما توسط سازمان امور مالیاتی کنترل می‌شود و احتمالا باید پاسخگوی گردش حساب خود باشید.

یادداشت

چالش‌های خانه‌دار شدن!

سعید لطفی
دبیر اتحادیه مشاورین املاک تهران

طرح نهضت ملی مسکن و ساخت سالی یک میلیون مسکن در دوره ۴ ساله ریاست‌جمهوری، مهم‌ترین وعده انتخاباتی رئیسی بود. طرحی که نزدیک به ۲ سال از آن گذشته است و سردرگمی عجیبی در آن دیده می‌شود. با این حال، حتی یک واحد هم تحویل ثبت‌نام‌کنندگان داده نشده است و از طرفی، بانک‌هایی که اعلام آمادگی برای اعطای تسهیلات کرده بودند هم، پا پس کشیده‌اند. نوسان نرخ دلار و در راستای آن افزایش شدید نرخ مصالح ساختمانی سازندگان خصوصی و دولتی را برای ساخت مسکن متضرر می‌کند که باعث عقب‌نشینی آنها شده است.

نداشتن زمین در دولت برای ساخت مسکن هم مزید بر علت این موضوع شده تا طرح نهضت ملی مسکن در همان حد کلمه و حرف باقی بماند. مرداد سال ۱۴۰۰، طرح نهضت ملی مسکن در مجلس تصویب شد و قرار بود این طرح به اجرا برسد و سالی یک میلیون مسکن ساخته، به مردم تحویل داده شود. همچنان پس از ۲ سال، این طرح به‌طورکامل اجرایی نشده و تنها نزدیک به ۵۱۰ هزار واحد آن از ۱۰ تا ۷۰ درصد ساخته شده است، یعنی چیزی حدود ۲۱۰ تا ۲۲۰ هزار واحد در سال ساخته شده که با وعده داده‌شده فاصله زیادی دارد.

به‌طورتقریبی، ۳ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر واجد شرایط در این طرح ثبت‌نام کرده‌اند، اما تنها ۹۰۰ هزار نفر افتتاح حساب داشته و ۴۰ میلیون تومان سهم خود را پرداخت کرده‌اند. کف هزینه برای ساخت مسکن، متری ۱۰ میلیون تومان اعلام شده است و ساخت یک واحد ۶۰متری، ۶۰۰ میلیون تومان هزینه برای خریدار در بردارد. به‌طورمشخص، عدم افتتاح حساب نشان‌دهنده آن است که متقاضیان توان پرداخت این مبلغ را ندارند.

تعداد کمی از این واحدها، آماده تحویل هستند، اما با وعده ساخت سالی یک میلیون مسکن فاصله زیادی داریم. با روند پیش‌رو انتظار نمی‌رود دولت سیزدهم از پس ساخت ۴میلیون مسکن تا سال ۱۴۰۴ برآید. در ۲ سال گذشته، باید ۲ میلیون مسکن تحویل داده می‌شد که تنها حدود ۵۱۰ هزار واحد این خانه‌ها استارت خورده و پیشرفت فیزیکی داشته است.

۳۵۰ تا ۴۵۰ میلیون تومان به‌صورت وام به خریداران مسکن در این طرح تسهیلات داده می‌شود، بسیاری از متقاضیان توان پرداخت ۴۰ میلیون تومان را هم ندارند. باید دید از پس بازپرداخت این وام برخواهند آمد یا خیر؟ این منابع باید توسط دولت تامین شود تا افراد با مشکل روبه‌رو نشوند.

در آغاز این طرح، ۲۶ بانک و موسسه اعتباری برای پرداخت تسهیلات این طرح اعلام آمادگی کردند. در حال حاضر از این تعداد، تنها بانک مسکن کار خود را درست انجام داده است؛ در انتهای سال ۱۴۰۱، قرار بر همکاری ۵ بانک دیگر هم بود که هنوز آثاری از آن دیده نمی‌شود.

خانه‌های نهضت ملی مسکن قرار بود به‌صورت ۱۸ تا ۲۴ماهه تحویل داده شوند، زمانی که از تحویل موعد مقرر فاصله بگیریم، اعتماد مردم سلب می‌شود. فاصله زیادی تا انتهای دولت رئیسی نداریم که متاسفانه هنوز نصف قولی که داده شده، عملی نشده است. این طرح زیرساخت‌های موردنظر خود را می‌خواهد. قبل از وعده دادن باید بررسی می‌شد که آیا توان تولید مصالح و نهاده‌های ساختمانی برای ساخت یک میلیون مسکن را دولت دارد یا خیر که متاسفانه به این موضوع توجه نشد و تنها وعده‌ای انتخاباتی داده شد.

زمانی که مصالح ساختمانی گران می‌شود، مشخص است که در نرخ مسکن هم تاثیر می‌گذارد. دولت باید فکری کارشناسانه داشته باشد تا وعده‌ای را که می‌دهد، انجام دهد در غیر این صورت، تبعات بدی در جامعه خواهد داشت.

در حال حاضر به فصل تابستان نزدیک می‌شویم و اگر عرضه و تقاضا برابر نشود، اتفاق خوبی برای اقشار کم‌درآمد جامعه نمی‌افتد و هم‌وطنان‌مان دچار چالش می‌شوند،زیرا تابستان فصل جابه‌جایی است و مستاجران زمانی که از پس اجاره در مناطقی که ساکن هستند، برنیایند، مجبور به تغییر محل سکونت به مناطق پایین‌تر و مهاجرت به اطراف شهر می‌شوند. امروز در مناطق حاشیه‌ای نیز کیفیت مسکن نسبتی با اجاره‌بها ندارد. دولت باید این مشکلات را ببیند و برای آن چاره‌اندیشی کند.

دولت اگر بخواهد قیمت‌ها را کنترل و فشار را از مستاجران کمی کم کند، باید تولید انبوه مسکن را در اولویت خود قرار دهد که متاسفانه نمی‌توان انتظار زیادی در این حوزه از دولت داشت. نمی‌توانیم مسئله مسکن را موضوعی جدا از کل اقتصاد بدانیم. حل‌وفصل بحران مسکن به‌تنهایی امکان‌پذیر نیست. دولت باید سیستم اقتصادی کشور را به حالت طبیعی بازگرداند و به‌تبع آن، نرخ کالاها و خدمات از جمله نرخ مسکن اصلاح شود.

پیشنهاد ویژه برای افزایش ایمنی جاده‌ها

به‌گفته معاون حمل‌ونقل وزیر راه و شهرسازی، از سوی کمیسیون ایمنی راه‌ها پیشنهاد می‌شود که سهمی از فروش خودروها به‌عنوان منابع مالی پایدار برای افزایش ایمنی جاده‌ها و کاهش سوانح رانندگی اختصاص یابد. شهریار افندی‌زاده در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی بااشاره به تلاش وزارت راه و شهرسازی و سایر ارگان‌ها در کمیسیون ایمنی راه‌ها برای کاهش تصادفات جاده‌ای گفت: بررسی‌های به‌عمل‌آمده در کمیسیون ایمنی راه‌ها نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۱ با رشد قابل‌توجه سفرها به‌ویژه در ایام نوروز همراه بوده‌ایم که به‌دنبال آن، تعداد تصادفات و تلفات جاده‌ای نیز افزایش یافته است. وی افزود: در بحث ایمنی جاده‌ای؛ ۳ عامل انسان، وسیله‌نقلیه و جاده در تصادفات ایفای نقش می‌کنند که باوجود عزم وزارت راه و شهرسازی برای افزایش ایمنی در جاده‌ها، نباید سهم وسیله‌نقلیه و انسان را هم در تصادفات نادیده بگیریم، چرا که اگر وسایل‌نقلیه با ایمنی بالا در جاده‌ها تردد کنند، احتمال آسیب‌های جدی در تصادفات کاهش می‌یابد. افندی‌زاده تاکید کرد: علاوه بر این، می‌توان با آموزش‌های مناسب رانندگان، از طریق رسانه‌ها و سیستم‌های آموزشی نقش انسان را نیز در تصادفات جاده‌ای کاهش داد. معاون حمل‌ونقل وزیر راه و شهرسازی خاطرنشان کرد: قرار بر این شد که در سال ۱۴۰۲ براساس آمار و اطلاعاتی که سازمان‌ها و ارگان‌ها در سامانه جامع ایمنی ثبت می‌کنند، تحلیل مناسبی در نوع تصادفات انجام شود تا سهم عوامل مختلف در تصادفات جاده‌ای را شناسایی کنیم.

صمت زوایای مختلف تفکیک وزارت راه و شهرسازی را بررسی کرد

طرحی که خاک می‌خورد!

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

در خرداد سال ۱۳۹۰، دولت دهم وزارتخانه‌های راه و ترابری و مسکن و شهرسازی را ادغام کرد و از اول تیر همان سال با تایید شورای نگهبان این ۲ وزارتخانه رسما کار خود را با نام وزارت راه و شهرسازی آغاز کردند؛ ادغامی که از سوی بسیاری کارشناسان، از ابتدا اشتباه بود و از نظر برخی دیگر، این کار بسیار اصولی و علمی تلقی می‌شد. حالا پس از گذشت ۱۰ سال از عمر وزارت راه و شهرسازی، زمزمه‌هایی مبنی بر انتزاع این وزارتخانه شنیده می‌شود و در ظاهر قرار است دوباره وزارت راه و ترابری و مسکن و شهرسازی تفکیک شوند. برخی کارشناسان بر این باور هستند که دلیل این تفکیک، گسترده بودن این وزارتخانه است و مدیری که بتواند در هر ۲ زمینه تخصص کافی داشته باشد، وجود ندارد و برخی دیگر بر این عقیده هستند که یکی از زمینه‌های مسکن خدمات زیربنایی و روبنایی است که شامل راه نیز می‌شود و مسکن و راه باید در اختیار یک وزارتخانه باشند تا مشکلی پیش نیاید. صمت در این گزارش، طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

تفکیک وزارت راه و شهرسازی تا زمانی که برمبنای تفکر توسعه‌ای نباشد، نتیجه نخواهد داد، ضمن آنکه باید به مسائل مالی نیز توجه داشت و از افرادی استفاده کرد که از سواد مالی کافی برخوردار باشند

تفکیک وزارت راه و شهرسازی همچنان روی میز است

تفکیک یا ادغام وزارتخانه‌ها جزو پیشنهادات دولت‌ها بوده و مجلس این اختیار را دارد که در این زمینه تصمیم‌گیری کند. این طرح پس از تصویب در مجلس، راهی شورای نگهبان شده و پس از تایید به مرحله اجرا درمی‌آید و در صورت رد شدن، طرح، دوباره به مجلس بازگردانده خواهد شد. بیش از ۱۰ سال از عمر وزارت راه و شهرسازی می‌گذرد و اکنون مجلس طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را تصویب کرده است. برخی نمایندگان معتقدند باتوجه به اینکه دولت سیزدهم وعده ساخت یک میلیون واحد مسکونی را داده، حتما باید وزارت مسکن و شهرسازی به‌صورت تخصصی ورود کند و برخی دیگر از نمایندگان با این موضوع مخالف هستند. اختلاف‌نظر بین نمایندگان همچنان زیاد است و کارشناسان موافق و مخالف، نظرات متفاوتی را ارائه می‌کنند. به هر حال، طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی همچنان روی میز و البته تا حدی از نفس افتاده است. کمیسیون عمران مجلس در تابستان گذشته، طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را ارائه کرد. طبق این طرح، وزارت راه و شهرسازی به «راه» و «مسکن و شهرسازی» تفکیک می‌شود. اکنون زمزمه‌های تفکیک این ۲ وزارتخانه به‌گوش می‌رسد. مخالفان بر این مسئله که کارکرد بخش راه و مسکن با یکدیگر تفاوت دارد، اتفاق‌نظر دارند و موافقان نیز می‌گویند که تفکیک این ۲ وزارتخانه بار دیگر، بار مالی جدیدی روی دوش دولت و در عین حال، خلاف برنامه توسعه است. برخی نیز بر این عقیده هستند که از اساس طرح این تفکیک در شرایط فعلی، بی‌مورد است.

مسئله تفکیک وزارتخانه نیست

محمدجواد شاهجویی، کارشناس مسکن در رابطه با تفکیک وزارتخانه راه و شهرسازی به صمت گفت: مسئله بر سر تفکیک وزارتخانه نیست، بلکه کیفیت خدمات است که در کلیه وزارتخانه‌ها حائزاهمیت است. اکنون قرار بر تفکیک وزارت راه و شهرسازی است؛ وزارتخانه‌ای که هیچ استراتژی و چشم‌اندازی ندارد. در همین راستا، مسئولان باید ابتدا استراتژی و چشم‌اندازهای مشخصی را در نظر و سپس تصمیم به چنین اقدامی بگیرند.

حتی اگر مطمئن باشیم که تفکیک وزارتخانه راه و شهرسازی به ۲ وزارتخانه راه و وزاتخانه مسکن و شهرسازی، می‌تواند به بهبود شرایط این ۲ حوزه مهم اقتصادی در کشور کمک کند، باید اذعان کنیم که اجرایی شدن چنین طرحی باتوجه به شرایط حال‌حاضر این ۲ حوزه و نیاز فراوانی که به اقدامات جدی‌تر و ریشه‌ای‌تر در اصلاح امور حوزه مسکن و حمل‌ونقل وجود دارد، به صلاح کشور نخواهد بود.

اگر وزارت راه و شهرسازی به‌صورت تخصصی تفکیک شود و تعاریف روشنی برای وزارت راه و شهرسازی در نظر گرفته شود، نه‌تنها موضوع تفکیک، اقدامی صحیح است، بلکه هزینه‌های مازاد فعلی کاهش پیدا می‌کند و می‌توان به بهبود عملکرد هر یک از وزارتخانه‌ها امید داشت.

وی افزود: شاید بتوان در آینده‌ای نه‌چندان دور این طرح را برای بهبود شرایط حوزه مسکن و حمل‌ونقل کشور مطرح کرد، اما باید بدانیم که وضعیت امروز مسکن و حمل‌ونقل کشور بعد از سال‌ها سرگردانی، نیاز به اقدامات جدی‌تر، ریشه‌ای‌تر و اساسی‌تر دارد. به بیان دیگر، اجرایی شدن چنین طرحی در حال حاضر، تنها انرژی دولت جدید برای اصلاحات اساسی‌تر را مستهلک خواهد کرد.

این کارشناس ادامه داد: بنابراین، فارغ از بررسی معایب و مزایای تفکیک این ۲ وزارتخانه از یکدیگر، در حال حاضر مجلس شورای اسلامی و همچنین دولت، باید اقدامات اساسی‌تری از جمله وعده ساخت یک میلیون مسکن در سال، افزایش شاخص‌های عملکردی حمل‌ونقل ریلی، بهبود اوضاع ناوگان جاده‌ای کشور و اصلاح فرآیندهای تامین مالی پروژه‌های زیربنایی ملی را برای بهبود شرایط مسکن و حمل‌ونقل کشور پیگیری کنند.

▣ چالش‌های تفکیک وزارت راه و شهرسازی

شاهجویی تصریح کرد: بخشی از ریشه مشکل مسکن که مردم با آن روبه‌رو هستند، ساختاری است. اگر مسکن از وزارتخانه راه و شهرسازی منفک شود، شاید دولت بتواند به‌صورت تخصصی به این حوزه ورود کند و بازار مسکن ساماندهی شود؛ اما از طرف دیگر، طرح این موضوع از جنبه‌های مختلف زیرسوال می‌رود، چرا که پیش از هرچیز، مسئله صرفه زمانی و ریالی اجرای چنین تصمیمی مطرح است. براساس برآوردی که توسط برخی کارشناسان انجام شده، دست‌کم هزار میلیارد تومان اعتبار برای تفکیک وزارت راه و شهرسازی لازم است که صرف اموری مثل هزینه خرید و مهیا کردن فضا، جابه‌جایی کارمندان، مجزا کردن ساختارها و... خواهد شد. از طرفی، از زمان مطرح شدن طرح مربوطه تا تصویب و تایید آن و نیز فراهم کردن مقدمات تفکیک ساختاری، دولت زمان زیادی را برای اجرای برنامه‌های خود در حوزه مسکن از دست خواهد داد.

تفکیک وزارتخانه تا زمانی که برمبنای تفکر توسعه‌ای نباشد، راهی از پیش نخواهد برد، ضمن آنکه باید به مسائل مالی نیز توجه داشت و از افرادی استفاده کرد که از سواد مالی کافی برخوردار باشند، در غیر این صورت، افرادی که در رأس امور قرار دارند، نمی‌توانند در پیشبرد اهداف، سازمان را یاری کنند و بگویند برای یک پروژه به چه مقدار پول، زمان و امکانات نیاز است.

در تفکیک وزارت راه‌وشهرسازی باید تمام اصول و قواعد طبق یک برنامه کارآمد تدوین و از افراد تحصیلکرده در حوزه‌های مرتبط استفاده شود

تفکیک وزارت راه و شهرسازی قابل تایید است

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن درباره احتمال مطرح‌شده در زمینه تفکیک وزارت راه و شهرسازی به صمت گفت: شاید تفکیک نشدن برخی وزارتخانه‌ها با کارکردهایی که برای آن مطرح می‌شود، کار درستی نباشد، اما این موضوع در تفکیک وزارت راه از وزارت مسکن و شهرسازی بسیار متفاوت است. تفکیک وزارت راه و شهرسازی به دلایل مختلفی قابل‌تایید است و امیدواریم این موضوع با تلاش و همت مسئولان انجام شود، زیرا منافع بسیاری در آن نهفته است.

وی در ادامه افزود: یکی از نقدهای غیرکارشناسی به این موضوع، زمانبر شدن تفکیک و هزینه‌هایی است که از تفکیک بر وزارتخانه و در نهایت مردم وارد می‌شود. موضع قابل‌بحث این است که عملکرد و کارکرد این ۲ وزارتخانه از ابتدا جدا از هم بوده، بنابراین نباید درهم ادغام می‌شدند.

این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: هر زمان موضوع تفکیک مطرح می‌شود، مخالفان و منتقدان به موضوع به‌تعویق افتادن چندماهه کارها می‌پردازند، در حالی که به‌سرعت از این موضوع رد می‌شوند که حوزه مسکن و پاسخگویی به مردم و ساخت‌وساز ۱۰ سال عقب افتاده است، بنابراین اگر چند ماه برای انجام تغییرات صبر کنیم، بهتر از تداوم روشی غلط برای چندین سال است. بیضایی درباره لزوم تفکیک وزارت راه از مسکن و شهرسازی گفت: این وزارتخانه بزرگ و سنگین است، به‌همین سبب وزیر نمی‌تواند همزمان ۲ وزارتخانه بزرگ را مدیریت کند. به‌دلیل سنگینی و ازدیاد کارها، حتی طرح‌هایی مانند طرح ملی مسکن و... به‌درستی پیش نمی‌روند.

▣ تفکیک، بهترین گزینه برای دستیابی به عملکرد موثر

این کارشناس بازار مسکن تاکید کرد: وزیر راه و شهرسازی به‌علت ازدیاد فعالیت‌ها نمی‌تواند برنامه‌ریزی مناسبی در زمینه حمل‌ونقل برای روزهای پرترافیک مانند نوروز یا اربعین حسینی داشته باشد؛ در حالی که وزیر راه باید این موارد را جدی بگیرد و نسبت به این موضوع پاسخگو باشد. این چالش‌ها باعث رقم خوردن اتفاقاتی می‌شود که نارضایتی عمومی را به‌دنبال دارد و برای وزارتخانه و دولت مناسب نیست.

فرهاد بیضایی تصریح کرد: اگر مشکلات این وزارتخانه از نارضایتی نسبت به عملکرد ناوگان هواپیمایی گرفته تا موضوعات راه و شهرسازی، جاده و حمل‌ونقل را درک کنید، متوجه می‌شوید که تفکیک، بهترین گزینه برای دستیابی به عملکرد موثر در ۲ حوزه راه و مسکن است.

وی در پایان گفت: در تفکیک وزارت راه و شهرسازی، باید تمام اصول و قواعد، طبق یک برنامه‌ریزی کارآمد تدوین و از افراد تحصیلکرده در حوزه‌های مرتبط استفاده شود، چرا که اگر هر یک از این اقدامات انجام نشود، نه‌تنها تفکیک وزارت راه از وزارت مسکن و شهرسازی سودی ندارد، بلکه با برجا گذاشتن هزینه‌های هنگفت به چرخه اقتصادی کشور لطمه هم خواهد زد.

سخن پایانی

باتوجه به صحبت‌های برخی نمایندگان، به‌نظر می‌رسد تفکیک وزارت راه و شهرسازی در حال حاضر انجام نخواهد شد و این وزارتخانه همچنان به کار خود ادامه خواهد داد، چرا که پس از تفکیک وزارتخانه، مشکلات هماهنگی سازمان‌ها حدود ۲ سال طول خواهد کشید و می‌تواند بسیار وقت‌گیر باشد. به‌علاوه اینکه، بسیاری تاکید دارند اگر بر تفکیک وزارتخانه‌ها اصرار است، باید تلاش شود این اقدام حداقل آثار منفی را دارا و در ازای هزینه زیادی که بر دوش ملت می‌گذارد، فوایدی هم داشته باشد.

با این همه، تجربه نشان داده، تفکیک و ادغام وزارتخانه‌ها کمک زیادی به کاستن از ناکارآمدی دستگاه اداری کشور یا کوچک شدن دولت نکرده است. بر همین اساس، گروهی تاکید دارند کوچک کردن و چابکی دولت با کاستن از وظایف، ماموریت‌ها، دخالت‌ها و تصدی‌های آن محقق می‌شود و از طریق کم کردن از عدد وزارتخانه‌ها نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود.

از سویی دیگر، سیاست‌های به‌کارگرفته‌شده توسط دولت برای ساماندهی بازار مسکن، آن‌طور که باید، نتوانسته به کمک این بازار حیاتی بیاید. از طرفی، طرح مذکور باوجود موافقان و مخالفان متعدد، شاید بتواند در بلندمدت به حل مشکل مسکن و راه کمک کند، اما در شرایط فعلی که کشور با چالش‌های جدی برای ساخت مسکن روبه‌رو است، این رویکرد می‌تواند کشور را با بحران‌های مختلفی در این حوزه روبه‌رو کند، از همین‌رو، ضرورت دارد اگر در راستای تغییر زیرساخت‌ها اقدامی انجام می‌گیرد، با برنامه‌ریزی و هماهنگی‌های بخش‌های مختلف انجام شود تا شاهد عقبگرد در حل مشکلات نباشیم.

همایش بزرگداشت روز معدن، اول خرداد برگزار می‌شود

با ابلاغ وزارت صمت به معاونت معادن و فرآوری مواد، همایش یکروزه بزرگداشت روز معدن، اول خرداد در تهران برگزار خواهد شد.
به‌گزارش آیروپکس، براساس این ابلاغیه و با حکم رضا محتشمی‌پور؛ سعید عسکرزاده، دبیر کل انجمن سنگ‌آهن ایران به‌عنوان دبیر همایش منصوب شده است.
قرار است، همایش بزرگداشت روز ملی معدن در اول خرداد امسال که با تصویب هیات‌دولت در سال ۱۳۶۷ به‌عنوان روز معدن انتخاب شده است، با هدف تبیین جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی در توسعه کشور برگزار شود.تبیین سیاست‌های نظام حکمرانی، ایجاد هماهنگی در بخش‌های مختلف نظام حکمرانی و ایجاد همراهی و هماهنگی با انجمن‌ها و تشکل‌های تخصصی بخش معدن از دیگر اهداف برگزاری این همایش است.
ایران با در اختیار داشتن منابع و ذخایر سوختی و همچنین دیگر مواد معدنی موردنیاز صنایع مختلف، از کشورهای غنی دنیا به‌شمار می‌آید. استخراج معادن و معدنکاری و توسعه صنعت در زمینه‌های گوناگون صنعتی، از دیرباز در کشور ما متداول بوده است. تاریخ‌نگاران نوشته‌اند که مردم ایران، از نخستین کسانی بوده‌اند که مس را استخراج و ذوب کرده‌اند. همچنین، آثار بسیاری از حفاری‌های عظیم در بیشتر معادن ایران و به‌ویژه معادن سرب و مس دیده می‌شود. نمونه‌های باقیمانده از ظروف و وسایل فلزی نیز، نشانگر فعالیت‌های گسترده معدنی و صنعتی هستند.

فعالان معدنی درباره تفکیک وزارت صمت چه می گویند؟

گرفتار در دور باطل

تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت در سال پایانی دولت دوازدهم به‌دلیل مخالفت نمایندگان مجلس شورای اسلامی بی‌نتیجه ماند و سال گذشته در جریان استیضاح وزیر صمت دوباره مطرح شد. در آن ایام استیضاح‌کنندگان، فرصت ۲ماهه‌ای به دولت دادند تا لایحه تشکیل ۲ وزارتخانه ارائه شود. ادغام یا تفکیک وزارتخانه‌ها به‌ویژه در حوزه صنعت، معدن و بازرگانی سابقه طولانی دارد. با این وجود، هیچ‌کدام از تغییرات یادشده مانع بروز چالش در حوزه‌های تولید و تجارت نشده‌اند، چرا که در نبود ساختاری کارآمد، صرف ادغام یا تفکیک وزارتخانه‌ها، لزوما کارگشا نیست و نتایج مثبتی را به‌دنبال نخواهد داشت. از سوی دیگر، بسیاری تفکیک وظایف وزارت را به‌نفع هریک از بخش‌های صنعت، معدن و تجارت می‌دانند.
صمت در بررسی مزایا و معایب این تفکیک و تاثیر آن در عملکرد حوزه معدن با فعالان این بخش گفت‌وگو کرده است.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

اگر وزارتخانه تفکیک شود، اختلاف‌نظرهای قابل‌توجهی میان ۲ وزیر به‌وجود خواهد آمد. وزیر بازرگانی موظف است از روند واردات و صادرات حمایت کند و وزیر صنایع و معادن نیز وظیفه حمایت از تولید را برعهده دارد

هزینه‌های سربار کنترل نشد

در سال ۱۳۹۰ و در دوران فعالیت دولت دهم، وزارت صنایع و معادن وقت با وزارت بازرگانی ادغام و وزارت صنعت، معدن و تجارت کنونی شکل گرفت. این اقدام با هدف ایجاد هماهنگی میان بخش تولید و تجارت و همچنین جلوگیری از واردات بی‌رویه، اجرایی شد.
همچنین انتظار می‌رفت در سایه ادغام دو وزارتخانه یادشده، شاهد کاهش هزینه‌های سربار دولت پس از کوچک‌سازی این ۲ نهاد باشیم. همگرایی میان تولید و تجارت، حمایت از تولید داخلی و ارتقای رقابت‌پذیری صنایع داخلی در بازار جهانی از دیگر دلایل ادغام ۲ وزارتخانه موردبحث بودند.
با این وجود، در سال‌های پایانی فعالیت دولت یازدهم موضوع تفکیک این ۲ وزارتخانه مطرح شد، البته لایحه دولت مبنی بر جدایی ۳ حوزه صنعت، معدن و تجارت به نتیجه نرسید و با مخالفت نمایندگان مجلس شورای اسلامی روبه‌رو شد. دولت دوازدهم نیز دوباره بر تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت تاکید داشت که این اصرار هم به نتیجه نرسید. در دولت سیزدهم این لایحه دوباره مطرح شد و حالا دولت مجلس یازدهم را عامل تاخیر در اجرای این مصوبه می‌داند.

حکمفرمایی دو دیدگاه متفاوت در دو وزارتخانه مستقل

آنوش رحام ـ عضو سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی ایران:
جدایی وزارت صنعت، معدن و تجارت به ۲ وزارتخانه جدید بازرگانی و صنایع و معادن به‌منزله تحمیل هزینه‌های قابل‌توجه برای اجرای این فرآیند تفکیک است. از آنجایی که نظارت بر بازار یا تنظیم بازار از دلایل اصلی این تفکیک عنوان شده، باید تاکید کرد، راه‌حل‌های دیگری نیز برای مدیریت شرایط وجود دارد. در واقع، می‌توان با اتخاذ راهکارهای کم‌هزینه‌تر، مشکلات کنونی حاکم بر بخش بازرگانی و تولید را برطرف کرد، چرا که هر تغییر ساختاری به‌منزله تحمیل هزینه‌های قابل‌توجه به دولت است. تحمیل این هزینه جدایی، در شرایطی که دولت با کسری بودجه قابل‌توجه بودجه روبه‌رو است و چشم‌انداز مثبتی نیز برای افزایش درآمدهای دولت پیش‌بینی نمی‌شود، جای سوال دارد.
در همین حال، باید خاطرنشان کرد که افزایش هماهنگی و تعامل میان بخش تولید و تجارت و جلوگیری از واردات بی‌رویه از دلایل اصلی ادغام ۲ وزارتخانه صنایع و معادن با وزارت بازرگانی سابق بوده است. چنانچه سازکار وزارتخانه‌ها به روال سابق بازگردد، دوباره چالش‌های سابق موضوعیت پیدا می‌کنند و حتی این امکان می‌رود که تولید در قیاس با بازرگانی در حاشیه قرار گیرد. تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌منزله حکمفرمایی ۲ دیدگاه متفاوت در ۲ وزارتخانه مستقل در بخش تولید و بازرگانی خواهد بود و پیامدهای خاص خودش را دارد.
در این بین، تنظیم بازار یکی از چالش‌های اساسی است که در موقعیت کنونی کشور را درگیر کرده و این وظیفه برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است. در حالی که وظیفه تنظیم بازار در موقعیت کنونی روی ماموریت‌های تمامی معاونت‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت سایه انداخته است و در همین حال، تمامی معاونان وزیر، درگیر تنظیم بازار شده‌اند. در نتیجه، می‌توان به‌جای تفکیک این وزارتخانه، تنظیم بازار را به نهادی مستقل مانند نهاد ریاست‌جمهوری واگذار کرد. بدین‌ترتیب، دولت از صرف هزینه قابل‌توجه تفکیک وزارتخانه معاف می‌شود. همزمان تنظیم بازار نیز در شرایط بهتری دنبال خواهد شد.
چنانچه ستاد تنظیم بازار به نهاد ریاست‌جمهوری واگذار شود، این نهاد تقویت می‌شود و مدیریت بازار بهبود خواهد یافت. در جلسات اقتصادی دولت، معاون اول ریاست‌جمهوری و همچنین وزرای اقتصادی دولت حضور دارند. همزمان می‌توان با حضور سایر نهادهای مرتبط با بازار در بخش‌های مختلف از جمله وزارت جهادکشاورزی، وزارت بهداشت، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان بورس، بانک مرکزی، بخش خصوصی و نمایندگان اصناف گوناگون و... به تنظیم بازارهای گوناگون پرداخت. بدون تردید نهاد ریاست‌جمهوری از امکانات ویژه‌ای برخوردار است و ظرفیت رودررویی با این شرایط را دارد.
توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که بخش بزرگی از چالش‌های حاکم بر روند مدیریت بازارها در کشور ما از چالش‌های اقتصادی نشأت می‌گیرد، اما وزارت صنعت، معدن و تجارت متولی اقتصاد نیست و توان رفع این مشکلات را ندارد. در واقع، رفع مشکلات اقتصادی، مسئول و متولی خاص خود را دارد و نباید وزارت صنعت، معدن و تجارت را مسئول تمامی مشکلات دانست.
به‌علاوه باید تاکید کرد که کشور در یک دهه گذشته بارها با تحریم و محدودیت در تعاملات بین‌المللی روبه‌رو شده و موج جدید تحریم‌های اعمالی علیه ایران نیز قوی‌تر از قبل اقتصاد و صنایع کشور را نشانه گرفته است. بخش بزرگی از مشکلات صنایع و اقتصادی کشور نیز از همین محدودیت‌های جهانی نشأت می‌گیرد. در نتیجه، نمی‌توان با تشکیل ستاد تنظیم بازار قوی یا سپردن امور به یک وزیر، منتظر رفع و حل‌وفصل چنین مشکلاتی بود. همزمان نبود سیستم لجستیک قوی و کارآمد در بخش توزیع نیز چالش‌های جدی را در این بخش ایجاد می‌کند.
در نقطه مقابل، تفکیک وزارت صمت و ایجاد ساختاری جداگانه مبنی بر وزارت بازرگانی و صنایع و معادن، بدون چالش نخواهد بود. ایجاد یک وزارتخانه جدید زمانبر و هزینه‌بر است. چنانچه دولت همین امروز اقدام به تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت کند، این فرآیند جدایی، دست‌کم یک سال زمان می‌برد و در همین زمان نیز، مشکلات جدیدی در روند تنظیم بازار ایجاد خواهد شد. در همین حال، موضوعاتی همچون چابک‌سازی که جزو اولویت‌های ادغام وزارتخانه‌های موردبحث بوده‌اند نیز، زیرسوال خواهد رفت.
در ادامه، گمان می‌رود با اجرایی شدن طرح تفکیک، در مواردی واردات به تولید ارجحیت یابد. بدون تردید چنانچه این پیش‌بینی محقق شود، ضربه‌های غیرقابل‌جبرانی به صنایع کشور و تولید تحمیل می‌شود. این در حالی است که صنایع ما در طول سال‌های اخیر با چالش‌های متعدد داخلی و خارجی روبه‌رو بوده‌اند و اکنون دیگر تاب چالشی جدید را ندارند.
فعالیت در بخش صنعت، معدن و تجارت، نیازمند تخصص‌های ویژه‌ای است. بعید است که یک نفر از آشنایی تخصصی لازم در هر ۳ حوزه یادشده برخوردار باشد. با این وجود، معاونان وزیر با همین هدف و برای بررسی مسائل هر بخش تعیین می‌شوند؛ یعنی وزیر نباید به هر موضوعی ورود کند و معاونان وی موظف هستند، بسیاری از مشکلات و مسائل را حل‌وفصل کنند.
به‌علاوه آنکه، اگر وزارتخانه تفکیک شود، اختلاف‌نظرهای قابل‌توجهی میان ۲ وزیر به وجود خواهد آمد. به‌طبع وزیر بازرگانی موظف است از روند واردات و صادرات حمایت کند. وزیر صنایع و معادن نیز وظیفه حمایت از تولید را برعهده دارد.
توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که در بسیاری از کشورها یک نهاد، مدیریت ساختارهای به‌مراتب بزرگ‌تری از صنایع، معادن و تجارت را برعهده دارد. در واقع، مدیریت یکپارچه نهادهای مرتبط نه‌تنها مشکل‌زا نیست، بلکه به چابک‌سازی شرایط کمک می‌کند.
تغییرات مداوم در روند قانون‌گذاری، سیاست‌گذاری و استراتژی‌های توسعه‌ای، مانع بهبود شرایط تولید صنایع گوناگون می‌شود و همزمان ضربه‌هایی به بخش تجارت کشور تحمیل می‌کند. با این وجود، در مواردی انتظار می‌رود سیاست‌های حاکم بر بخش تولید و تجارت، تغییر کند. چنانچه این تغییرات به بهبود شرایط تولید منتهی شود، نتایج مثبتی را به‌دنبال خواهد داشت، در غیر این صورت، آسیب‌هایی را به اقتصاد کشور تحمیل خواهد کرد.

جدایی وزارت صنعت، معدن و تجارت و تشکیل دو وزارتخانه جدید بازرگانی و صنایع و معادن به‌منزله تحمیل هزینه‌های قابل‌توجه برای اجرای این فرآیند است

انتقاد به نوع تفکیک

سعید باستانی ـ فعال معدنی:
بنده بنا به دلایلی موافق تفکیک وزارتخانه بوده و هستم، زیرا این حجم کار در قالب یک وزارتخانه نمی‌گنجد، اما به نوع تفکیک و جداسازی انتقاداتی وارد می‌دانم.
در حال حاضر بحث این است که ۲ وزارتخانه بازرگانی و صنایع و معادن ایجاد شود. به‌اعتقاد من، در این نوع تفکیک، بیشتر هدف تنظیم بازار و واردات‌محوری مدنظر قرار گرفته است، در حالی که به‌نظر می‌رسد توجه به تولیدمحوری، نتایج بهتری در پی خواهد داشت.
به‌عبارت دیگر، باید وزارتخانه معدن و صنایع‌معدنی و صنعت و تجارت شکل بگیرد. البته در این صورت، لازم است بخش‌هایی از وزارت کل اقتصاد و دارایی هم جدا شود و به وزارت صنعت و تجارت ملحق شود. یعنی گمرکات و دفتر سرمایه‌گذاری خارجی باید در قالب وزارت صنعت و تجارت قرار گیرد. علت نشاندن گمرکات در زیرمجموعه وزارت اقتصاد این است که بتوان حقوق و عوارض دولتی را اخذ و به خزانه دولت واگذار کرد، اما با جابه‌جایی این بخش‌ها مشکل خاصی در این زمینه ایجاد نخواهد شد.
باتوجه به این مقدمات، به‌نظر می‌رسد تشکیل وزارت بازرگانی و صنایع و معادن کمکی به رفع مشکل تولید کشور نمی‌کند. علاوه بر این، باید در نظر گرفت تفکیک با این الگو شکستی در وزارتخانه ایجاد می‌کند، پس باید در تمام شهرستان‌ها و استان‌ها دفاتر جدیدی برای وزارت صنایع و معادن و بازرگانی دایر شود. باتوجه به اینکه ساختمان‌های قبلی هم دیگر وجود ندارند و تمام آنها واگذار شده است، هم بار مالی بسیار سنگینی برای دولت ایجاد خواهد کرد و هم حداقل یک سال دولت را معطل خواهد کرد تا تفکیک به‌صورت کامل انجام شود.
در حالی که در صورت تشکیل ۲ وزارتخانه صنعت و تجارت ـ با الحاقات لازم از وزارت اقتصاد ـ و معادن صنایع‌معدنی با همین ساختار و همین تعداد ساختمان و فضای اداری موجود، می‌توان فعالیت را پیش برد، زیرا می‌توان وزارت معدن و صنایع‌معدنی را شبیه وزارت نفت اداره کرد. وزارت نفت دفاتر شهرستانی و استانی ندارد و به‌وسیله ۴ شرکت اداره می‌شود.
در این فرآیند وزارت معدن و صنایع‌معدنی را هم می‌توان به‌طوردقیق با همین الگو اداره کرد و با استفاده از توان سازمان‌های توسعه و نوسازی معادن و صنایع‌معدنی ایران (ایمیدرو)، زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران و سازمان سومی با عنوان تنظیم مقررات ـ که رگولاتوری بخش‌ها را برعهده داشته باشد ـ اداره کرد. در حقیقت، با این ۳ بازو می‌توان وزارتخانه‌ای قوی ایجاد کرد که به تولید کشور کمک کند.
از طرف دیگر، در وزارت صنعت و بازرگانی هم تمام فعالیت‌هایی که با این ۲ حوزه پیوند دارند، در کنار هم قرار می‌گیرند و بازرگانی، مواد اولیه و محصول را چه در بخش داخلی و چه خارجی تحت‌پوشش قرار می‌دهند. به این ترتیب، می‌تواند از دفاتر استانی و شهرستانی موجود استفاده کند و فعالیت خود را ادامه دهد. مطالعات تطبیقی هم برتری این شیوه را اثبات کرده است. البته برخی دوستان می‌گویند براساس مطالعات تطبیقی در بسیاری از کشورها، وزارت بازرگانی مستقل است. البته درست می‌گویند، اما تفاوت اینجا است که در آن کشورها حوزه صنعت و اقتصاد در یک مجموعه قرار گرفته یا به‌عبارت بهتر، در بسیاری از کشورها، تجارت، صنعت و اقتصاد در کنار هم در قالب یک وزارتخانه قرار داده شده، اما درباره کشور ما موضوع تفاوت دارد. ایران کشوری معدن‌خیز است که براساس کشفیات موجود ۶۰ میلیارد تن ذخیره معدنی دارد، اما در حدود ۵۰۰ میلیون تن از آن را برداشت می‌کنیم. برای بهبود این وضعیت تنظیم‌کننده‌ای لازم است که معدن را در تولید ناخالص داخلی به جایگاه شایسته خود برساند و اشتغال پدید آورد و کشور را از نفت بی‌نیاز کند.

سخن پایانی

بسیاری بر این باور هستند که بیشتر مشکلات امروز ناشی از عملکرد اشتباه مدیران است که در صورت اصلاح نشدن ساختار مدیریتی، تفکیک و ادغام وزارتخانه‌ها نیز مشکلی را حل نخواهد کرد. به بیان دیگر، تفکیک وزارتخانه‌ها تنها در شرایطی به نتیجه مثبت می‌رسد که همزمان، سیستم ناکارآمد مدیریت اصلاح شود و شاهد کاهش بنگاهداری و چابک‌سازی عملکرد دولت باشیم. در غیر این صورت، دور باطل ادغام و تفکیک بدون هیچ ثمره‌ای ادامه خواهد یافت.

نظرگاه

یک سر و هزار سودا

حبیب‌الله ترشیزیان- عضو نظام مهندسی معدن خراسان رضوی:
قرار بود با کوچک کردن بدنه دولت، کابینه چابک شود، اما در عمل چنین اتفاقی نیفتاد. تعداد معاونت‌ها افزایش پیدا کرد و مدیرکل‌ها بیشتر شدند. امروز می‌بینیم که بیشتر زمان وزیر صنعت، معدن و تجارت، صرف تنظیم بازار و تامین مرغ، تخم‌مرغ و گوشت می‌شود، چون اینها نیاز روزانه مردم است، اما از طرف دیگر، برنامه‌ریزی برای بحث فولاد کشور، زغال‌سنگ، انرژی و مانند آن همه مغفول مانده است. در حال حاضر ما مشکلات عدیده‌ای در بخش معدن داریم و اگر یک متولی خاص و وزارتخانه‌ای تخصصی و چابک از ابتدا روی آن تمرکز کرده بود، به‌طورقطع اوضاع به‌گونه‌ای دیگر بود. وقتی حوزه فعالیت وزارتخانه کم‌کم گسترش پیدا کرد و صنایع و بازرگانی هم به آن اضافه شد، حجم کار ابعاد عظیمی پیدا کرد. وزیر صمت یک سر است و هزار سودا و مگر چقدر توان دارد که از پس چنین مسئولیت سنگینی برآید.
متاسفانه در کشور ما بسیاری از کارها به روش آزمون و خطا انجام می‌شود، اما ضرب‌المثلی هم داریم که می‌گوید جلوی ضرر را از هرجا بگیری، منفعت است.
به‌نظر می‌رسد، تفکیک وزارت بازرگانی که خدماتی گسترده و شرح وظایفی متفاوت با حوزه صنعت و معدن دارد، می‌تواند تاثیر مثبتی بر تمام این حوزه‌ها برجا گذارد.
درباره معدن باید این نکته را در نظر بگیریم که جدا از بحث کلان مدیریتی، بسیاری از گره‌ها با تزریق بودجه به این بخش باز می‌شود. برای مثال، موضوع زیرساخت‌ها یا فرسودگی ماشین‌آلات معدنی و امثال آن به سرمایه نیاز دارد و در حال حاضر چشم‌انداز روشنی وجود ندارد که منابع مالی تجهیز و نوسازی معادن و صنایع معدنی تامین می‌شود یا خیر؟
به‌همین دلیل نیز، امیدواریم این مشکل با تفکیک حوزه‌ها حل شود و گشایشی در زمینه مالی رخ دهد. در صورت تفکیک حوزه مسئولیت و بودجه، تخصیص اعتبار به بخش‌های صنعت، معدن و تجارت منطقی‌تر خواهد بود و هرکدام بودجه مشخص خود را دریافت می‌کنند.

انتظار تحقق اهداف توسعه‌ای

سالار باوند ـ فعال حوزه مدیریت و معدن: در حال حاضر با ادغام وزارتخانه‌های متفاوت از توانمندی آنها کاسته شده است. در وزارت صنعت، معدن و تجارت؛ وزارت بازرگانی به معاونت بازرگانی، وزارت معادن و فلزات به معاونت معدن و فرآوری و وزارت صنایع به معاونت صنعتی تقلیل پیدا کرده که قدرت و اقتدار آنها را کاهش داده است.
از طرف دیگر، در حالی که ما برای توسعه کشور برنامه‌ریزی کرده‌ایم، نباید با کاهش توانمندی‌های حوزه‌های مولد انتظار تحقق اهداف توسعه‌ای خود را داشته باشیم. در برنامه‌های توسعه‌ای همیشه صنایع، نفت و معادن در اولویت قرار دارند، چرا که این حوزه‌ها جزو صنایع مادر هستند و می‌توانند وزارتخانه‌های دیگر را فعال کنند.
زمانی تصمیم بر این بود که برای مدیریت منابع انسانی و کوچک‌تر و چابک‌تر شدن دولت، وزارتخانه‌ها تجمیع شوند، اما در عمل گسترش وظایف این حوزه‌ها به ناتوانی آنها در عملکرد انجامیده، بنابراین بهتر است هرچه سریع‌تر وزارت بازرگانی و صنایع و معادن تفکیک شوند. از طرف دیگر، صنعت و معدن هم باید به ۲ حوزه مجزا تفکیک شود، زیرا هریک از حوزه‌ها آنقدر گسترده و نیازمند وزارتخانه‌ای مستقل است. در عمل، از زمان ادغام وزارتخانه‌ها، مشکلات جدی‌تری در هریک از این حوزه‌ها پدید آمد.
نکته دیگر اینکه، برخی وزارتخانه‌ها پایه و اساس یک کشور به‌شمار می‌روند، اما برخی دیگر جنبه خدماتی دارند. در تجمیع وزارتخانه‌ها، حوزه‌هایی که باید تخصصی‌تر عمل می‌کردند، ادغام شدند و آنهایی که خدماتی بودند، به‌شکل سابق بر جا ماندند. به‌عنوان‌مثال، وزارت تعاون، ارتباطات، نیرو و مانند آن خدماتی ارائه می‌دهند تا فعالیت بخش اقتصادی و صنعتی تسهیل شود. بنابراین، حتی اگر نگاه در ادغام وزارتخانه‌ها، موضوع چابک‌سازی و کوچک‌سازی دولت باشد هم، باید فعالیت حوزه‌های تخصصی به قوت خود باقی بماند و در حوزه‌های خدماتی مانور داد.

یک نماینده پیشین مجلس در گفت‌وگو با صمت:

همه اعضای تیم اقتصادی دولت باید تغییر کنند

این خود لطیفه تلخی است که وزیر یک کشور مدعی است توان مقابله با یک کمپانی را ندارد. حرف‌هایی از این دست جز اینکه به زیان جمهوری اسلامی تمام شود، هیچ فایده‌ای ندارد

امیرعباس آذرم وند: یک نماینده پیشین مجلس که در آغاز از حامیان نامزدی رئیسی در انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم بود، می‌گوید: «من از مخالفان دولت روحانی و در ۴ سال از دوره او، در مجلس جزو منتقدان بودم و از آمدن رئیسی هم استقبال کردم. فکر می‌کردم اگر واقعا ۷هزار صفحه برنامه داشته باشند، حتما کارهایی صورت خواهد گرفت. حرف این بود که افراد توانمندی چون دکتر رهبر یا دانش جعفری می‌خواهند تصدی امور را در دست بگیرند.»

محمد حسن‌نژاد که مدرس اقتصاد دانشگاه‌های کشور است درباره مسئله دریافت خودرو ازسوی برخی از نمایندگان مجلس برای منتفی شدن استیضاح وزیر سابق صمت، ضمن اعلام بی‌اطلاعی از این ماجرا خاطرنشان می‌کند: «به این مسئله توجه کنید که یک نماینده مجلس را با ۲۰ میلیون و ۱۰۰ میلیون تومان نمی‌توانید بخرید. هر نماینده برای ورود به مجلس حداقل ۵ تا ۶ میلیارد تومان هزینه کرده و باید فرد کم‌فکری باشد که این چنین ارزان خود را بفروشد. این اقدام بی‌شک منجر به بی‌اعتباری این نماینده برای همیشه خواهد شد.»

مشروح گفت‌وگوی صمت با این کارشناس را در ادامه می‌خوانید.

◉ استیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت حواشی فراوانی داشت. این اتفاق را چقدر مثبت می‌دانید؟

برای اینکه پاسخ بهتری به این سوال بدهم، می‌خواهم کمی بحث را از عقب‌تر آغاز کنیم. پرسش اصلی می‌تواند این باشد که چه شد مردم به تشکیل حکومت‌ها و دولت‌ها تن دادند؟ اگر بنا بود هر کسی کار خود را بکند، حکومت‌ها و دولت‌ها نباید تشکیل می‌شدند. هدف از تشکیل قدرت و تن دادن اکثریت به آن، چیزی نبود جز بهبود وضعیت خدمت‌رسانی به مردم. منظور از مردم هم فقط کارفرما و سرمایه‌دار نیست، بلکه توده‌های محروم و زحمتکش که اکثریت کشور را تشکیل می‌دهند، اهمیت بیشتری دارند. در هر حال اگر خدمت به مردم موضوعیت نداشته باشد، وجود حکومت‌ها هم بی‌معنا خواهد بود.

حالا ما با یک دولت در کشور مواجهیم که پس از گذشت ۲۱ ماه عملکردی فوق‌العاده ضعیف و غیرقابل دفاع داشته است. من از مخالفان دولت روحانی و در ۴ سال از دوره او، در مجلس جزو منتقدان بودم و از آمدن رئیسی هم استقبال کردم. فکر می‌کردم اگر واقعا ۷ هزار صفحه برنامه داشته باشند، حتما کارهایی صورت خواهد گرفت. حرف این بود که افراد توانمندی چون دکتر رهبر یا دانش‌جعفری می‌خواهند تصدی امور را در دست بگیرند. در هر حال چه متوهم بودم و چه واقع‌بین، در عمل وضعیت کشور بدتر از گذشته شده است.

◉ آمارها موید این نکته شما هستند که شرایط اقتصادی کشور نامناسب است، اما برخی از مسئولان چند باری وضعیت را به سمت بهبود ارزیابی کردند. حتی آقای فاطمی‌امین هم پس از کنار رفتن، گفته امسال سالی طلایی خواهد بود. چقدر باید این حرف‌ها را جدی گرفت؟

بگذارید این‌طور بگویم که از نظر من وضعیت اقتصادی کشور نامناسب نیست، افتضاح است. متوجهم که افراد ترجیح می‌دهند مودب باشند، اما وقتی واقعیت رو به انحطاط رفتن را نشان می‌دهد، کتمان حقیقت است که آن را کوچک جلوه دهیم؛ رنگ رخسار خبر می‌دهد از سر درون. فکر می‌کنم سفره‌های مردم و سبد خرید جامعه بهترین ابزار نشان دادن واقعیات باشد. نباید به حرف‌ها و شعارهای افراد توجه کنیم و باید نتیجه حرف‌ها و کارها را دید و سپس حول آن بحث کرد. همان‌طور که گفتم از نظر من وضعیت اقتصادی کشور به‌شدت ناامیدکننده است.

◉ صحبت از این است که تغییرات پرتعداد اخیر به‌معنای تغییر فرماندهان و تصمیم‌گیران اقتصادی دولت خواهد بود. این تغییرات امیدوارکننده خواهند بود؟

اجازه بدهید باز هم از انتخاب واژه‌های شما ایراد بگیرم. کدام فرمانده اقتصادی از روز اول در دولت سیزدهم بوده که بخواهد تغییر کند یا فرمانده دیگری جانشین آن شود؟ لشکری که فرمانده دارد نباید در یک جنگ ساده یا حتی مانور در زمان صلح چنین دچار تلفات انسانی شود. من فکر می‌کنم این سطح از مشکلات و انحراف از معیار در اقتصاد ایران نشان می‌دهد ما فرماندهی نداشتیم. در بهترین حالت از فرماندهی، صندلی‌هایی باقی مانده بود که افرادی در جایگاه گروهبان و سروان بر آن نشستند و با اتخاذ تصمیمات اشتباه بر دامنه مشکلات مردم افزودند.

◉ عملکرد فاطمی‌امین را چطور ارزیابی می‌کنید؟

یکی از بدترین عملکردها در کابینه سیزدهم مربوط به آقای فاطمی‌امین است. در مدتی کوتاه (فکر کنم یک سال و ۹ ماه) در همه زیرمجموعه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت، نوسانات ویرانگری به وقوع پیوست. شما فقط به این نکته توجه کنید که ب ام و، در کشور ما به نرخ ۵۰۰ هزار دلار معامله می‌شود؛ حال آنکه در غرب نرخ این خودرو ۵۰ تا ۶۰ هزار دلار بیشتر نیست یا کمپانی تسلا هم‌اکنون خودروهای برقی می‌سازد که فناوری آن زبانزد و نرخ آن تنها ۳۰ هزار دلار است. در واقع نرخ تسلا به ریال حدود یک‌ونیم تا ۲ میلیارد تومان است، اما همین خودرو وقتی به ایران می‌رسد به ۱۰ برابر این قیمت معامله می‌شود. این فساد بزرگی است که مجموعه وزارت صنعت، معدن و تجارت در مقابل آن بی‌تحرک باقی ماند.

از خودرو تا لوازم خانگی یا کالاهای اساسی، فرقی ندارد، هر جا که فاطمی‌امین در آن مسئولیتی داشته زندگی مردم را بحران‌زده کرد. امروز مردم کشور درگیر اخذ یک تسهیلات برای تعمیر یخچال یا ماشین لباسشویی خود هستند و دیگر امکان زندگی کردن را ندارند و تنها زنده هستند. من استاد دانشگاه هستم، در بورس فعالیت‌هایی دارم و پیش‌تر نماینده مجلس هم بوده‌ام، اما شاید باور نکنید که استاندارد زندگی من هم با سرعتی حیرت‌انگیز در حال کاهش است. حالا خود را جای طبقه کارگر می‌گذارم که در نهایت آقایان لطف کردند و دستمزد آنها را به ۸ میلیون تومان رساندند. من واقعا نمی‌توانم تصور کنم که آنها چگونه زندگی می‌کنند.

◉ مسئله فساد در عملکرد وزارت صنعت، معدن و تجارت بارها مطرح شده است. بسیاری تاکید دارند فاطمی‌امین فرد سالمی است. چقدر می‌توان گفت در مجموعه‌ای که مسئولی سالم وجود دارد فسادی رخ می‌دهد؟

من در این باره ترجیح می‌دهم سکوت کنم، اما یک مثال می‌زنم تا مسئله روشن شود. هم‌اکنون در بهترین حالت سالانه ۸۵۰ هزار خودرو تولید می‌شود. اگر همه این خودروها با قرعه‌کشی عادلانه به متقاضیان واگذار شود، یعنی یک درصد جمعیت کشور صاحب خودرو شده‌اند. حالا سوال این است که کدام قشر جامعه می‌تواند ۲۰۰ میلیون تومان برای قرعه‌کشی کنار بگذارد؟ نیروی کار و فرودست که در پی وام ۵ میلیون تومانی قرض‌الحسنه هستند. پس عمده افرادی که می‌توانند چنین کارهایی انجام دهند، جزو ثروتمندان و سرمایه‌داران کشور هستند که می‌توانند منابع این کار را تامین کنند. اگر تصور کنیم هر خودرو در قرعه‌کشی با نرخی کمتر از ۲۰۰ میلیون تومان واگذار شود هم یعنی حجم معاملات به ۵۰۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد. رقمی که از جیب ۹۹ درصد جامعه، به کام یک درصد خرج می‌شود. حالا اگر فساد در کشور ما ۱۰ درصد باشد و این قرعه‌کشی هم از گزند آن مصون نماند، باید ۵۰ هزار میلیارد تومان رانت هم جمع شود که مقابله با این وضعیت و رانت حول آن وظیفه وزیر صمت بوده و هست.

◉ فاطمی‌امین گفته اختیار همه چیز دست من نیست و به‌طور مشخص به موضوع قیمت‌گذاری خودرو اشاره کرده است. مسئولیت این موضوع اگر با وزیر نیست پس با کیست؟

این را باید از آقای فاطمی‌امین و امثال ایشان بپرسید. این خود لطیفه تلخی است که وزیر یک کشور مدعی است توان مقابله با یک کمپانی را ندارد. حرف‌هایی از این دست جز اینکه به زیان جمهوری اسلامی تمام شود، هیچ فایده‌ای ندارد. اگر وزیر در این مسائل قدرت نداشته باشد، پس احتمالا تولیدکنندگان خودرو توسط مقامی بالاتر یا نهادی قدرتمند هدایت می‌شوند، ایشان باید در صحبت‌هایی صریح حقایق را بیان می‌کردند و کنار می‌کشیدند..

◉ درباره بحث دادن خودرو به نمایندگان مجلس برای پس گرفتن امضای استیضاح، چه تجربه‌ای دارید؟

من در این مجلس نبودم و اطلاعات خاصی درباره آن ندارم، اما بنا به تجربه می‌توانم به نکاتی اشاره کنم. باید بپذیریم متاسفانه روابطی خارج از مناسبات قوه مجریه و مقننه وجود دارد که از پیش بوده و هنوز هم هست. البته من از این روابط دفاع نمی‌کنم. در دولت هر بخش ممکن است با نمایندگانی روابط صمیمی‌تر داشته باشد که براساس آن یک نماینده از مسئول اجرایی بخواهد به گفته‌هایش توجه کند و در مقابل او هم تلاش خواهد کرد از استیضاح وی جلوگیری کند. اینجا لزوما پولی ردوبدل نمی‌شود و ممکن است اعطای سمتی مانند رئیس فلان سازمان مطالبه نماینده مجلس از دولت باشد.

◉ یعنی نمایندگان در قبال جایگاهی در نظام اجرایی، حاضر به همکاری با دولت خواهند بود؟

بله؛ اما موضوع تنها این نیست که یک نماینده مجلس طمعکار است. یک نماینده تصور می‌کند فلان مدیر باید تغییر کند، چون نالایق است یا فلان کس باید مدیر یکی از سازمان‌ها شود چون فردی شایسته است. در این فرآیند هیچ پولی هم ردوبدل نمی‌شود. یعنی بیشتر این روابط غیرمادی است. حال اگر موقع استیضاح وزیر باشد، چون مسئول اجرایی موضع پایین‌تری دارد، نماینده می‌تواند مطالبات حداکثری داشته باشد. گاهی هم مشاهده شده که نماینده مجلس به فردی بدهکاری سیاسی و جناحی دارد که به این اقدامات دست می‌زند، اما نمی‌توانیم چشم‌بسته همه چیز را به این سطح تقلیل دهیم. به‌ندرت شنیده شده که بدهبستان مالی هم به‌وجود آمده، چون یک نماینده مجلس یا یک وزیر باید خیلی جسارت داشته باشد که در این سطح مرتکب فساد مالی شود.

◉ یعنی شما نافی هر رابطه ناسالم مالی نمایندگان مجلس هستید؟

من نمی‌توانم به‌جای همه صحبت کنم، اما چیزی که تاکنون دیده‌ام، این مسئله را تایید نمی‌کند. البته به این مسئله هم توجه کنید که یک نماینده مجلس را با ۲۰ میلیون و ۱۰۰ میلیون تومان نمی‌توانید بخرید. هر نماینده حداقل برای ورود به مجلس ۵ تا ۶ میلیارد تومان هزینه کرده و باید فرد کم‌فکری باشد که این چنین ارزان خود را بفروشد. این اقدام بی‌شک منجر به بی‌اعتباری این نماینده برای همیشه خواهد شد.

◉ خود شما با چنین فضایی در زمان استیضاح مواجه شدید؟

بله؛ من در دوره‌ای که نماینده مجلس بودم مشابه این وضعیت را تجربه کردم. من آن زمان قصد استیضاح وزیر وقت ورزش و جوانان را داشتم. با ۱۰ یا ۱۲ نفر از افرادی که از نظر من اهل‌معامله نبودند، استیضاح را امضا کردیم، اما ناگهان دو سه نماینده به ما فشار آوردند که می‌خواهند درخواست استیضاح را امضا کنند. این افراد با اصرار درخواست استیضاح را امضا کردند، اما بعدا امضای خود را پس گرفتند که متوجه شدم وزیر ورزش وقت توانسته بود آنها را قانع کند.

◉ یعنی وزیر ورزش در دولت گذشته به دو سه نماینده مجلس به‌اصطلاح «حق‌السکوت» پرداخت؟

نه؛ اشتباه نکنید. چنین مسئله‌ای نبود که اگر هم بود، ما آن را رها نمی‌کردیم. من همان نمایندگان را هم می‌شناسم و می‌دانم چقدر دغدغه‌مند بودند و هیچ دریافتی از وزیر نداشتند. یکی از آنها از منطقه‌ای محروم آمده بود و از وزیر عصبانی بود که تشک کشتی سالن ورزشی شهرش را تامین نکرده است. همین مسئله در شهرهای کوچک به نارضایتی منجر می‌شود. وزیر در زمان رای آوردن در مجلس قول پیگیری مسئله را داده، اما پس از رای آوردن حتی وقت ملاقات هم نداده بود. آن نماینده هم منتظر ماند تا زمان استیضاح.

در هر حال من درباره ماجرای اخیر مرتبط با ماشین اطلاع چندانی ندارم و چیزی نمی‌توانم بگویم. چنانچه کسی ماشین گرفته باشد، بدون تعارف کاری زشت و مجرمانه انجام داده و باید برخوردی قاطع با او انجام شود. اگر هم ماشین گرفتند که استیضاح را منحرف کنند، کاری زشت‌تر مرتکب شدند و باید امیدوار باشیم دستگاه‌های امنیتی بررسی‌های لازم را انجام دهند و با متخلفان احتمالی نیز بدون هیچ تردیدی برخورد قاطع کنند.

◉ زمانی که مشخص شد ابراهیم رئیسی نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری است، شما جزو موافقان او بودید، اما خیلی زود در زمان معرفی کابینه به‌تدریج شروع به انتقاد کردید. چه شد که پیش از شروع به کار رئیسی و تیمش ناامید شدید؟

من وقتی اسامی وزرای پیشنهادی دولت سیزدهم را شنیدم شوک شدم. ما سال‌هاست اغلب مدیران پیشنهادی رئیسی در حوزه اقتصاد را می‌شناسیم و می‌دانیم که حتی افراد خوش‌قلب آنها هم برای وزارت و صدارت مناسب نیستند. تیم دولت نشان داد شرایط نه آن‌طور که تصور می‌کردیم بلکه بسیار دشوار خواهد شد.

◉ تغییرات در دولت را چقدر امیدوارکننده می‌دانید؟

حقیقتا باید کل تیم دولت تغییر کند و هر چه زودتر این اتفاق بیفتد به سود دولت و ملت است. به این نکته باید توجه شود که تغییر این افراد زمانی بهترین نتایج را خواهد داشت و یک تغییر راهبردی و کیفی محسوب می‌شود که رویکرد حاکم بر سیاست‌گذاری‌ها هم تغییر کند و افراد تواناتر راهی به ساختمان پاستور باز کنند. برخی از مدیران دولت ناتوان بودند و برخی دیگر چنان تخصص‌شان از مسئولیتی که بر آن گمارده شدند، دور بود که حتی اصطلاحات فنی و اولیه حوزه خود را هم نمی‌دانستند. این دیگر انتخاب کابینه نیست و چنین انتخاب‌های اشتباهی در آغاز کار دولت سیزدهم نشان داد شرایط خوبی در انتظار کشور نخواهد بود. در عمل هم مشخص شد که وضعیت دشوارتر و مشکلات پیچیده‌تر شده است.

آگهی تغییرات صندوق سرمایه گذاری پیشگامان سرمایه نوآفرین به شناسه ملی ۱۴۰۰۸۵۱۶۹۱۹ و به شماره ثبت ۴۷۸۴۸ به استناد صورتجلسه مدیر صندوق مورخ ۱۴۰۱۰۱۲۰۱۵ و به موجب مجوز شماره ۱۲۲۰۱۲۳۸۳۹ مورخ ۱۴۰۱۰۱۲۰۲۳ سازمان بورس و اوراق بهادار تصمیمات ذیل اتخاذ شد صاحبان امضاء مجاز مهدی فرازمند به شماره ملی ۱۲۸۵۰۲۵۴۶۶ ـ روح اله ابوجعفری دلسم به شماره ملی ۴۸۳۹۷۵۴۷۴۸ ـ مرتضی حبیبی به شماره ملی ۰۰۶۰۵۵۹۹۴۲ می باشند. کلیه اسناد و اوراق تعهدآور صندوق از جمله قراردادها، چک، سفته، برات با امضاء دو نفر از سه نفر فوق به همراه مهر صندوق و سایر مکاتبات اداری و عادی با امضاء آقای مهدی فرازمند و مهر صندوق معتبر می باشد. ۲
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۴۸۸۹۷۹)

آگهی تغییرات صندوق سرمایه گذاری اعتبار سرمایه نوآفرین به شناسه ملی ۱۴۰۰۹۱۱۹۴۹۱ و به شماره ثبت ۴۹۵۵۹ به استناد صورتجلسه هیئت مدیره مورخ ۱۴۰۱۰۱۲۰۱۵ و مجوز شماره ۱۲۲۰۱۲۳۸۳۷ مورخ ۱۴۰۱۰۱۲۰۲۳ از سازمان بورس و اوراق بهادار تصمیمات ذیل اتخاذ شد کلیه اسناد و اوراق تعهدآور صندوق از جمله قراردادها، چک، سفته، برات با امضاء دو نفر از سه نفر (مهدی فرازمند۱۲۸۵۰۲۵۴۶۶ ـ روح اله ابوجعفری دلسم۴۸۳۹۷۵۴۷۴۸ ـ مرتضی حبیبی۰۰۶۰۵۵۹۹۴۲) به همراه مهر صندوق و سایر مکاتبات اداری و عادی با امضاء آقای مهدی فرازمند و مهر صندوق معتبر است. ۱
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۴۸۸۹۸۰)

آگهی تغییرات صندوق سرمایه گذاری مدیریت ثروت صندوق بازنشستگی کشوری به شناسه ملی ۱۴۰۰۹۲۹۵۴۶۷ و به شماره ثبت ۵۰۰۴۱ به استناد صورتجلسه مدیر صندوق مورخ ۱۴۰۱۰۱۲۰۱۵ و مجوز شماره ۱۲۲۰۱۲۳۷۲۲ مورخ ۱۴۰۱۰۱۲۰۲۲ سازمان بورس و اوراق بهادار تصمیمات ذیل اتخاذ شد دارندگان امضای مجاز مهدی فرازمند به شماره ملی ۱۲۸۵۰۲۵۴۶۶ ۲ ـ روح اله ابوجعفری دلسم به شماره ملی ۴۸۳۹۷۵۴۷۴۸ ـ مرتضی حبیبی به شماره ملی ۰۰۶۰۵۵۹۹۴۲ می باشند. کلیه اسناد و اوراق تعهدآور صندوق از جمله قراردادها، چک، سفته، برات و .... با امضاء دو نفر از سه نفر فوق به همراه مهر صندوق و سایر مکاتبات اداری و عادی با امضاء آقای مهدی فرازمند و مهر صندوق معتبر است. ۲
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۴۸۸۹۸۵)

ایجاد بازارگاه دائمی محصولات فناورانه

نمایشگاه آبادیران با هدف اتصال شرکت‌های دانش‌بنیان به بازار پروژه‌های محرومیت‌زدایی، کمک به توسعه مناطق محروم و بازار و تسهیل خرید کالا و خدمات شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور برگزار می‌شود. به‌گزارش معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، نمایشگاه آبادیران درصدد است تا با استفاده از فناوری‌های به‌روز دانش‌بنیان در ۵ حوزه مسکن و زیرساخت‌های توسعه روستایی، کشاورزی، دامپروری و شیلات، ماشین‌آلات کوچک‌مقیاس (برای ایجاد اشتغال)، سلامت، بهداشت و توانبخشی و فناوری‌های آموزشی به رفع مشکلات مناطق محروم بپردازد. این نمایشگاه با مشارکت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام‌خمینی (ره) برگزار می‌شود و همه بازیگران موثر در محرومیت‌زدایی، در این رویداد گرد هم جمع خواهند شد تا فناوری‌ها، محصولات و شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق را به نیازها و چالش‌های موجود در مناطق محروم و روستایی گره بزنند. نشست خبری نخستین نمایشگاه آبادیران (نوآوری برای آبادانی) با حضور رضا اسدی‌فرد، معاون توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری، مرتضی فیروزآبادی، معاون اشتغال و خودکفایی کمیته امداد، سیاوش ملکی‌فر، معاون توسعه صندوق نوآوری و شکوفایی و مهدی روح‌اللهی، مدیرکل راهبری شغلی کمیته امداد امام‌خمینی(ره) برگزار شد. گفتنی است، امسال ۲۵۷ نمایشگاه داخلی به‌شکل موضوعی برگزار خواهد شد که صندوق نیز در آنها مشارکت می‌کند تا بتواند در توسعه فناوری‌های موثر در پیشرفت کشور نقش‌آفرینی کند. همچنین، صندوق در ۳ مدل حمایتی می‌تواند در برگزاری نمایشگاه آبادیران اثرگذار باشد؛ یکی ارائه کمک بلاعوض ۷۰ درصدی تا سقف ۳۰ میلیون تومان به همه شرکت‌ها، ارائه لیزینگ ۷۰ تا ۸۰ درصدی قراردادهای شرکت‌ها برای فروش و ارائه تسهیلات فروش کمتر از ۲ میلیارد تومانی به‌شکل ایجاد خطوط اعتباری صندوق‌ها که هرکدام از آنها می‌تواند به محرومیت‌زدایی از کشور کمک کند.

تاکید کارشناسان بر لزوم تفکیک موضوعی دانش‌بنیان‌ها در معاونت علمی نهاد ریاست‌جمهوری

ستاد کشاورزی و غذا تشکیل می‌شود

بیش از یک دهه است که از تولد شرکت‌های دانش‌بنیان در کشور ما می‌گذرد و در حال حاضر بیش از ۸هزار و ۳۰۰ شرکت دانش‌بنیان محصولات فناورانه خود را روانه بازار کرده‌اند. این شرکت‌ها در ۳ دسته نوع ۱ یا تولیدی، نوع ۲ یا نوپا و مستعد دانش‌بنیان و نوع ۳ تایید شده‌اند. این ۳ دسته از نظر سطح فناوری با یکدیگر متفاوت هستند. حدود ۷۰ درصد شرکت‌ها تولیدی هستند و سطح فناوری خوبی دارند. «فناوری زیستی کشاورزی و صنایع غذایی»، «دارو و فرآورده‌های پیشرفته حوزه تشخیص و درمان»، «مواد پیشرفته و محصولات مبتنی بر فناوری‌های شیمیایی»، «ماشین‌آلات و تجهیزات پیشرفته»، «وسایل، ملزومات و تجهیزات‌پزشکی»، «برق و الکترونیک فوتونیک، مخابرات»، «فناوری اطلاعات و ارتباطات نرم‌افزارهای رایانه‌ای»، «خدمات تجاری‌سازی» و «صنایع فرهنگی خلاق علوم‌انسانی و اجتماعی» از جمله حوزه‌های فعالیتی شرکت‌های دانش‌بنیان محسوب می‌شوند. از آنجایی که به‌طورمعمول، شرکت‌های دانش‌بنیان با نوآوری‌های به‌کاربرده شده در تولید محصولات‌شان می‌توانند سهمی در افزایش شاخص نوآوری داشته باشند، رتبه ایران از قاب «نوآوری» در سال ۲۰۱۴ معادل ۱۲۰ بوده است؛ اما از آن سال به بعد، ایران به‌استثنای سال ۲۰۲۰، توانسته جایگاه خود را به‌طورمستمر در میان کشورهای مورد بررسی بهبود ببخشد؛ به‌طوری که رتبه‌اش در سال ۲۰۲۱ به ۶۰ ارتقا یافته است. یکی از دلایل این ارتقا، فعالیت‌های تفکیک‌شده دانش‌بنیان‌ها در حوزه‌های گوناگون است. به‌عبارت دیگر، امروزه توسعه نوآوری در یک حوزه خاص و تفکیک موضوعی در عرصه فناوری می‌تواند نقش جدی در حل مشکلات داشته باشد.

صمت در این گزارش به اهمیت تفکیک موضوعی دانش‌بنیان‌ها در تشکیل ستادهای فعال معاونت علمی و فناوری اقتصاد دانش‌بنیان پرداخته است.

لازم است دانش‌بنیان‌ها و شرکت‌های فناور به مسئله کم‌آبی تفکیک‌شده بیندیشند و نسبت به چگونگی بهره‌برداری و بهره‌وری حداکثری از ریزش‌های جوی در قالب سطوح آبگیر باران نهایت دقت و دانش را به‌خرج دهند

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

یک تفکیک بجا

آرش رمدانی، معاون ستاد توسعه زیست فناوری معاونت علمی در گفت‌وگو با صمت درباره تفکیک ستاد غذا و کشاورزی با زیست‌فناوری که به‌تازگی در معاونت علمی و فناوری اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری انجام شده است، گفت: ستاد زیست‌فناوری در معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری تاکنون برنامه‌های متنوعی را در زمینه توسعه صنعت کشاورزی در راستای امنیت غذایی به‌اجرا درآورده است، اما معضلات امسال به تفکیک موضوعی پرداختیم و ستادی جداگانه با محوریت تخصصی کشاورزی شکل گرفت. در واقع، از دل ستاد زیست‌فناوری، ستاد غذا و کشاورزی تاسیس شد.

وی ادامه داد: باوجود تفکیک انجام‌گرفته، فرآیند اجرایی طرح‌های از پیش تدوین‌شده حفظ می‌شود و فعالیت‌های ستاد غذا و کشاورزی در راستای ستاد زیست‌فناوری خواهد بود.

وی بااشاره به تدوین برنامه ۱۰ساله ستاد زیست‌فناوری گفت: از آنجایی که ستاد توسعه زیست‌فناوری، در معاونت علمی و فناوری اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری مسئولیت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و حتی غیردانش‌بنیان در حوزه‌های زیست‌فناوری و امنیت غذایی را برعهده دارد، هر ساله به تفکیک موضوعات مرتبط با امنیت غذایی، سندی را تدوین می‌کند. در واقع، رصدی جامع از وضعیت امنیت غذایی کشور شکل می‌گیرد. گفتنی است، برمبنای این سند، برنامه یک‌ساله این ستاد ارزیابی و تدوین می‌شود.

رمدانی ادامه داد: در سال ۱۴۰۱ با هدف افزایش سهم اقتصاد زیست‌فناوری از تولیدات ناخالص ملی کشور، برنامه ۱۰ ساله‌ای تدوین کردیم که در راستای آن یک‌سری برنامه مشخص شد و ظرفیت ارزی ۳ میلیارد دلاری فعال در حوزه کشاورزی و امنیت غذایی با استفاده از توان شرکت‌های دانش‌بنیان متصور شدیم که هدف آن ایجاد ۱۰هزار شغل در یک دهه آینده است.

وی گفت: اکنون وضعیت کشاورزی و امنیت غذایی کشور نسبت به سایر حوزه‌ها باوجود ظرفیت بالایی که دارد، چندان مطلوب نیست. در واقع، دانش‌بنیان‌های حوزه کشاورزی سهم ناچیزتری در اقتصاد کشور نسبت به دیگر حوزه‌ها دارند. از مجموع ۸ هزار و ۳۰۰ شرکت دانش‌بنیان، ۳۹۴ شرکت فعال هستند که تنها ۴ درصد کل اکوسیستم دانش‌بنیان را به خود اختصاص داده‌اند. تاکنون در حوزه کشاورزی و امنیت غذایی حدود ۱۸۰ طرح حمایتی انجام و کل میزان حمایت مالی که معاونت علمی متقبل شده، حدود ۳۶۰ میلیارد تومان بوده است. همچنین، ظرفیت ارزی که تاکنون نهایی شده که در ۱۰ سال آینده نصیب کشور شود، رقمی نزدیک به ۹۱۵ میلیون دلار است.

معاون ستاد توسعه زیست‌فناوری معاونت علمی گفت: فراخوان‌هایی در حال برگزاری است که اگر شرکت‌ها پای کار بیایند، این انتظار را داریم که نزدیک به ۳ میلیارد دلار ظرفیت ارزی در کشور ایجاد کنیم. گفتنی است، این برنامه‌ها در اشل معاونت علمی و فناوری است و وزارت جهادکشاورزی همچنین دیگر نهادها به‌صورت جداگانه برنامه‌های خود را در زمینه توسعه و بهره‌وری کشاورزی پیش می‌برند و نگرش حمایتی در ستاد زیست‌فناوری از بعد کاربرد فناوری و دانش در این عرصه است.

رمدانی درباره توسعه کشت فراسرزمینی گفت: از برنامه‌هایی که در زمینه افزایش سطح زیرکشت، قصد داریم تا عملیاتی کنیم، کشت فراسرزمینی است که برای این هدف، در حال اخذ تفاهمنامه با کشورهایی هستیم که بتوانیم محصولاتی نظیر ذرت را در آنجاها بکاریم. همچنین، از دیگر برنامه‌های این ستاد، ارتقا و توسعه ماشین‌آلات است که در مرحله برداشت صنعت کشاورزی مورداستفاده قرار بگیرند. برای مثال، می‌توانیم با به کار بردن برخی دستگاه‌های برداشت، از ضایعات نیشکر برای تغذیه دام بهره بگیریم.

وی ادامه داد: دانش‌بنیان‌هایی که در زمینه ساخت ماشین‌آلات فعالیت می‌کنند، می‌توانند با ارسال پیشنهادهای خود بعد از ارزیابی‌های اولیه از حمایت‌های ستاد زیست‌فناوری بهره‌مند شوند و از خدمات صندوق نوآوری و شکوفایی استفاده کنند. شرکت‌هایی که در زمینه تولیدات گلخانه‌ای فعالت می‌کنند هم، مشمول حمایت‌های معاونت می‌شوند؛ تنها صرف دانش‌بنیان بودن نیست، چرا که اگر استارت‌آپی توانایی عملیاتی کردن طرحی فناورانه را داشته باشد، در راستای دانش‌بنیان شدن آن به شرکت‌ها کمک می‌کنیم. گفتنی است، از طرح‌هایی در حوزه رباتیک و هوش‌مصنوعی استقبال می‌شود.

به‌گفته رمدانی، قرار است در آینده‌ای نزدیک، طرح شوروزری در منطقه جیرفت از سر گرفته شود و گیاهان مقاوم به کم‌آبی، رشد و پرورش بیشتری داده شوند، همچنین به‌زودی طرح‌های مقابله با ریزگردها در منطقه مرکزی کشور به مرحله عملیاتی درمی‌آیند.

> اکنون وضعیت کشاورزی و امنیت غذایی کشور نسبت به سایر حوزه‌ها باوجود ظرفیت بالایی که دارد، چندان مطلوب نیست. در واقع، دانش‌بنیان‌های حوزه کشاورزی سهم ناچیزتری در اقتصاد کشور نسبت به دیگر حوزه‌ها دارند

به کم‌آبی بیندیشید

در ادامه، نادر قلی ابراهیمی، دبیر اسبق ستاد آب و محیط‌زیست معاونت علمی و فناوری اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری در گفت و گو با صمت بیان کرد: لزوم تفکیک موضوعی در اکوسیستم دانش‌بنیان‌ها بیش از هر چیز در حوزه آب خود را نشان می‌دهد. باتوجه به اهمیت مسئله کم‌آبی در کشور، لزوم حمایت‌های همه‌جانبه از دانش‌بنیان‌هایی که در این زمینه فعال هستند، به‌شدت احساس می‌شود. گفتنی است، آب بخشی از زمین‌های کشاورزی از ریزش‌های جوی تامین می‌شود و وابسته به این ریزش‌ها است. باوجود تغییرات اقلیمی و شرایط جوی که به‌صورت باران و ریزش‌های منجمد می‌بارد؛ باید کاری بکنیم که از قطره قطره آب موجود، نهایت استفاده را ببریم.

وی بااشاره به اهمیت نقش وزارتخانه‌ها در بهره‌برداری از توان دانش‌بنیان‌ها گفت: دانش‌بنیان‌ها باید به اقتصاد کشور وصل شوند. به‌عبارت دیگر، فناوری برای فناوری، علم برای علم به درد نمی‌خورد و باید از دانش و فناوری در ایجاد اشتغال و ثروت استفاده کنیم که لازمه این امر، تعاملات وسیع در دستگاه‌های اجرایی کشور است. در واقع، همه دستگاه‌های اجرایی در تکالیف اجرایی خود استفاده از فناوری را باید در اولویت قرار دهند، زیرا همگی به تخصیص آب وابسته هستند و باید دیدگاه استفاده از فناوری در فرآیندهای اجرایی کشور جا بیفتد. شرکت‌های دانش‌بنیان باید به‌عنوان مهم‌ترین اولویت دیده شوند، به‌ویژه در مشکلات حساس کشور نظیر آب و محیط‌زیست دخالت داده شوند تا همه دستگاه‌ها بتوانند در برنامه‌ریزی‌ها حداکثر بهره‌وری را داشته باشند. در کل، امروز وقت آن رسیده است که از منابع خود حداقل استفاده را ببریم. بیشتر کشورهای دنیا هم به این سمت رفته‌اند؛ اغلب آنها از فناوری و علم، خلق ثروت می‌کنند. بنابراین، ما هم باید از این منابع علم و فناوری، حداکثر بهره‌برداری را داشته باشیم.

وی ادامه داد: خوشبختانه در زمستان سال گذشته، ریزش‌های جوی منجمد در کشور رضایت‌بخش بوده است، به‌گونه‌ای که نسبت به سال گذشته افزایش ۲۰ درصدی داشته‌ایم، هرچند هنوز در دوره خشکسالی به‌سر می‌بریم و میانگین بارش نسبت به ۳۰ سال گذشته کاهش چشمگیر داشته، اما باید از فرصت‌های اندک اقلیمی نهایت استفاده را ببریم و این امر نیازمند تمرکز در نهادهایی است که تاکنون مجموعه‌ای از دانش‌بنیان‌ها در بخش‌های مختلف را حمایت می‌کردند.

ابراهیمی گفت: لازم است که دانش‌بنیان‌ها و شرکت‌های فناور به مسئله کم‌آبی تفکیک‌شده بیندیشند و نسبت به چگونگی بهره‌برداری و بهره‌وری حداکثری از ریزش‌های جوی در قالب سطوح آبگیر باران نهایت دقت و دانش را به‌خرج دهند. امروزه استفاده بهینه از آب‌های موجود در راستای کشت محصولات دمای کنترل‌شده یک اقدام ضروری به‌حساب می‌آید. از آنجایی که باتوجه به تبخیر بالا و ریزش‌های جوی پایین، نمی‌توانیم کشت خود را متمرکز کنیم، باید به افزایش کشت‌های گلخانه‌ای بپردازیم.

به‌گفته ابراهیمی، بحث مهم دیگری که دانش‌بنیان‌ها می‌توانند در آن نقش داشته باشند، بازچرخانی آب است. گفتنی است، سطح تولید فاضلاب‌های شهری و پساب‌های صنعتی که به دلایل گوناگون در مناطق مختلف کشور تولید می‌شوند، رو به افزایش است و به‌هیچ‌وجه استفاده درست از پساب‌های صنعتی و فاضلاب‌های شهری نداریم. اکنون با روش‌هایی می‌توان حداکثر بهره‌برداری از آب‌ها را با توان دانش‌بنیان‌ها داشت. همچنین، بخشی از معضل پساب‌های موجود در مناطق مرکزی کشور را که به هر دلیلی شرایط آمایشی مناسبی بر آنها لحاظ نشده است، حل کرد.

سخن پایانی

همواره یکی از معضلات دانش‌بنیان‌ها، فعالیت طیف وسیعی از آنها تحت‌نظارت یک ستاد است. اکنون در وضعیتی هستیم که در برخی حوزه‌ها مثل کشاورزی و بهداشت، فرآیند اخذ مجوزها طولانی است و همین اثر خودش را در تعداد شرکت‌ها و توسعه بازارشان گذاشته است. اگر نگاهی کوتاه به ۹ دسته فناوری معاونت علمی و فناوری اقتصاد دانش‌بنیان معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری بیندازید، بی‌شک از دل این ۹ دسته، می‌توان چند حوزه دیگر با ستادهای ویژه تشکیل داد. در بسیاری موارد، این عدم‌تفکیک موجب سردرگمی فعالان دانش‌بنیان می‌شود و نمی‌دانند که از چه مسیری می‌توانند از حمایت‌های نهادهای دولتی بهره‌مند شوند. این فرآیند بیش از هر چیز در شناخت عموم مردم اثرگذار است. اینکه شرکتی در زمینه هوش‌مصنوعی و ساخت ربات‌هایی برای تسهیل فرآیند درمان در دنیای پزشکی فعالیت می‌کند، با آن دانش‌بنیانی که ماشین‌آلات صنعتی می‌سازد، خود موجب عدم‌شناخت عموم از رسته‌های فناوری می‌شود.

یادداشت

کشت فراسرزمینی، یک راهکار هوشمندانه

عبدالرحمن امینی
استاد دانشگاه

ایران در تامین نهاده‌های دامی، وابستگی ۸۰ درصدی به واردات دارد، بی‌شک کاربرد دانش و فناوری در بخش تولیدات این نهاده‌ها، تاثیر بسزایی در کاهش وابستگی صنعت دام و طیور و نهاده‌های وارداتی خواهد داشت. گفتنی است، کاربرد فناوری، راندمان تولید را افزایش می‌دهد و منجر به استفاده از جیره‌های مناسب‌تری می‌شود. بنابراین، توجه بیشتر به دانش‌بنیان‌ها در این حوزه باعث کاهش استفاده از نهاده‌های وارداتی در صنعت دام و طیور می‌شود. واقعیت این است که زراعت علوفه دامی در کشور بهینه و کارآمد نیست، به‌همین‌دلیل فعالیت دانش‌بنیان‌ها در بخش زراعت علوفه دامی یک ضرورت به‌حساب می‌آید. برای مثال، باوجود اینکه ایران جزو کشورهای ابتدایی در کاشت یونجه بوده، امروز یونجه‌های مرغوبی کاشت نمی‌شود و میزان پروتئین موجود در یونجه ایرانی ۱۵ تا ۱۶ درصد است که در نهایت، میزان پروتئینی که می‌توانیم از یونجه بگیریم، به ۱۴ درصد می‌رسد. دلیل این نامرغوبی نسبت به کشورهای اروپایی و امریکا، زراعت اشتباه و فروش غیراصولی آن است.

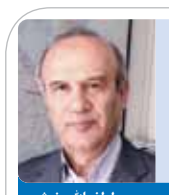
اگر یونجه از پروتئین خام بیشتری برخوردار بود، نیاز کمتری به مصرف کنجاله برای گاوهای شیری داشتیم. برای مثال، اگر این میزان پروتئین خام در یونجه کشورمان به ۲۰ درصد برسد، در نهایت مجبور به ۷ درصد استفاده از کنجاله خام خواهیم بود. بیشترین میزان واردات نهاده‌های دامی مربوط به کنجاله سویا، ذرت و جو است و هر ساله نزدیک ۲۰به میلیون تن وارد می‌کنیم. حال اگر نهاده‌هایی را که در داخل کشور تولید می‌شود، به روش‌های بهینه‌سازی تولید کنیم، بی‌شک نیاز ما را به واردات کم می‌کند و بی‌شک ورود دانش در بخش زراعت تاثیر زیادی بر تولید خواهد داشت. تفاله و پوست میوه‌ها و پسماندهای سبزیجات را می‌توان با روش‌های علمی و فناورانه وارد چرخه نهاده‌ها کرد. از آنجایی که محصولات کشاورزی متنوعی در کشور تولید می‌شود، می‌توان از پسماندهای آن، که خروجی کارخانجات هستند، در تامین نهاده‌های دامی استفاده کرد. برای مثال، می‌توانیم با روش‌های فناورانه از پسماند کارخانجات قند و آبمیوه‌گیری که کمک زیادی به تامین غذای دام و طیور می‌کنند، نهایت استفاده را ببریم. در واقع، خشک کردن و فرآوری و نگهداری آن، علم و فناوری می‌طلبد تا به خوراک دام و طیور تبدیل شود. بی‌شک علم و توان فناوری کافی برای افزایش نهاده‌های داخلی داریم، اما به این معنی نیست که نیاز کشور را به واردات کم می‌کند. کشور از نظر متخصصان غنی است و مهارت کافی در تامین خوراک دام و طیور داریم. گفتنی است، امکانات علمی و فنی کافی در افزایش کمیت خوراک دام وجود دارد و تنها نیازمند توجه بیشتری هستیم. اگر رانت برخی شرکت‌هایی که نهاده‌های دامی وارد می‌کنند، حذف شود، می‌توانیم در مسیر خودکفایی خوراک دام و طیور قرار بگیریم. در واقع، برخی شرکت‌ها از واردات این نهاده‌ها سود زیادی می‌برند و اگر جلو رانت آنها گرفته شود، درصد زیادی از وابستگی کشور کم می‌شود.

در بحث کیفیت مشکلی نداریم و معضل اصلی در صنعت دام و طیور وابستگی به خارج در تامین نهاده‌ها است و مشکل اصلی دیگر، عدم‌کنترل در بازار است. اگر هر فرد روستایی یا عشایری که در سیستم تامین خوراک دام فعالیت می‌کند، بتواند بازار خود را پیدا کند و دست مافیا کوتاه شود؛ شاهد تولید بیشتری خواهیم بود. بنابراین، مشکل اصلی، عدم‌کنترل بازار است که چالش‌برانگیز شده است. بخش زیادی از کنسانتره موردنیاز صنعت دام و طیور در کارخانجات خوراک دام و طیور تولید می‌شوند که تحت‌نظارت جدی سازمان دام پزشکی هستند.

تولید خوراک مضر به‌ندرت در کشور اتفاق می‌افتد. همچنین، گوشت قرمز تولیدات بخش روستایی و عشایری در کشور از مرغوبیت بالایی برخوردار است و معضل جدی در باب تولید خوراک ناسالم وجود ندارد. شاید کمتر از نیم درصد خوراک دام و طیور در کشور حاوی مواد غذایی باشد که درصدی از آلودگی‌ها را دربرداشته باشد. تناقضی که با اتحادیه اروپا داریم، این است که استفاده از آنتی‌بیوتیک‌ها از سال ۲۰۰۶ برای دام و طیور ممنوع، اما هنوز در کشور ما استفاده می‌شود که در ۱۰ سال اخیر این میزان کمتر نیز شده است.

یادداشت

دلارهای خانه‌نشین

لطف‌الله بخشی
اقتصاددان

ارزش ریـال روزبـه‌روز افت می‌کنـد و مردم چاره‌ای ندارند، جز اینکـه دارایی ریالی خود را به سرمایه امن که همان دلار یا طلاست تبدیل کننـد، اما به‌اعتقاد دولتمـردان حجم بالایی از ذخایر دلار کشور در خانه‌ها ذخیره شده و باید این ذخایر ارزی از خانه‌ها خارج شود تا به کمک رونق اقتصادی بیاید.

ایـن روزهـا مردم بـه وضعیت بـازار توجه می‌کننـد و به این نتیجه رسـیده‌اند که دولت و حاکمیـت چشم‌شـان را به ارزهـای خانگی دوخته‌اند.

گمانه‌زنی‌هـا حاکـی از آن اسـت کـه حـدود ۲۰ میلیـارد دلار ارز خانگـی یـا خـارج از چرخـه اقتصـادی در کشـور وجود دارد. بـرای اینکـه ارز در درون شـبکه بانکی باقـی بمانـد رئیـس‌کل بانک مرکزی دسـتور داد مـردم پول خود در حسـاب ارزی نگهداری کننـد. روزی که رئیـس‌کل بانک مرکزی طرح تبدیل ارزهای خانگی به سـپرده ارزی را اعلام کرد، هیـچ آمـاری از تعداد شـرکت‌کنندگان توسـط بانک‌ها ارائه نشـد که این نشان‌دهنده عدم استقبال مردم از طرح بانک مرکزی است.

این اتفاق درباره سـکه هم رخ داد و از مردم خواسـتند برای ثبت‌نام سـکه به تعداد دلخواه اقدام کنند که مردم در آن مقطع پول را واریز و سکه ثبت‌نام کردند؛ در صورتی که می‌توانستند در همان زمان از بازار آزاد سکه خریداری کنند. ثبت‌نام‌کنندگان بـه این طرح اعتماد کردند اما در زمـان تحویل سـکه، درخواسـت مالیات از ثبت‌نام‌کنندگان شـد؛ چیزی که با شرایط آغاز ثبت‌نام مغایرت داشت. وقتی دوگانگی مشاهده می‌شـود، بی‌اعتمـادی مردم به نیـروی حاکم شدیدتر می‌شود و طبیعتا سالیان سال زمان نیاز است تا اعتماد از دست رفته دوباره احیا شود.

سرمایه ۲۰ میلیارد دلاری که می‌توانست در این شـرایط رکود تورمی به کمک دولت بیاید تا شـاید گرهی از مشـکلات کور اقتصاد کشور باز کند، به‌دنبال سیاسـت غلـط بانک مرکزی بـا اعتمادزدایی از مـردم در خانـه و بازارهای واسطه‌گری ماندگار شده است.

خروج سـرمایه ارزی از بانک‌ها برابر اسـت با انتقـال دارایی‌هـا به خارج از کشـور، در حالی که این خروج سـرمایه نامطلوب تلقی می‌شود، زیرا اغلب نتیجه بی‌ثباتی سیاسـی یا اقتصادی است. سکون سـرمایه ارزی یا فرار آن از کشور زمانی اتفاق می‌افتد که سـرمایه‌گذاران خارجی و داخلی دارایی‌های خود را به یک کشور خاص به‌دلیل ضعف درک شده در اقتصاد ایران و این باور که فرصت‌های بهتری در خارج وجود دارد، منتقل می‌کنند.

دلارهـای خانگی نیز در نهایـت به خارج از ایران نقل‌مکان خواهند کرد، زیرا برای اشخاص حقیقـی در نهایت محل خـرج کردن ارز خارج چرخه اقتصادی معیوب ایران است.

اگر دولتمـردان نتوانند در سـال جاری نرخ تورم را به زیـر ۳۰ درصد کاهش دهند، بخش تولید در کشـور عملا از بیـن خواهد رفت، زیرا سـکون و فرار سـرمایه دلاری در نهایت منجر به کاهش حجم سـرمایه به‌معنای کاهش حجم تولید می‌شـود. این مسئله نیز به‌معنای کاهش درآمد خانوارهاسـت. این کاهش درآمد هم در خانوارهای شهری و هم روستایی رخ می‌دهد و در نهایت اقتصاد کل مختل خواهد شد و به‌جای ثبـات، تورم افزوده بر اقتصـاد حکومت خواهد کرد. خانه‌نشین کردن دلار در گاوصندوق بانک یا در منزل، جامعه را نه‌تنها از نظر اقتصادی که از بعد فرهنگی و آموزشـی و سلامت نیز دچار فقر می‌کند.

امکان رفع ناترازی برخی بانک‌ها وجود ندارد

استاد اقتصاد دانشگاه الزهرا اظهار کرد: بانک‌هایی که ادغام شدند، کسری‌ها و ناترازی‌هایی داشـتند و پرسـش این است که این کسری‌ها با چه هزینه‌ای و از کجا تامین خواهد شد.

موضوع اصلی این است که چرا نه‌تنها با مدیران متخلف این بانک‌ها برخورد نشد، بلکه به این مدیران در برخی موارد، مسئولیت‌های بالاتر واگذار شد و این پرسـش‌ها، واقعی بودن این اصلاحات را با تردید مواجه می‌کند. حسین راغفر در گفت‌وگو با ایلنا درباره سیاسـت بانک مرکزی مبنی بر برخورد با بانک‌های تورم‌زا و انحلال آنها و اینکه آیا یک بانک می‌تواند ناترازی را تا مهلت داده‌شده تا شهریور رفع کند، اظهار کرد: نفس این سیاست و این موضوع یعنی رسیدگی به مشکل جدی بانک‌ها در کشور یک مسئله بسیار مهم است و اگر به این موضوع از بُعـد مثبـت نگاه کرد، همین اقدام بانک مرکزی را باید یک نشـانه مثبت در رفع ناترازی بانک‌ها دانست.

وی ادامه داد: پرسش اصلی این است که وقتی بانک‌ها با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هسـتند چگونه ناترازی خود را حل می‌کنند. ضمن اینکه بانک مرکزی می‌داند عامل بسیاری از این ناترازی‌ها چه بوده و منابع به کجاها ارسال و صرف چه موضوعاتی شـده که این ناترازی‌ها را برای نظام بانکی و اقتصادی کشـور به‌وجود آورده اسـت. معتقدم در این باره صورت‌مسـئله بسـیار روشن و پاسخ آن‌هم روشـن اسـت. راغفر با بیان اینکه نکته مهم این است که ناترازی بانک‌ها با چه هزینه‌ای جبران خواهد شد، افزود: اساسا برای بسیاری از بانک‌ها امکان رفع ناترازی وجود ندارد؛ هرچند اگر بانک مرکزی عزم جدی داشته باشد بسیار راحت و الساعه می‌تواند چندین بانک را منحل و ادغام کند.

صمت دلایل و نتایج کاهش بدهی خارجی ایران را واکاوی کرد

دستاورد یا خطر؟

در سال‌های اخیر مطابق گزارش صندوق بین‌المللی پول و اعلام بانک مرکزی میزان بدهی خارجی ایران کاهش یافته است. از منظر اقتصادی بدهی خارجی به خودی‌خود دارای مشکل نیست، بلکه مشکل اغلب کشورها که در این زمینه دچار بحران شده‌اند بازپرداخت ارزی این وام‌ها است. بر این اساس سرمایه خارجی و بازپرداخت آن هم می‌تواند به رشد اقتصادی بینجامد و هم مشکل‌آفرین باشد. به‌باور کارشناسان منتقد در حالی مسئولان اقتصادی از کاهش بدهی خارجی به‌عنوان دستاورد خود نام می‌برند که آمارهای رسمی حکایت از پیش‌بینی کسری بودجه ۵ هزار میلیارد تومانی اقتصاد ایران برای سـال جاری دارد. این دسـتاورد در شرایطی حاصل شده که فروش اوراق مشارکت کاهش یافته، سپرده‌گذاری بانکی نداریم و تقاضای حقیقی برای خرید دلار بالا گرفته و همچنین هشدارها از بابت افزایش نرخ تورم از این محل هم انتقاداتی به همراه داشته است. صمت در این گزارش دلایل کاهش بدهی خارجی ایران و نتایج آن را از دیدگاه کارشناسان مخالف و موافق بررسی کرده است.

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

کاهش ۲۶ درصدی بدهی خارجی ایران

براسـاس آخرین آمارهای منتشـره توسـط بانک مرکزی، بدهی‌های خارجی ایران نسـبت به اسـفند سال ۱۴۰۰ کاهش ۲۵.۷ درصدی پیدا کرده است.

در گزیده آمارهای اقتصادی منتشرشـده ازسـوی بانک مرکزی درباره تحـولات بخش خارجی اقتصاد، تشـریح شـده که مانده بدهی‌های خارجی کشور در پایان بهمن سـال ۱۴۰۱ حدود ۶.۴ میلیارد دلار بود که در مقایسه با پایان اسفند سال پیشش از آن، ۲۵.۷ درصد کاهش را نشـان می‌دهد. به گزارش ایسنا، این مبلـغ بدهی خارجی ایران به یـورو معادل ۶ میلیارد یورو اسـت که ۱.۶ میلیارد یورو آن سـهم بدهی‌های کوتاه‌مـدت و ۴.۳ میلیارد یورو نیز سـهم بدهی‌های میان‌مـدت و بلندمدت اسـت. از این میـزان بدهی، ۲۸ درصـد (معادل ۱.۸ میلیـارد دلار) به بدهی‌های کوتاه‌مـدت و ۷۲ درصد (معادل ۴.۶ میلیارد دلار) به بدهی‌های بلندمدت اختصاص داشـت. بدین ترتیب، در پایان بهمن سال جاری نسبت به پایان اسفند سال ۱۴۰۰، سـهم بدهی‌های کوتاه‌مدت از کل بدهی‌های خارجی کشور، ۰.۸ درصد کاهش پیدا کرده است.

کاهش بدهی خارجی همیشه مطلوب نیست

کامران ندری، کارشـناس مسـائل اقتصادی درباره تاثیر کاهش بدهی خارجی ایران بر اقتصاد کشور به صمت گفت: تازه‌تریـن آمار صندوق بین‌المللی پول نشـان می‌دهد ایران کمترین میزان بدهی را در خاورمیانه و آسیای مرکزی دارد. مرکز آمار بانک مرکزی این آمار را به‌عنوان دستاوردی مثبت ارزیابی کرده، در حالی که کاهش بدهی خارجی یک کشـور نشانه اوضاع بسامان اقتصادی آن کشور نیست.

■ به‌خاطر تحریم به ایران وام نمی‌دهند

وی در ادامه افزود: کشـورهای قدرتمند اقتصادی همیشه در صـدر بدهکاران خارجی هسـتند، زیرا بدیهی اسـت که اقتصاد بحران‌زده سراغ قرض نمی‌رود. همچنین یادمان باشد که ایران تحت تحریم است و صندوق بین‌المللی پول یا بانک جهانی هیچ‌گاه حاضر نیسـتند به ایـران پول قرض بدهند؛ به‌گونه‌ای که در زمان اوج‌گیری کرونا صندوق بین‌المللی پول حاضر نشد ۵ میلیارد دلار وام به دولت روحانی پرداخت کند.

■ ایران در قعر جدول دریافت وام

وی بـا تاکید بر اینکه ایران حتـی در زمان کرونا موفق به اخذ وام نشـد، تصریح کرد: در زمان اوج‌گیری کرونا اقتصاد جهان با شـدیدترین کاهش رشد از زمان رکود بزرگ مواجه شد و تولید ناخالص داخلی جهان در سال ۲۰۲۰ به ۳ درصد سـقوط کرد و تاثیـر قابل‌توجهی بر جریان سـرمایه‌گذاری مستقیم خارجی گذاشت، به همین دلیل دولت‌های مختلف دسـت‌به‌کار شـدند و برای کاهش آثار مخرب شیوع کووید ۱۹ به اسـتقراض خارجـی روی آوردند. همین امر هم مزید بر علت شد تا قدرت‌های اقتصادی بر بام بدهی خارجی قرار بگیرند، اما ایران در این مرحله هم به‌خاطر تنگ‌تر شدن حلقه تحریم‌ها از قافله دریافت‌کنندگان وام جا ماند.

■ نیاز ایران به استقراض

این کارشـناس مسائل بانکی با اشاره به اینکه روابط بانکی ایـران محدود شـده که ایـن امر کاهش بدهـی را به همراه داشـته، اظهار کرد: اقتصاد ایران برای جبران کسری بودجه سرسـام‌آور و تامیـن مالی برنامه‌های توسـعه نیاز به بدهی خارجی دارد. البته کاهش بدهی خارجی اتفاق مثبتی است که در اقتصاد ایران رخ داده؛ به‌شرط اینکه این کاهش ناشی از افزایش چشمگیر حجم درآمدهای ارزی دولت باشد.

■ ایران دارای کمترین بدهی در میان کشورهای منطقه

نـدری به آخرین گزارش صنـدوق بین‌المللی پول درباره وضعیـت بدهی خارجی ایران اشـاره کـرد و توضیح داد: در این گزارش، نسـبت بدهی ایران به تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۳ تنها ۰.۵ درصد اعلام شده است؛ این یعنی ایران کمترین میزان بدهی را در خاورمیانه و آسیای مرکزی دارد.

بدهی ایران در سـال گذشـته هم همین رقم بود، این در حالی است که متوسط بدهی کشورهای منطقه به‌کل تولید ناخالـص داخلی آنها در سـال جاری میـلادی ۳۵.۸ درصد برآورد شده است.

این کارشـناس مسـائل اقتصادی یادآور شـد: در منطقه خلیج‌فارس و در بین کشـورهای صادرکننده نفت عربستان با صادرات چندین برابری نفت در مقایسـه با ایران و با تولید ناخالص داخلی بالاتر، بدهی خارجی سـنگین‌تر و به میزان ۲۸.۹ درصـد تولیـد ناخالص داخلـی دارد. وضعیت بدهی خارجی امارات بدتر است و معادل ۸۶.۵ درصد تولید ناخالص داخلی آن در سـال ۲۰۲۳ تخمین زده شـده اسـت. همین آمار نشان می‌دهد نداشتن یا کاهش بدهی خارجی همیشه نشان‌دهنده داشتن اقتصاد پرقدرت نیست.

■ ایران جامانده از وام‌های جهانی

وی بـا تاکیـد بر اینکه حدود ۲۰ سـال اسـت کـه ایران نتوانسـته از تسـهیلات بین‌المللی بهره‌مند شود، یادآور شد: کاهش بدهی خارجی ایران در سـال‌های گذشته به‌ویژه پس از خروج امریکا از برجام، اعمال تحریم‌های بیشتر اقتصادی و قرار گرفتن ایران در لیست سیاه FATF ازجمله دلایل عدم بهره‌مندی ایران از تسهیلات جهانی است. در واقع تحریم‌های اقتصادی آثار خود را بر مراودات خارجی ایران گذاشته و کشور ما نتوانسـته از تسهیلات خارجی بهره لازم را ببرد. در ضمن، محدودیـت مبادلات در کنار نبود امکان دریافت تسـهیلات خارجی به کاهش بدهی خارجی منجر شده است.

■ بی‌رغبتی سرمایه‌گذار

نـدری متذکر شـد: دولتمردان همیشـه از کاهـش بدهی خارجی به‌عنـوان یک‌دسـتاورد مهـم یاد کرده‌انـد؛ در صورتی‌که این باور از لحاظ اقتصادی کاملا غلط‌اسـت، زیـرا کاهش بدهی خارجی نشـانگر غنی شدن یک کشور یا بازپرداخت قرض نیست، بلکه بیانگر این مطلب است که خارجی‌ها به‌دلیل شرایط اقتصادی آن کشور، دیگر رغبتی به سرمایه‌گذاری در آنجا ندارند. در واقع سـایر کشورها به‌دلیل نداشـتن ثبات اقتصادی و درآمد ارزی مشخص، از وام دادن یا سرمایه‌گذاری در آن کشور ابا دارند.

■ برزیل در بحران

وی در پاسـخ به این پرسش که اگر استقراض خوب است چرا کشـوری نظیـر برزیل را با چالش جـدی مواجه کرده، اظهار کرد: استقراض همیشه خوب نیست. مثلا دولت چین اعتقادی به استقراض ندارد، چون دخل این کشور کفاف خرج آن را می‌دهد و رشـد اقتصادی در این کشـور بالاست، اما در کشوری نظیر برزیل در یک برهه زمانی پس از استقراض‌های زیاد در نتیجه سیاسـت‌های غلط، رشد اقتصاد کاهش یافته و این کشور در بازپرداخت وام‌های خود به مشکل بر خورد و همین موضوع منجر به بروز اعتراضات گسترده‌ای شد، چون بار بدهی خارجی بر دوش مردم افتاد.

> کاهش بدهی خارجی اتفاق مثبتی است که در اقتصاد ایران رخ داده؛ به‌شرط اینکه این کاهش ناشی از افزایش چشمگیر حجم درآمدهای ارزی دولت باشد

موفقیت ایران در کاهش بدهی خارجی

علی صادقی، کارشـناس مسـائل اقتصادی دربـاره تاثیر کاهش بدهی خارجی ایران بر اقتصاد کشور به صمت گفت: اینکه میزان بدهی‌های خارجی ایران کاهش یافته را می‌توان به فال نیک گرفت، زیرا استقراض خارجی در سال‌های اخیر، نه‌تنها برای کشـورهای درحال‌توسعه، بلکه برای کشورهای توسـعه‌یافته نیز به مشـکلی مهم تبدیل شده است. هر چه میزان استقراض خارجی کشوری کمتر باشد، آن کشور کمتر نگران شکل‌گیری بحران مالی خارجی خواهد بود.

■ استقراض، عامل بحران مالی

وی در ادامه افزود: در بسـیاری از کشورها، بحران جهانی و سیاست‌های پولی و مالی انبساطی منجر به افزایش سریع اسـتقراض‌های خارجی شـده و بدهی‌های عمومی ناپایدار در برخی کشـورها نظیر یونـان و آرژانتین بحران مالی این کشورها را به‌دنبال داشته است.

■ استقراض، شمشیر دولبه

این کارشناس مسائل اقتصادی با تاکید بر اینکه وام‌گیری خارجی حسن و قبح ذاتی ندارد، خاطرنشان کرد: استقراض خارجی برای هر کشوری یک ابزار است، اما این ابزار حسب آنکه چه کسانی، تحت چه شرایطی و چگونه بخواهند از آن اسـتفاده کنند، می‌تواند نیروی محرکه رونق اقتصاد شود یا تشـدیدکننده حرکت به سمت اضمحلال و انحطاط اقتصاد باشد.

صادقی متذکر شد: وجود برنامه‌ریزی دقیق برای مصارف وام گرفته‌شـده از جمله شـرایطی اسـت که دولت‌ها برای وام‌گیـری ارزی حتما باید به آن توجه کنند. آنچه در دنیا و در این زمینه مطرح می‌شـود این اسـت که هر کشوری که بدون برنامه اقدام به وام‌گیری خارجی کرده باشـد، خود آن وام ابزاری برای گسترش و تعمیق فساد، گسترش و تعمیق ناکارآمدی‌ها و عقب‌افتادگی کشـور و نابرابری‌های ناموجه فزاینده بوده اسـت؛ بنابراین حتی میزان کم بدهی خارجی اگر دقت لازم در مصرف آن وجود نداشـته باشـد، می‌تواند عواقبی خطرناک و فاجعه‌ساز داشته باشد.

■ بازپرداخت ارزی

وی در ادامه یادآور شـد: وقتی وامی ارزی گرفته می‌شـود، بازپرداخت آن نیز باید به شکل ارزی باشد؛ بنابراین دولت‌ها باید درآمد ارزی در آینده را مدنظر قرار دهند تا در بازپرداخت وام دچار مشـکل نشـوند؛ بر این اسـاس تا زمانی که در آن برنامـه مصـوب اطمینان حداقلی از امکان‌پذیری بازپرداخت وجـود نـدارد، بدهـی خارجی می‌تواند برای کشـور بسـیار خطرناک باشـد و اسـتقلال ملی را خدشه‌دار کند. برمبنای آنچه بیان شـد کاهش بدهـی خارجی ایران به حفظ اسـتقلال و کیان کشـور کمـک شـایانی می‌کنـد و هرچه بدهی خارجی ایران کاهش یابد می‌توان این انتظار را داشت که درآمدهای ارزی صرف مصارف عمرانی و داخلی شود.

سخن پایانی

بانک مرکزی میزان بدهی خارجی ایران را رو به کاهش اعلام کرده اسـت؛ یعنی در سـال گذشـته کشور نه‌تنها استقراض ارزی نداشته، بلکه قرض‌های قبلی را نیز تا حدودی کاهش داده است. موافقان استقراض ارزی بر این باورند که اتفاقا کشوری به سـراغ اسـتقراض می‌رود که دارای یک اقتصاد پویاسـت؛ این کشور از تمام منابع با بهره‌وری بالا استفاده می‌کند، اما برای رشد بیشتر به تامین سرمایه نیاز دارد. در چنین بستری، بدهی خارجی با خود رشد و شکوفایی اقتصادی به همراه می‌آورد، اما در نقطه مقابل کارشناسان مخالف، بدهی خارجی را عامل ایجاد بحران در اقتصاد کشورها حتی کشورهای توسعه‌یافته می‌دانند و معتقدند استقراض زیاد و بدون برنامه در بلندمدت اقتصاد هر کشوری را با چالش‌های ارزی مواجه می‌کند.

نوبت اول
شناسه ۱۴۸۷۸۶۴

آگهی فراخوان مناقصه عمومی دو مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی یکپارچه

شرکت مجتمع گاز پارس‌جنوبی در نظر دارد اقلام مورد نیاز خود را با شرایط ذیل بصورت برگزاری مناقصه عمومی دومرحله‌ای از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) تامین نماید:

شماره فراخوان در سامانه ستاد ایران	۲۰۰۲۰۹۷۸۴۷۰۰۰۰۰۶
شماره مناقصه و تقاضا	مناقصه ۱۴۰۲/۰۰۳ - تقاضای OE-M-۰۱۴۰۱۱۴
موضوع مناقصه/ شرح مختصر اقلام درخواستی	خرید فیلتر المنت
مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار	۷۲۶/۰۰۰/۰۰۰ ریال (هفتصد و بیست و شش میلیون ریال)
نوع تضمین شرکت درفرایند ارجاع کار	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار بصورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین‌نامه تضمین شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ ه مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیات وزیران می باشد.
مبلغ برآوردی مناقصه	۱۴،۵۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (چهارده میلیارد و پانصد و بیست میلیون ریال)
آخرین مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی و فنی در سامانه ستاد	۱۰ روز پس از درج نوبت دوم آگهی در صفحه اعلان عمومی سامانه ستاد ایران می‌باشد.
آخرین مهلت بارگذاری و ارسال مستندات ارزیابی کیفی (رزومه) و پیشنهادات فنی و مالی در سامانه ستاد	ظرف مدت دو هفته پس از انقضای مهلت دریافت اسناد می‌باشد.
آدرس مناقصه‌گزار	استان بوشهر - شهرستان عسلویه - شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی -فاز ۲ و ۳ - ساختمان شهید مهدوی -مدیریت بازرگانی -اداره خرید - گروه خرید مکانیک عمومی -اتاق ۲۱۷

بدیهی اسـت کلیـه فرآیند برگزاری مناقصه الکترونیکی از طریق درگاه سامانـه تـدارکات الکترونیکی دولت (سـامانـه سـتاد) به نشانی: WWW.SETADIRAN.IR انجام می‌پذیرد و به پیشنهاد های خارج از سـامانه سـتاد هیچگونه ترتیب اثری داده نخواهد شد و مناقصه گران بایستی نسبت به ثبت‌نام در سامانه ستاد و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی اقدام نمایند.
مناقصه‌گران می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت سامانه ستاد مراجعه و یا با شماره تلفن‌های ۰۷۷۳۱۳۱۲۲۲۰-۲۲۷۷-۲۲۱۸ تماس حاصل فرمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۲/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۲/۱۶
روابط عمومی شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

سرمایه‌گذاری ۲ شرکت چینی در خوزستان

سفیر چین در ایران بابیان اینکه ۲ شرکت بزرگ چینی در خوزستان طرح سرمایه‌گذاری دارند، گفت: دیگر شرکت‌های چینی نیز می‌توانند برای سرمایه‌گذاری و همکاری‌های مشترک در استان خوزستان حضور یابند. به گزارش ایرنا، چانگ هوا در نشستی با استاندار خوزستان در اهواز افزود: غیر از همکاری میان ۲ کشور ایران و چین، استان شان‌دونگ چین با استان خوزستان رابطه خواهرخواندگی دارد. وی اظهار امیدواری کرد تا با توجه به رابطه خوب ۲ کشور و نیز ظرفیت گردشگری خوزستان، گردشگران زیاد از چین به خوزستان سفر، و از آثار تاریخی این استان دیدن کنند. وی بر انجام تبلیغات لازم برای جذب گردشگران به خوزستان و معرفی آثار تاریخی این استان تاکید کرد. چانگ هوا ادامه داد: کشور چین مانند استان خوزستان که دارای اقوام مختلفی است، ۵۶ قوم دارد. وی ارتقای سطح روابط ۲ کشور ایران و چین، را موجب ورود شرکت‌های چینی برای سرمایه‌گذاری به ایران دانست و ادامه داد: ۱۸ بیانیه همکاری ۲ کشور چین و ایران امضاشده و در زمینه‌های سیاسی، علمی و فرهنگی اجماع زیادی وجود دارد. سفیر چین گفت: همانگونه که به کشور خود احترام می‌گذاریم و از تمامیت ارضی خود حمایت می‌کنیم از کشور ایران در مقابل کشورهای غربی، که به بهانه‌های مختلف به منافع چین و ایران حمله می‌کنند، حمایت می‌کنیم.وی ارائه طرح برقراری رابطه بین ایران و عربستان از سوی چین را در راستای صلح و پیشرفت و توسعه منطقه بسیار مفید خواند. شایان‌ذکر است غیر از همکاری میان ۲ کشور ایران و چین، استان شان‌دونگ چین با استان خوزستان رابطه خواهرخواندگی دارد.

با هدف توسعه مراودات تجاری بوشهر و پکن

خط مستقیم کشتیرانی ایجاد شود

توسعه ارتباطات تجاری بین بوشهر و چین نیازمند فراهم‌سازی برخی پیش‌نیازها است که یکی از آنها ایجاد خط مستقیم کشتیرانی بین بوشهر و بنادر کشور چین است.استان بوشهر یکی از مهم‌ترین مبادی ورودی و خروجی کشور محسوب می‌شود و بخش قابل توجهی از کالاهای صادرات و وارداتی از طریق گمرکات این استان صادر یا وارد می‌شوند.

بوشهر با کشورهای مختلفی مراوده تجاری دارد که بر اساس گزارش‌های عملکرد گمرک که به‌صورت ماهانه، فصلی و یا سالانه اعلام می‌شود، بیشترین صادرات بنادر بوشهر به کشورهای چین و امارات بوده و بیشترین میزان واردات نیز از همین کشورها بوده است. ایران و چین سابقه طولانی در عرصه تجاری دارند و ضمن صادرات کالاهای متنوع و متعدد از کشورمان به چین، بخش زیادی از کالاهای وارداتی به کشورمان، مربوط به تولیدات چینی‌ها است.

توسعه صادرات و واردات با کشور یکی از برنامه‌های مهم است که بندر بوشهر می‌تواند نقش مهمی در این زمینه داشته باشد؛ به‌شرط که بخشی از پیش‌نیازها ازجمله ایجاد خط مستقیم کشتیرانی ایجاد شود.

عکس: صمت

گمرکات استان بوشهر مراودات گسترده‌ای با کشور چین‌دارند و آمادگی لازم برای توسعه تجارت با چینی‌ها وجود دارد

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

مدیرکل امور اقتصاد و دارایی استان بوشهر در نشست فعالان اقتصادی استان بوشهر با رئیس انجمن دوستی ایران و چین اظهار کرد: کشور چین دارای جمعیت بالایی است و می‌تواند بازار خوبی برای محصولات کشورمان باشد.

رسول زارعی بابیان اینکه ورود کالاهای استان بوشهر به بازار چین می‌تواند زمینه‌ساز گشایش‌های فراوانی باشد، تصریح کرد: باید اقدامات اساسی برای توسعه روابط تجاری بین ایران و چین صورت گیرد.

وی با اشاره به اینکه بوشهر با چین ارتباط تجاری گسترده‌ای دارد تصریح کرد: استان بوشهر می‌تواند دروازه ورود چینی‌ها به کشور باشد و این موضوع باید توسط مدیریت گردشگری استان بوشهر و همکاری انجمن دوستی ایران و چین دنبال شود.

مدیرکل امور اقتصاد و دارایی استان بوشهر توسعه ارتباطات را یک ضرورت دانست و افزود: باید شرایط مناسب برای توسعه مناسبات بین بوشهر و کشور چین فراهم شود.

▣ آمادگی گمرک برای توسعه روابط

مدیرکل گمرک بوشهر نیز گفت: گمرکات استان بوشهر در صادرات و واردات کالا مراودات گسترده‌ای را با کشور چین‌دارند و آمادگی لازم برای توسعه تجارت با چینی‌ها وجود دارد.

علی سلیمانی با اشاره به آمادگی گمرک برای توسعه روابط تجاری اظهار کرد: گمرکات استان بوشهر خدمات بدون محدودیت را به فعالان اقتصادی در دورترین نقاط این استان دارد.

وی اضافه کرد: گمرکات استان بوشهر به‌عنوان نوک پیکان در خدمات تجاری بوشهر، آماده همکاری با بازرگانان بوشهری و چینی است و از برنامه‌های روابط تجاری ۲ کشور استقبال می‌کند.

▣ مشارکت چین در طرح‌های اقتصادی بوشهر

استاندار بوشهر نیز در نشست با رئیس انجمن دوستی ایران و چین با تشریح ظرفیت‌های استان بوشهر در حوزه‌های اقتصادی انرژی، کشاورزی و صنایع دریایی خواستار مشارکت طرف‌های چینی در طرح‌های اقتصادی استان بوشهر شد.

احمد محمدی زاده بیان کرد: با پیگیری‌های صورت گرفته و در سفر دوم رئیس‌جمهوری و هیات دولت به استان بوشهر شاهد تسریع در احداث راه‌آهن شیراز عسلویه بوشهر بوده‌ایم.

وی گفت: استفاده بیشتر از منابع مالی و فناوری شرکت‌های چینی در پیشبرد احداث این طرح راهبردی بسیار ضروری است.

▣ توسعه مناسبات ایران و چین

رئیس انجمن دوستی ایران و چین نیز با اشاره به ظرفیت‌های بسیار بالای بوشهر اظهار کرد: جمهوری اسلامی ایران ارتباط گسترده‌ای با کشور چین دارد و برای توسعه مناسبات در زمینه‌ها مختلف آماده هستیم.

علاءالدین بروجردی در این نشست با اشاره به رویکردهای نوین این انجمن در حوزه همکاری‌های مشترک میان دو کشور کهن و متمدن ایران و چین برای تعمیق روابط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی میان چین و استان بوشهر اعلام آمادگی کرد.

وی با اشاره به اینکه استان‌های مرزی در اولویت توسعه روابط با کشورهای دیگر هستند ادامه داد: بوشهر دارای ظرفیت‌های بسیار خوبی برای توسعه مناسبات و ارتباطات تجاری با کشور چین است.

رئیس انجمن دوستی ایران و چین بیان کرد: یکی از خواسته‌های فعالان اقتصادی استان بوشهر راه‌اندازی خط کشتیرانی مستقیم و ایجاد خط پروازی که می‌تواند در تقویت ارتباطات نقش مهمی داشته باشد.

> استفاده بیشتر از منابع مالی و فناوری شرکت‌های چینی در پیشبرد طرح احداث راه‌آهن شیراز – عسلویه راهبردی بسیار ضروری است

سخن پایانی

چین در صدر مقاصد کالاهای صادراتی از گمرکات استان بوشهر قرار گرفته است و بر همین اساس انتظار می‌رود زیرساخت‌های مناسبی همچون ایجاد خط کشتیرانی مستقیم بین بوشهر و چین فراهم شود.

با توجه به اینکه توسعه مناسبت تجاری نیازمند ارتباط فعالان اقتصادی و رفت‌وآمدهای مکرر است، برنامه‌ریزی برای ایجاد خط هوایی مستقیم بین بوشهر و شهرهای چین نیز می‌تواند یکی از اقدامات باشد.

ظرفیت اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین باید برای افزایش روابط تجاری و توسعه اقتصادی استفاده شود تا شاهد توسعه روابط و مراودات فعالان اقتصادی دو طرف باشیم.

معاون طرح‌های توسعه معدن ایمیدرو خبر داد
افزایش اشتغالزایی در منطقه ویژه معدنی خلیج‌فارس

معاون طرح‌های توسعه معدن و صنایع معدنی سازمان ایمیدرو حرکت بر اساس برنامه زمان‌بندی و مشخص بودن جزییات اجرایی امور را مورد تاکید قرارداد و گفت: به دنبال ایجاد زیرساخت و در اختیار قراردادن فضا برای ایجاد توسعه در صنعت کشور، اشتغالزایی و تولید هستیم. به گزارش خبرنگار صمت از هرمزگان، حسام مقدم علی معاون طرح‌های توسعه معدن و صنایع معدنی سازمان ایمیدرو در راس هیاتی وارد بندرعباس شد و از وضعیت پروژه‌های سایت توسعه، زیرساخت‌ها، ظرفیت‌های موجود و سایر پروژه‌های منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس بازدید کرد.

وی در حاشیه‌ی این سفر گفت: سیاست سازمان ایمیدرو زمین فروشی و معامله ملک نیست بلکه ما به دنبال ایجاد زیرساخت و در اختیار قراردادن فضا برای ایجاد توسعه در صنعت کشور، اشتغالزایی و تولید هستیم و در این وضعیت اولویت ما توسعه صنایع معدنی و فلزی است.

مقدم علی حرکت بر اساس برنامه زمان‌بندی و مشخص بودن جزییات اجرایی امور را مورد تاکید قرارداد و گفت: طرح‌های زیرساختی همانند پروژه‌های برق‌رسانی و ایجاد نیروگاه‌ها، پروژه‌های هدایت آب‌های سطحی و پروژه‌های ایجاد راه‌های دسترسی باید شفاف باشد و انتظار داریم پیشرفت پروژه بر اساس زمان‌بندی‌های صورت گرفته محقق شود.

وی تصریح کرد: منابع مالی سازمان ایمیدرو محدود است و اولویت تزریق منابع افزایش راندمان ظرفیت‌های فعلی و تکمیل پروژه‌های با درصد پیشرفت بالا خواهد بود.

وی اظهار کرد: سال گذشته هزار و ۱۵۹ میلیارد تومان در زیرساخت‌های منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس هزینه شده است و تلاش داریم این رقم در سال پیش رو افزایش یابد و شاهد توسعه بیشتر باشیم.

معاون طرح‌های توسعه معدن و صنایع معدنی سازمان ایمیدرو، سرمایه‌گذاری در مناطق ویژه را بسیار جذاب برای سرمایه‌گذاران توصیف کرد و افزود: مدیران منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس امسال باید آمادگی افزایش ظرفیت حمل‌ونقل ریلی را داشته باشند و پیش‌بینی من ایجاد رونق بیشتر در این حوزه است. مقدم علی در بیان کرد: منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی نیز طرح‌هایی با مشارکت صنایع مستقر و با اجرای شرکت تامین و توسعه زیرساخت آغاز کرده است که امیدواریم بتوانیم با همکاری مرکز و همراهی مدیران ارشد و مقامات استانی هرمزگان قسمتی از محرومیت‌های مردم غرب بندرعباس را برداییم.

در سومین پنجشنبه صنعتی خانه صمت یزد عنوان شد
کلینیک مشاوره خانه صمت آماده همکاری با تولیدکنندگان

سومین پنجشنبه صنعتی خانه صمت یزد در شرکت یزد پلیمر واقع در شهرک صنعتی یزد برگزار شد. به گزارش خبرنگار صمت از یزد، سید علی‌اکبر کلانتر رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت استان یزد و با حضور در شرکت یزد پلیمر و بازدید از بخش مختلف تولیدی این شرکت به بررسی مشکلات و موانع پیش روی این شرکت پرداختند.

رئیس خانه صمت استان یزد بابیان اینکه کمیسیون مشاوره و عارضه‌یابی صنایع، معادن و بازرگانی را در خانه صنعت معدن و تجارت استان یزد راه‌اندازی شده و در ۱۴ دپارتمان مشغول فعالیت است، گفت: دپارتمان‌های مشاوره خانه صمت یزد بر اساس نیاز صنایع، واحدهای تولیدی و فعالان اقتصادی طراحی‌شده و این نیازسنجی در شکل‌گیری کمیسیون مشاوره خانه صمت باعث استقبال هر چه بیشتر فعالان اقتصادی شده است.

کلانتر هدف از بازدید کمیسیون مشاوره خانه صمت یزد از صنایع را آشنایی هر چه بیشتر با خطوط تولید و دسترسی آسان‌تر فعالان اقتصادی به خدمات مشاوره خانه صمت عنوان کرد.

وی با تاکید بر اهمیت مشاوره و راهنمایی تخصصی قبل از شکل‌گیری یک واحد صنعتی و تولیدی، تصریح کرد: بسیاری از مشکلات صنعتگران به علت ناآگاهی است و با یک مشاوره صحیح و تخصصی رفع خواهد شد.

کلانتر از همه فعالان اقتصادی استان دعوت کرد تا با کلینیک مشاوره خانه صمت یزد ارتباط داشته و مشکلات را ابتدا از این مسیر بررسی و رفع کنند.

رئیس خانه صمت یزد در ادامه به فعالیت دپارتمان‌های مشاوره تخصصی در حوزه پولی و بانکی، حقوقی، مالیاتی، محیط‌زیست، بازرگانی، تامین اجتماعی، قانون کار، HSE و بهداشت و ایمنی محیط کار، انرژی و همچنین خدمات بیمه‌ای، گمرک، خدمات کسب‌وکار و بیمه‌های تجاری و بازرگانی اشاره و بر ضرورت انجام مشاوره از سوی تولیدکنندگان و صادرکنندگان و فعالان معدنی تاکید کرد. در ادامه این نشست محمدحسین چشم براه مدیرعامل شرکت یزد پلیمر با استقبال از کمیسیون مشاوران خانه صمت یزد و تاکید بر ضرورت فعالیت این کمیسیون در خانه صمت به معرفی بخش‌های مختلف شرکت پرداخت و از مشکلات تولید و صادرات سخن گفت.

وی با اشاره به اینکه ۹۰ درصد محصولات شرکت یزد پلیمر صادراتی است گفت: به علت نوسانات نرخ ارز در حوزه صادرات،این واحد تولیدی با وجود حضور در بازارهای بین‌المللی با مشکلات جدی مواجه است.

چشم براه با هشدار نسبت به‌احتمال تعطیلی برخی از واحدهای تولیدی به علت سیاست‌های پولی و بانکی، گفت: شرکت یزد پلیمر بارها به‌عنوان صنعت سبز، تولیدکننده و صادرکننده برتر شناخته‌شده است ولی هم‌اکنون با مشکلات مالیاتی و ارزی دست‌وپنجه نرم می‌کند.

وی با انتقاد از رویکرد برخی مدیران به‌ویژه در حوزه‌های بانکی و مالیاتی استان یزد، گفت: در صورت اصلاح نشدن رویه و ساختار برخی مدیران در استان یزد برخی از شرکت‌ها آماده انتقال دفاتر خود از یزد به تهران هستند همچنان که تاکنون هم صورت گرفته است و این موضوع نگران‌کننده‌ای است.

مدیرعامل شرکت یزد پلیمر بابیان استفاده نادرست از مالیات‌ها همچنین اجبار در بازگشت ارز صادرات به کشور، گفت: این موارد تاکنون ضربه بزرگ اقتصادی به کشور زده است. چشم براه از عدم همکاری برخی مدیران استان یزد به‌ویژه در حوزه مالیات با فعالان اقتصادی انتقاد کرد.

ثبت ملی بیش از ۱۰۰ اثر ناملموس گیلان

اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گیلان از ثبت ملی ۱۱۵ اثر میراث ناملموس استان از ۱۵ سال پیش تاکنون خبر داد. به گزارش ایلنا از رشت، ولی جهانی گفت: ازسال ۱۳۸۷ تاکنون، ۱۱۵ اثر ناملموس متعلق به شهرستان‌های مختلف گیلان در فهرست آثار ملی کشور ثبت شد.

وی افزود: امسال اسناد ۲۰ اثر ناملموس برای انجام اقدامات اولیه مستندسازی شامل تهیه فیلم و عکس با همکاری فرمانداری‌ها شناسایی و جمع‌آوری شد.

ولی جهانی همچنین از ثبت ملی ۱۶ اثر ناملموس در زمینه آداب و رسوم و غذاهای بومی محلی در سال گذشته خبر داد و گفت: در تلاشیم در سال ۱۴۰۲ تعداد بیشتری از این آثار را به ثبت ملی برسانیم.

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان گیلان، مستندسازی آثار ثبت شده و انتشار و معرفی آن از طریق رسانه‌ها، جشنواره‌ها و وبینارهای مرتبط، برگزاری کارگاه آموزشی و چاپ کتاب را از راه‌های شناسایی و معرفی آثار ناملموس ثبت شده عنوان کرد.

تعریف ۹ کاربری برای مدیریت جنگل‌های شمال

رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور گفت: تاکنون ۷۵ لایه مطالعاتی در عرصه‌های جنگلی شمال کشور انجام شده و به ۹ کاربری برای مدیریت جنگل ها شمال رسیده اند.

به گزارش مهر، عباسعلی نوبخت در گفت‌وگو با خبرنگاران سطح جنگل‌های شمال کشور را دو میلیون و چهار هزار هکتار اعلام کرد و گفت: این آمار مطابق سند دفتر مطالعات سازمان جنگل‌ها است.

وی با عنوان اینکه جنگل‌ها از دهه ۴۰ تاکنون مدیریت می‌شود، افزود: این عرصه‌ها در قالب طرح‌های جنگل کاری مبتنی بر مسائل اکولوژیک مدیریت می‌شود.

نوبخت با عنوان اینکه جنگل‌های شمال فقط مختص چوب و گیاهان دارویی نیست، افزود: ارزش کل کالاهای مبادله‌ای در جنگل حدود ۲۰ درصد ذخایر است و بقیه کالاهای غیرقابل مبادله است.

رئیس سازمان جنگل‌ها با بیان اینکه هر هکتار از جنگل‌های شمال کشور حدود هزار و ۵۰۰ هکتار آب را ذخیره می‌کند، افزود: جنگل‌های شمال کشور سالانه بیش از سه میلیارد مترمکعب آب را در خود ذخیره می‌کنند.

نوبخت افزود: برای حفظ جنگل‌ها طبق قانون برنامه ششم توسعه باید نسبت به طرح جایگزین مدیریت جنگل اقدام می‌شد که بنا به دلایلی این طرح عقب مانده است.

وی گفت: تاکنون ۷۵ لایه مطالعاتی در عرصه‌های جنگلی شمال کشور مورد مطالعه قرار گرفت و به ۹ کاربری رسیدند و اصل کار بر این است که مردم در این طرح‌ها دیده شوند.

گزارش خبری

لزوم بهره‌گیری از اقتصاد کرانه‌ای

۱۰ اردیبهشت سالروز اخراج پرتغالی‌ها از تنگه هرمز و خلیج‌فارس، روز ملی خلیج‌فارس نام گرفته است؛ دریایی پر از ظرفیت که نمادی از هویت ایرانیان محسوب می‌شود. هر چند از برخی از ظرفیت‌های خلیج‌فارس تاکنون به خوبی استفاده شده است ولی بسیاری از ظرفیت‌های خلیج‌فارس تاکنون یا ناشناخته مانده و یا اینکه به خوبی از آنها استفاده نشده است.

▣ ظرفیت خلیج‌فارس در آبزی‌پروری

از گذشته‌های دور تاکنون صید و صیادی یکی از مهم‌ترین ظرفیت‌های اقتصادی خلیج‌فارس برای مردم ساحل‌نشین محسوب می‌شده است و اکنون نیز از این ظرفیت استفاده می‌شود. در کنار صید و صیادی، آبزی‌پروری گامی مهم برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های خلیج‌فارس است؛ فعالیتی اقتصادی که هم برای خلیج‌فارس و حفظ ذخایر آن مفید است و هم برای ساحل‌نشینان اشتغال‌آفرین و محلی برای درآمدزایی است. مدیرکل شیلات استان بوشهر در گفت‌وگو با مهر اظهارکرد: به منظور توسعه آبزی‌پروری در اراضی ساحلی خلیج‌فارس اقدامات خوبی صورت گرفته و طرح‌های مهمی در دست اجرا است. عقیل امینی با اشاره به اینکه اراضی ساحلی خلیج‌فارس به محلی برای تولید میگوی پرورشی تبدیل شده است، روند تولیدی میگوی پرورشی در استان بوشهر را صعودی دانست.

وی اضافه کرد: سال گذشته ۳۸ هزار تن میگوی پرورشی در اراضی ساحلی استان بوشهر تولید شد که یک رکورد محسوب می‌شود و امسال شاهد افزایش این میزان خواهیم بود. مدیرکل شیلات استان بوشهر از آغاز ذخیره‌سازی سه میلیارد قطعه بچه میگو در بیش از هفت هزار هکتار اراضی ساحلی استان خبر داد و گفت: پیش‌بینی می‌شود که امسال حدود ۴۴ هزار تن میگو پرورشی در استان بوشهر تولید شود.

امینی با بیان اینکه امسال اراضی ساحلی برای پرورش میگو افزایش یافته است تصریح کرد: سال گذشته ۶ هزار و ۴۶۰ هکتار اراضی ساحلی تحت پوشش میگو پرورشی بود که امسال مساحت اراضی پرورش میگو استان بوشهر به هفت هزار و ۲۵۹ هکتار افزایش یافته است. وی از فعال شدن ۴۰۲ مزرعه پرورش میگو در استان بوشهر خبر داد و بیان کرد: اکنون عملیات ذخیره‌سازی بچه میگو در اراضی ساحلی استان آغاز شده است. مدیرکل شیلات استان بوشهر با اشاره به فعال شدن ۲۲ کارگاه تکثیر بچه میگو در استان تصریح کرد: عملیات تولید بچه میگو در ۲۲ کارگاه تکثیر این آبزی در استان به میزان سه میلیارد قطعه بچه میگو آغاز شده است.

▣ توسعه گردشگری دریایی

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر در گفت‌وگو با خبرنگار مهر اظهارکرد: هم‌جواری با خلیج‌فارس یک موهبت و امتیاز بزرگ برای استان بوشهر است.

اسماعیل سجادی منش گردشگری دریایی را یکی از ظرفیت‌های مهم اقتصاد کرانه‌ای برای استان بوشهر دانست و اضافه کرد: تلاش فراوانی برای توسعه گردشگری دریایی در این استان صورت گرفته است.

وی ایجاد و توسعه مراکز تفریحی و گردشگری دریایی در نقاط مختلف استان بوشهر را یک برنامه مهم دانست و ادامه داد: از همه ظرفیت‌ها برای حمایت از بخش خصوصی برای توسعه گردشگری دریایی استفاده می‌شود.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر تصریح کرد: گردشگری دریایی علاوه بر درآمدزایی، نقش مهمی در اشتغال‌آفرینی و معرفی استان بوشهر و ایران به سایر نقاط دنیا خواهد داشت.

▣ تسهیل تجارت دریایی در خلیج‌فارس

مدیرکل بنادر و دریانوردی استان بوشهر در گفت‌وگو با مهر ضمن تبریک دهم اردیبهشت ماه روز ملی خلیج‌فارس اظهارکرد: خلیج‌فارس نامی پرآوازه به دیرینگی تاریخ و بخشی ناگسستنی از هویت تاریخی و تمدن دیرپای ایران زمین است.

محمد شکیبی نسب اضافه کرد: دهم اردیبهشت ماه، روز ملی خلیج‌فارس مجالی کوتاه برای پاسداشت حقیقت تاریخی این دریای بی‌کران است که از دیرباز یکی از مهم‌ترین مراکز تبادل تمدن‌های گوناگون بوده است. وی خاطرنشان کرد: در راستای توسعه تجارت دریایی و مراودات تجاری در خلیج‌فارس اقدامات خوبی برای توسعه بندر بوشهر صورت گرفته و طرح‌های متعددی در این بندر در دست اجرا است.

شکیبی نسب افزود: اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر در راستای توسعه روابط تجاری و افزایش تعاملات اقتصادی از تمامی ظرفیت‌های خود بهره خواهد گرفت و در این خصوص آماده هرگونه همکاری است. وی ادامه داد: بنادر استان بوشهر از ظرفیت‌های متنوعی برای فعالیت سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی هستند که کانون این ظرفیت‌ها در مجتمع بندری نگین واقع است. شکیبی نسب یادآور شد: پروژه‌های جاده دسترسی، تأسیسات زیربنایی و پایانه صادرات مواد معدنی از جمله پروژه‌های شاخص در دست اجرا در بوشهر هستند. وی افزود: پیش‌بینی می‌شود با بهره‌برداری از پروژه‌های یاد شده علاوه بر رونق بندر بوشهر شاهد هموارسازی بستر فعالیت برای سرمایه‌گذاران مختلف داخلی و خارجی باشیم.

سه‌شنبه
۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۲- ۱۱ شوال ۱۴۴۴ - ۲ مه ۲۰۲۳- شماره ۲۳۰۹- پیاپی ۳۶۲۷

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

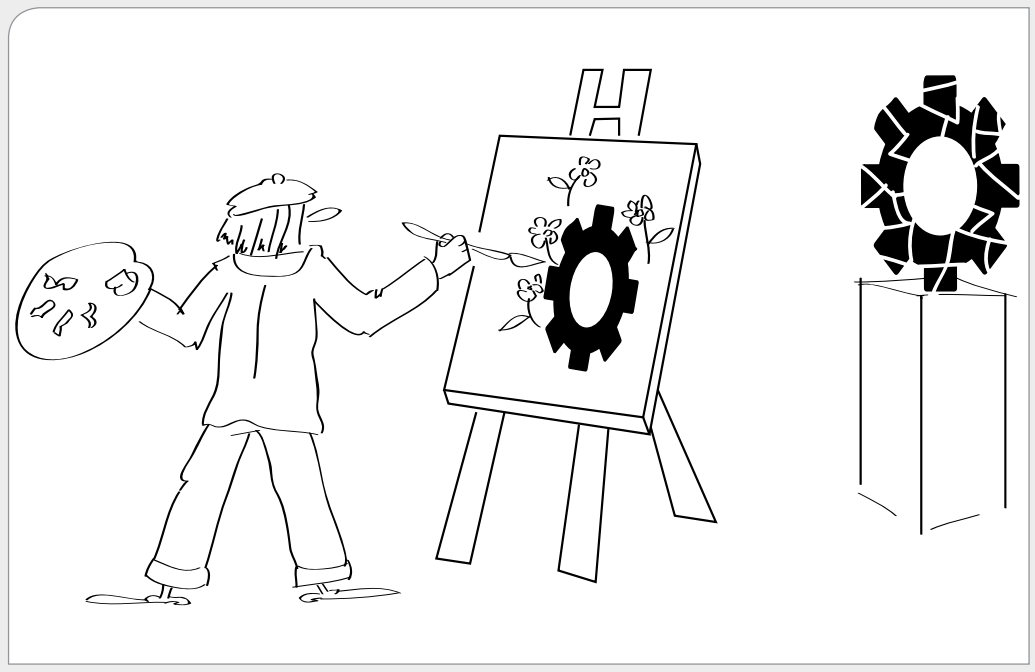
صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: (داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱ در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱ در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲
عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

تفکیک یا اصلاح؛ مسئله این است

زمزمه‌های تشکیل وزارت بازرگانی دوباره آغاز شده و با تغییر وزیر صمت وارد فاز جدیدی می‌شود. بسیاری معتقدند ادغام و تفکیک وزارتخانه‌ها با هر هدف و برنامه‌ای که صورت پذیرد، هزینه‌های سنگینی برای کشور و مردم در بر خواهد داشت؛ حال نکته ضروری باشد که باید منافع و مضرات تفکیک دوباره وزارت صمت با منافع و مضرات اصلاح ساختار ادغام توسط دولت مقایسه و تشریح شود تا تمام بخش‌های منتفع از ادغام و تفکیک در جریان دلایل اصلی این تصمیم قرار گیرند.

تفکیک و ادغام دستگاه‌های مرتبط با تولید و تجارت در دولت، قدمتی به‌طول قریب یک قرن دارد؛ به این صورت که پس از تشکیل وزارت تجارت در سال ۱۲۸۵ و تغییر نام آن در سال ۱۳۰۲ به وزارت فواید عامه، این وزارتخانه در سال ۱۳۰۸ به دو وزارت اقتصاد ملی و طرق و شوارع تجزیه شد. سپس وزارت اقتصاد ملی در نخستین تحول ساختار تولید و تجارت، در سال ۱۳۱۶، به دو وزارت تجارت و وزارت صنایع و معادن تغییر شکل داد. این دو وزارتخانه در سال ۱۳۲۰ در قالب وزارت بازرگانی و پیشه و هنر ادغام‌شده و در سال ۱۳۲۶ به وزارت اقتصاد ملی تغییر نام دادند. با این حال این وزارتخانه در سال ۱۳۳۴ دوباره به دو وزارت بازرگانی و وزارت صنایع و معادن تفکیک شد، اما این دو حوزه دوباره در سال ۱۳۴۱ در قالب وزارت اقتصاد به‌هم پیوستند. در ادامه و در سال ۱۳۵۲، وزارت اقتصاد به ۳ وزارتخانه بازرگانی، صنایع و معادن و اقتصاد و امور دارایی تفکیک شد.

در سال ۱۳۵۳ «وزارت بازرگانی» از وزارت اقتصاد تفکیک و به‌طور مستقل و با اهداف مشخص شروع به فعالیت کرد. ۱۶ تیر سال ۱۳۵۳ نیز قانون تشکیل این وزارتخانه به تصویب مجلس شورای ملی سابق و در ۲۶ تیر همان سال به تصویب مجلس سنای آن زمان رسید. در سال ۱۳۵۹ دوباره تشکیلات وزارت بازرگانی با تغییراتی به تصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور رسید که شامل ۹ معاونت بود.

تشکیلات وزارت بازرگانی که از سال ۱۳۵۹ بدون تغییر باقی‌مانده بود. در سال ۱۳۶۰ به دو وزارتخانه معادن و فلزات و صنایع تفکیک شد. وزارت صنایع نیز یک سال بعد در حالی به دو وزارت صنایع و وزارت صنایع سنگین تجزیه شد که این دو در سال ۷۳ دوباره در قالب وزارت صنایع به هم پیوستند. در سال ۱۳۷۷ با جهت‌گیری تصویب بخش کارشناسی و تخصصی، کوچک‌سازی و واگذاری امور خدماتی و پشتیبانی به بخش غیردولتی در مسیر تحول قرار گرفت.

در سال ۱۳۷۹ نیز وزارت جدیدی با عنوان وزارت صنایع و معادن با ادغام وزارت صنایع و وزارت معادن و فلزات پدید آمد.

این تشکیلات با اصلاحاتی در دی ۱۳۸۳ با ۴ معاونت و ۸ موسسه و شرکت وابسته به تایید سازمان مدیریت رسید. در سال ۱۳۸۴ با پیشنهاد وزیر بازرگانی، معاونت هماهنگی، توسعه منابع و امور مجلس به دو معاونت اداری و مالی و معاونت هماهنگی و امور مجلس تفکیک شد و معاونت‌ها به ۵ معاونت افزایش یافت.

در نهایت در سال ۱۳۹۰، حوزه‌های بازرگانی و صنایع و معادن که سال ۱۳۵۲ از هم جدا شده بودند، دوباره به هم پیوستند و وزارت صنعت، معدن و تجارت یا همان صمت امروزی تشکیل شد. تغییر و تحولات فوق، نشانگر نوعی بیقراری سیاست‌گذاری در بخش‌های صنعت و معدن و تجارت است که تا امروز نیز ادامه یافته است.

در سیر تحولاتی که به آن اشاره شد، گرچه تغییری در دهه ۹۰ دیده نمی‌شود، اما دولت و مجلس در این سال‌ها چندین بار تلاش کردند تا حوزه بازرگانی دوباره از وزارت صمت جدا شود. نقطه اوج این ماجرا نیز به سال ۹۸ برمی‌گردد؛ یعنی تنها دو سال مانده به پایان عمر دولت روحانی.

اظهارات روحانی در مرداد ۹۹ حاکی از آن بود که اداره وزارتخانه صمت در شرایط تحریم توسط دولت دشوار شده و موضوع لزوم کنترل و نظارت بر قیمت‌ها نیز به عمق مسئله افزوده بود. با این حال این اتفاق نیفتاد؛ تا اینکه دولت سیزدهم از موافقت دولت با تشکیل وزارت بازرگانی خبر داده و این لایحه با رفت‌وبرگشت فراوان در انتظار رای مجلس است.

این بار دولت قصد دارد همان وزارتخانه‌های ادغام‌شده را تفکیک کند. بسیاری از منتقدان ادغام مدعی‌اند بخش بازرگانی طی این ۱۱ سال تضعیف شده و توان کافی برای حفظ موازنه بین تولید و فروش را ندارد.

آنچه در این انتقادات بیش از همه منطقی به‌نظر می‌رسد تاثیر بخش بازرگانی مستقل در افزایش سهم صادرات غیرنفتی در اقتصاد کشور است. برای تقویت نقش بازرگانی در اقتصاد ابتدا باید تعریفی دقیق، جامع و یکپارچه بین تصمیم‌سازان و سیاست‌گذاران اقتصاد کشور ایجاد شود.

آنچه از گذشته برای بازرگانی تعریف شده مجموعه سیاست‌گذاری‌هایی است که دربرگیرنده بستر جریان گردش کالا، خدمات و اطلاعات اقتصادی است؛ به‌عبارت دیگر تمامی مبادلات اقتصادی مانند خرید و فروش کالا و خدمات، زیرساخت‌های فیزیکی، نهادی و حقوقی و خدمات بانکی و مالی بازرگانی و رفتار این بخش از اقتصاد برای بهبود فضای کسب‌وکار است.

اما بررسی اهداف ادغام دو وزارتخانه بازرگانی و صنایع و معادن سابق نشان‌دهنده آن است که نه‌تنها در زمان ادغام زمینه و زیرساخت لازم برای دستیابی به این اهداف فراهم نبود، بلکه طی سال‌های بعد از ادغام نیز تلاشی برای رفع مشکلات صورت نگرفت. حال با تغییر جدید در بدنه وزارتخانه و ادغام دوباره، چه مشکلاتی و با چه سازکارهای عملیاتی حل خواهند شد.

دریچه

راه‌اندازی نخستین کتابخانه و موزه تخصصی روابط عمومی

تفاهمنامه راه‌اندازی نخستین کتابخانه و موزه تخصصی روابط عمومی ایران در آستانه سالگرد تاسیس انجمن روابط عمومی ایران و روز روابط عمومی با حضور خسرو رفیعی رئیس انجمن روابط عمومی ایران و حمید آدینه رئیس هیات‌مدیره موسسه فرهنگی و هنری پژواک اندیشه خلاق در «خانه آدینه» منعقد شد.

این مجموعه با هدف حفاظت و نگهداری از اسناد و آثار و در گام بعد اطلاع رسانی و آگاه‌سازی متخصصین و علاقمندان به علم روابط عمومی، گنجینه‌ای غنی و گسترده از منابع گوناگون، در زمینه‌های مختلف ازجمله حوزه روابط عمومی، جامعه شناسی، روان‌شناسی و کتب نفیس قدیمی ارزشمند را در خود گنجانده است. به گزارش صمت، «خانه آدینه» با توجه به ظرفیت‌های فرهنگی و هنری و فرصت‌های گردشگری موجود در منطقه شمیرانات که به نوعی مرکز تراکم و استقرار بسیاری از آثار شاخص تاریخ معاصر ایران است؛ بافت سنتی آن و قرارگیری در یکی از خانه باغ‌های بسیار خاص در میان چهار موزه (موسیقی، باغ هنر، پروفسور حسابی و سینما) بی‌تردید فرصت بی‌نظیری را فراهم می‌سازد تا علاقمندان ضمن بهره‌مندی از جاذبه‌های پیرامونی، در مکانی زیبا، دلنشین و مفرح به مطالعه کتب تخصصی حوزه روابط عمومی بپردازند. از دیگر فضاهای این خانه می‌توان به مهمان‌خانه، تالارآئینه، بالاخانه، نارنجستان، طارمه یا صفه سبز، گوشوار، فروار، فخر مدین و کرسی خانه اشاره کرد.

از آنجایی که آثار، اسناد و کتاب‌های این مجموعه از سوی دوستداران حوزه ارتباطات و روابط عمومی اهدا شده است، علاقمندان می‌توانند برای اهدا کتاب، اسناد و اشیاء تاریخی مرتبط با شماره ۸۸۲۱۰۲۳۰ انجمن روابط عمومی ایران تماس حاصل نمایند.

نظرگاه

پیامدهای منفی تفکیک وزارت صمت

وحید شقاقی شهری- اقتصاددان:

بحث وزارت بازرگانی و وزارت صنعت و معدن، ادغام و یا منفک شدن آن‌ها، سابقه دیرینه در اقتصاد ایران دارد. یک زمانی این دو وزارتخانه جدا از یکدیگر بودند، یعنی یک وزارت صنایع و معادن و یک وزارت بازرگانی داشتیم. ولی استدلال‌هایی صورت گرفت که باید این دو وزارتخانه در یکدیگر ادغام شود.

استدلال این بود که اگر بتوانیم بخش‌های تجارت و بازرگانی و ساماندهی بازار داخلی را در کنار موضوع صنعت و معدن داشته باشیم، می‌تواند هم به توسعه صادرات صنعتی کمک کند و هم توسعه صادرات معدنی منتهی شود. بر این اساس، با توجه به این‌که در شرایط ادغام، یک وزیر واحد وجود دارد، عملا ساماندهی واردات و تنظیم بازار داخل با هماهنگی کامل صورت می‌گیرد.

عملا استدلالی که پشت ادغام این دو وزارتخانه وجود داشت، این بود که اگر این دو وزارتخانه در یکدیگر ادغام شوند، هماهنگی و هم‌افزایی در حوزه سیاست‌های صنعتی، سیاست‌های بخش معدن با سیاست‌های تجاری اتفاق می‌افتد و مشکلاتی که در بحث عدم واردات به موقع نهاده‌ها یا کالاهای مورد نیاز داخل داشتیم و نیز عدم هماهنگی بین سیاست‌های صنعتی و تجاری، برطرف شود.

هدف این بود که بتوانیم با این ادغام شاهد یک هم‌افزایی و هماهنگی در بین سیاست‌های اقتصادی برای توسعه صادرات غیرنفتی و ساماندهی بازار داخل باشیم. به نظر من، آن زمانی که این ادغام صورت گرفت، استدلال‌ها درست و منطق عقلانی هم برای ادغام وجود داشت. بر این اساس، ادغام صورت گرفت، ولی هم در زمان دولت روحانی و هم در زمان دولت رئیسی مسئله تفکیک دوباره مطرح شد. من همچنان استدلال قوی پشت مسئله تفکیک وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت نمی‌بینم.

این در شرایطی است که عمدتا بحث تفکیک وزارتخانه زمانی مطرح می‌شود که بحث استیضاح وزیر صمت داغ‌تر می‌شود. بنابراین این موضوع شبهه‌ناک است. یعنی این شبهه را در ذهن من و دیگر صاحب‌نظران ایجاد می‌کند که چرا موضوع تفکیک وزارت صمت به طور عمده در زمان‌ها و مقاطعی مطرح می‌شود که بحث استیضاح وزیر صمت داغ‌تر می‌شود و این در حالی است که همچنان استدلال قوی برای تفکیک وزارتخانه وجود ندارد.

به نظر من استدلال پشت ادغام وزارت صنایع و معادن با وزارت بازرگانی به مراتب قوی‌تر بود تا مسائلی که بر سر جداسازی و تفکیک وزارتخانه صنعت و معدن و تجارت شنیده می‌شود.

یک مسئله‌ای که درحال‌حاضر ظهور و بروز پیدا می‌کند، این است که ما نباید هزینه تصمیمات غلط را بدهیم.

اگر ادغام تصمیم غلطی بود، بنابراین کشور دارد هزینه این مسئله را می‌دهد. این تبدیل به یک مسئله تراژدی و کمدی می‌شود. ما یک‌بار وزارتخانه‌ها را ادغام می‌کنیم و دوباره به دنبال بازگشت شرایط قبل از ادغام هستیم.

اگرچه من همچنان معتقد هستم که با جداسازی وزارتخانه‌ها، نه بحث ساماندهی و توسعه تجارت اتفاق می‌افتد و نه مسئله ساماندهی بازار داخلی. چون اصلا مسئله ما در حوزه صنعت، معدن و تجارت، ادغام یا تفکیک نیست و ما جای علت و معلول را اشتباه گرفتیم.

آنچه که علت عدم توسعه صادرات غیرنفتی در حوزه صنعت و معدن وجود دارد، مشکلاتی است که در ساختارهای اقتصادی مثل ضعف نظام تولیدی داریم؛ مثل بحث انحصار در بخش تولید، عدم رقابت‌پذیری اقتصاد ملی، عدم شفافیت اقتصاد ملی، پیش‌بینی‌ناپذیری، بی‌ثباتی اقتصاد ملی، ضعف نظام بهره‌وری، عدم وجود بخش خصوصی توانمند و مشکلات ساختاری و نهادی فراروی صنعت و معدن کشور است.

در حوزه بخش ساماندهی واردات و تنظیم بازار داخل نیز مشکلات حاکم بر نظام توزیع در اقتصاد وجود دارد. بر این اساس، معتقدم که با تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت هیچ اتفاق مثبتی رخ نخواهد داد؛ به جز این‌که عملا یک زمان و هزینه‌ای را به مردم تحمیل می‌کنیم.

یادداشت

آموزگار عاشق، کودکی در کالبد انسان بالغ

مرضیه توکل
خبرنگار

آموزگاری در زمانه و جغرافیایی که علوم انسانی جایگاهی ندارد و هر روز به قهقرا می‌رود، انتخابی نه از سر منطق و حسابگری که از سر عشق و آرمانخواهی است و شاید تعهدی به بازی‌ها و آرزوهای کودکانه که در این نگاه معلم کودکی است آگاه و جهاندیده. در روزگاری که حاصل دسترنج معلمی کفاف کمترین‌ها را هم نمی‌دهد، معلمی اگر عاشقی نباشد، نوعی ماجراجویی و بعضا پرت شدن در این ورطه است؛ اما آنها که عاشقانه است دیدنی است.

در انتخاب عاشقانه معلم در کالبدی چنان جذاب در می‌آید که طفل گریزپا را به مکتب می‌آورد؛ در هر عملش شادی و هیجان موج می‌زند؛ آنقدر که دلت می‌خواهد به کودکی‌ات برگردی، روی یکی از نیمکت‌های مقابلش بنشینی و تجربه زیسته‌ات را به‌گونه‌ای دیگر رقم بزنی و کودکی‌های نکرده‌ات را از نو زندگی کنی.

صبوری معلمان عاشق قند در دلت آب می‌کند و همراهی‌اش تو را به تحسین وا می‌دارد. معلم عاشق خسته می‌شود اما بعید می‌دانم آن را به پای متعلم بنویسد. در سوی دیگر ماجرا آموزگارانی هستند که جبر زمان آنها را به کلاس‌های درس کشاند. نه این آموزگاران از موقعیت‌شان رضایتمندند و نه دانشجویان از چشمه‌های دانش‌شان برداشت مطلوبی خواهند داشت. این، برساخته نظام آموزشی است که حساب‌شده عمل نمی‌کند.

در بیشتر کشورهای مترقی دنیا افراد برای ورود به عرصه آموزش تحت سخت‌ترین گزینش‌ها قرار می‌گیرند که نتیجه این روند نظام آموزشی توانمند با چارچوبی نفوذناپذیر است.

در این ساختار معلم دارای جایگاهی رفیع است و برهمین اساس آموزش در سطح کیفی مناسبی قرار دارد. آموزگاران به‌ویژه آنها که مخاطبان‌شان کودکان هستند اگر نگاهی جز نگاه درآمدی به حرفه خود نداشته باشند قطعا توفیقی در امر آموزش حاصل نمی‌شود و جز دلسردی و فرار از آموختن ارمغان دیگری نخواهیم داشت؛ مگر در موارد قلیل که شاید خانواده‌ها و حتی اجتماع آموزگارانی به‌مراتب توانمندتر برای کودکان باشند. در هر حال جامعه امروز ایران بیش از هر زمانی به نظام آموزشی دارای ساختار و چارچوب قوی نیازمند است، این در حالی است که پایه و اساس این نظام معلمان هستند؛ معلمانی دلسوز و متعهد که صدالبته به لحاظ رفاهی اغنا شده باشند. از این معلمان است که می‌توان انتظار داشت مطالبه‌گری و کنشگری را به فرزندان‌مان بیاموزند؛ نشستن در کلاس وطن‌دوستی این آموزگاران نتیجه‌بخش خواهد بود؛ این آموزگاران درس آزادگی و زیر بار ظلم نرفتن را خوب به دانش‌آموزان می‌آموزند؛ از این معلمان انتظار می‌رود کودکان این سرزمین را فرزندان خود ببینند و چه در بعد آموزش و چه در بعد پرورش دغدغه‌مند عمل کنند. البته اگر خوب نگاه کنیم تعداد این آموزگاران در سرزمین ما کم نیست و باید تمام‌قد به احترام‌شان ایستاد. از افلاطون پرسیدند چرا معلمت را بیش از پدرت عزیز می‌داری؟ گفت بدان جهت که پدرم مرا از بهشت به زمین آورد و معلمم مرا به‌واسطه آموختن از زمین به بهشت می‌برد.

اگر بهشت را سعادت آدمی در نظر بگیریم براساس دیدگاه افلاطون سعادت آدمی در دست معلم است؛ بر همین اساس به بهانه روز ۱۲ اردیبهشت که در تقویم رسمی کشور با نام روز معلم نام‌گذاری شده مراتب احترام‌مان را به تمام آموزگاران و دلدادگان حوزه دانش اعلام می‌کنیم و دست‌بوس عاشقان این عرصه هستیم که یکی از آنها دختر کوچکم را از چشمه محبت و مهربانی‌اش سیراب می‌کند.

نظرگاه

انتخاب بین «استقلال» و «تحمیل هزینه»

حسن رادمرد، معاون اسبق توسعه بازرگانی داخلی وزیر صنعت، معدن و تجارت:

در چند سال اخیر، مسئله تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت هم در دولت و هم در مجلس شورای اسلامی، مطرح است.

باید توجه داشت زمانی که وزارت بازرگانی با صنعت و معدن ادغام شد، بسیاری از زیرساخت‌های مهم مانند پشتیبانی‌های تاسیساتی، بسترهای لجستیکی و سایر تجهیزات فنی مهم نیز تجمیع شدند و بسیاری از فضاهای مستقل این ۲ وزارتخانه از بین رفت. ادغام، هزینه‌های زیادی برای دولت و به‌طورکلی کشور داشت و مدتی طول کشید تا ساختار مدیریتی جدید بتواند روی روال کاری خود بیفتد.

حال پس از گذشت حدود یک دهه، دوباره تصمیم بر تفکیک ۲ وزارتخانه بازرگانی و صنایع و معادن گرفته شده که باید به ابعاد این تصمیم، نهایت توجه را داشت. در گام نخست همان‌طور که ادغام وزارتخانه‌ها هزینه‌بر است، تفکیک آنها نیز نیازمند صرف منابع مالی و معنوی بسیاری است.

باید دید هزینه‌های لازم برای تصمیمات مذکور چطور تامین خواهند شد. بدون شک با جداسازی وزارتخانه‌ها نیاز به نیروی انسانی دخیل در ساختارهای اداری، تجهیزات و بسترهای فنی افزایش می‌یابد و همه این موارد به‌نوعی هزینه‌بر است.

از سویی دیگر دولت باید وقت مناسبی را برای این کار اختصاص داده و تمام تمرکز خود را بر اصلاح و تغییر ساختار مهم اقتصادی خود معطوف کند. تمام این مسائل از جمله مواردی است که باید مدیران اجرای طرح‌های کلان این‌چنینی، به آن نهایت توجه را داشته باشند.

از سوی دیگر تشکیل وزارت بازرگانی می‌تواند پیامدهای مثبتی داشته باشد. وجود ساختاری مشخص برای رسیدگی به مباحث تجارت داخلی و خارجی، می‌تواند نقشی مهم و موثر در توسعه اقتصادی کشور ایفا کند.

همان‌طور که پیش‌تر عنوان شد، هر نوع تغییر و اصلاح ساختار، هزینه‌بر است و انرژی و وقت زیادی را می‌طلبد، اما به‌طورکلی شکل‌گیری یک وزارتخانه جدا و مستقل برای رسیدگی به امور تجارت را می‌توان دارای پیامدها و نتایج مثبت زیادی دانست.

با تشکیل وزارت بازرگانی، نهادی مشخص و رسمی خواهیم داشت که تمام تمرکز خود را بر توسعه مباحث تجارت داخلی و خارجی معطوف خواهد کرد. به‌بیانی دیگر، بخش تجارت متولی مشخصی داشته و امور جاری بازرگانی داخلی و خارجی و همچنین مسائل مربوط به تراز تجاری کشور به‌طور مستقل و مستقیم ساماندهی خواهند شد.

در مقطع کنونی شرایط اقتصادی نامناسبی در کشور حاکم است و وزارت بازرگانی با نیروی جدید و ظرفیت بالا می‌تواند به تمام فعالیت‌های مربوط به تجارت داخلی و خارجی سامان بخشد.

در چنین شرایطی بازرگانی تبدیل به نیروی محرکه اقتصاد خواهد شد، اما باز هم باید تاکید کرد بررسی هزینه‌های مالی تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت حائزاهمیت است؛ چرا که این هزینه‌بری نباید مغایر با مسائل کلان مالی کشور باشد. با در نظر گرفتن جزئیات این‌چنینی، می‌توان در شرایط بهتری به نتیجه مطلوب رسید.